

ÖNSÖZ

S. 03

2014

7 TL

İnsanlığın kurtuluşunu hedefleyen sosyalizm büyük bir eserdir; bu da onun ÖNSÖZ'üdür.

DUVARLAR

DİLE

GELDİ

Duydunuz mu?

Sıla Erciyes Gezi Güncesi / Temade Çınar Devrime Katılma Rehberi
Kemal Oruç Sanatın Ayaklanması Setenay Berdan Hollywood'un Zombi İstilasını /
Nurçehre Biji Berxwedana Kobane / Renas Toprak Bekliyorlar bizi...
Nil Erten En Uzak Yer Kobane / Gonca Gümüşayak Likit Politika
Ekınsu Gezi'yle Doğan Sanat / Nisan Şimşek Anlatılan Senin Hikayen

bir şarkı dolansın dilime
öyle gelgeç değil ama
sürekli
mesela
ne zaman ağlayan bir çocuk çıkarsa karşıma
güldürmeli şarkım onu şıppadak
ne zaman üzgün bir kadınla karşılaşırsam
sımsıcak bir merhaba olmalı ona şarkım
yorgun bir emekçi mi gördüm
alivermeli yorgunluğunu şarkım
ya da dünyadan habersiz bir öğrenciyle mi yüzleştim
bilim olmalı
şakımalı şarkım
sözün özü efendim
şarkımın başı sonu
nakaratı
yani külliyyatı
sosyalizm olmalı
ve nerede söylemeye başlasam
her kes bana katılmalı
tek seslilikten kurtulup
korolaşmalı
eller kenetlenip
tüm dünya halaya durmalı

Selah Özakın

iki ayda bir

Yepyeni sayımızla Merhaba...

Süreç hızla akıyor. Sadece bu topraklarda değil dünyanın birçok yerinde ayaklanmalar dönemine şahit oluyoruz. Ve toplumcu gerçekçi sanat hep olduğu gibi 21. yüzyılda da hayatı iliklerine kadar hissedip tüm yaşananlara tanıklık etmeye, bunu kurgulamaya ve sizlere sunmaya devam ediyor.

Gezi Ayaklanması'nın üzerinden 1 yılı aşkın bir zaman geçti. O muazzam günden sonra sanat sokağın sesi olmayı hiç bırakmadı. Nasıl ki barikatlar slogsız kalmadıysa, duvarlar resimsiz, şiirsiz; sokaklar müziksiz, oyunsuz, danssız kalmadı. Sanat halkın olduğu her yerde varlığını gösterdi. Yeni sayımızda da Gezi'ye dair gözlemlerin anlatıldığı yazılar göreceksiniz.

Rojava devrimiyle selamladığımız Kürt halkı, bugün Kobane'de bir katliamın eşiğinde. Ama bu eşik öyle bir noktada ki, bir halkın özgürlük mücadelesine de tanık oluyoruz aynı zamanda. Boyun eğmeyen ve yıllarca direnen halk, bugün de büyük bir cesaretle, tüm halklara örnek bir cüretle savaşmakta, üstelik 7'den 70'e... Bu sayımızda Kobane'ye giderek bu özgürlük ateşini yakan güzel insanlar ile vakit geçiren dostlarımızın anlattıklarını da okuyacak ve her cümlede, her kelimedede bir halkın çığlığını, umudunu, direnişini en derinden hissedeceksiniz.

Tüm bunlarla birlikte sanat felsefesi üzerine yazılar, okurlarımızdan gelen hikayeler, dostlarımızın şiirleri, anılar ve 2. serisiyle Nisan Şimşek'in rengarenk çizgi romanı şimdi elinizde bulunan Önsöz'de sizlerle buluşmayı bekliyor.

Ve siz Önsöz sevenlerine iyi haberi de sona bırakalım istedik. 3 ayda bir çıkardığımız dergimiz artık daha güncel, daha üretken ve sizlere daha çabuk ulaşsın diye 2 ayda bir çıkmak üzere yeni bir döneme geçti. Bu sayımızdan itibaren 2 ayda bir yayınlanacak dergimizi Ayışığı Sanat Merkezlerinden, kitapçılardan ve çevrenizdeki sıkı Önsöz takipçilerinden edinebilirsiniz. Yine de ulaşamıyormuş diyorsanız, bize telefonla ulaşmanız mümkün. Aynı zamanda 10. yaşına girecek olan Önsöz yeni döneme yeni umutlar ile ve tabii ki sizlerle merhaba diyecek...

Okurken, yaşamınıza dokunacak bir yeni sayı olması dileğiyle... Bir sonraki sayıyı görüşmek umuyla...

Önsöz Kitap Dizisi
Sayı: 3 / Ekim-Kasım

kültür / sanat / edebiyat

ISBN: 978-605-84928-1-3

Genel Yayın Yönetmeni

Songül Yücel

Yazı Kurulu

Songül Yücel / Ülkü Şeyda
Fatma Yıldırım / Ruhan Mavruk
Pınar Turan / Ebru Şahin

Önsöz'e Ulaşabileceğiniz Adresler
İstanbul:

Taksim Ayışığı Ekin Sanat Derneği,
Süslü Saksı Sokak No:22 / Kat:2 /Beyoğlu

İzmir :

Ayışığı Ekin Sanat Derneği,
Kemeraltı Mah. 848. Sk Beyler İşhanı:
No:72 K2 D:205 Konak

Ankara:

Mithatpaşa Cad. 34/20 Kızılay
0543 476 1357

Adana:

Çınarlı Mah. Atatürk Cad. 61012 Sk. Pedük
Apt. Kat: 1 No. 2 / Seyhan

Antep:

Çukur Mah. Mehmet Uygun Cad. Kurtuluş
Sk. Tankut İşhanı. K3 No: 203 Şahinbey

Antakya

Kurtuluş Cad. Gazi Muharıpleri Derneği Sk.
No: 50/4 (Barbara'nın evi karşısı)

Mersin:

Hastane Cad. Camiîşerif Mah. 5221. sk No: 4

Mephisto Kitapevleri

Taksim / Kadıköy

Baskı: Ekim 2014

Yön Basım Yayın: Davutpaşa Cad.
Güven Sanayi Sitesi B Blok 1.kat N:366
Topkapı - Zeytinburnu - İstanbul

www.ekinsanat.org / onsozdergisi@gmail.com

Yeni Dönem Yayıncılık Basın Dağıtım
Eğitim Hizmetleri Tanıtım Org.Tic.Ltd. Şti.
Adres: Sofular Mah. Sofular Cad. No: 8/3
Fatih - İSTANBUL / Tel-Fax: 0 (212) 533 32 57

İÇİNDEKİLER

>>04

Nazım Akarsu

>>05-08

Nisan Şimşek

Duvarlar Dile Geldi Duydunuzmu?

>>09-14

Sıla Erciyes

Gezi Güncesi

>>15-18

Temade Çınar

Devrime Katılma Rehberi

>>19-20

Kemal Oruç

Sanatın Ayaklanması

>>21-23

Setenay Berdan

Hollywood'un Zombi İstilasası

>>24-25

Elifcan

>>26-28

Sibel Güneş

Uzaktan Gezinmeler

>>29

Ruhan Mavruk

Onur

>>32

Recep öl

Ŗimdi Yakın Bütün MeŖaleleri

>>33-40

Sibel GüneŖ

Yıldız Yolcusu Mübeccel

>>41

Bahar Derin

Genleri Gen Havuzunda
Olanlara Küçük Bir Hatırlatma

>>42-45

Sena Kızılırmak

Hizmetçi Kız

>>46

Elif Can

Bir Küçük Burjuvanın "Devrimi"

>>48-50

Nurçehre

Biji Berxwedana Kobane

>>51-52

Renas Toprak

Bekliyorlar bizi...

>>53-54

Nil Erten

En Uzak Yer Kobane

>>55-56

Savaşın Kadınları

>> 57-59

Nil Erten

Tiyatro Buluşmaları

>> 60-64

Gonca Gümüşayak

Likit Politika

>> 65-67

Toplumsal Hafıza

>>68

GüneŖ Toprak

Kasketli Bir GüneŖ Halinde
Düşenler'e...

>> 69-73

Ekınsu

Gezi'yle Doğan Sanat

>> 74

Atıla Oğuz

Pontos Magra Sagılım

>> 75-80

Mehmet Ercan

Sırtçı

>>81-96

Nisan ŖimŖek

Anlatılan
Senin Hikayen

*“Bayram gelmiş neyime
kan damlar Kobani'ye..”*

Nazım Akarsu

*Çocuklar aç susuz
göç yollarına dizilmişse
artık tüm sorular anlamsızdır*

*Çocuklar çaresiz
gözlerimize bakıyor
bakışlarıyla ağlıyorsa
artık tüm kitaplar yazısızdır*

*Çocuklar öyle sessiz
zamanımıza lanetler yağıdır
artık tüm hitaplar zamansızdır*

*Çocuklar gölgesiz
sırlarını güneşe veriyorsa
artık tüm topraklar sınırsızdır*

*Çocuklar kimsesiz
asırlardır sakladığı acıları
güneşe seriyorsa
artık tüm ıstıraplar tarifsizdir*

*Çocuklar uykularında habersiz
toplarla öldürülüyorsa
artık tüm tapılanlar gereksizdir*

*Çocuklar duygularında kaygısız
dopdolu gülemiyorsa
artık tüm yapılanlar yetersizdir*

4 Ekim '14

DUVARLAR DİLE GELDİ

DUYDUNUZ MU?

Nisan Şimşek

Sözlerin yetmediği ülkelerin duvarları doludur en çok. Duvarlar, bakanların yerine boşlukları doldurur. Belki insanları karşına alıp dilediğini haykırmanın verdiği tadı vermez duvara bakmak. Ya da onlarla doyasıya tartışamazsınız. Ama şimdilik bırakalım tartışmayı. Onların niyeti başka. Size söylemek istedikleri şeyler var. Evet, sizle konuşmak istiyorlar. Bu topraklarda belki yeni yeni söküyorlar konuşmayı. Kusurlarına bakmayın artık. Daha yeni bir ayaklanmadan çıktılar. Şimdilik sizinle heceleyerek konuşacaklar.

Söylemeye çalıştıklarını anlamak çok zor değil aslında, heceleseler de siz bu dili biliyorsunuz. Taa eskilerden bir yerden, anımsıyorsunuz. Dünyanın dört bir yanından, yeryüzünün lanetlilerinin konuştuğu dil... Lanetlenmiş dil... Tanıdınız, değil mi?

Mesela Arap coğrafyasının duvarları aralarında en iyi konuşanlardan. Gerçi o da biraz geç söktü bizim gibi. Ama devrimlerden sonra öyle bir dile geldiler ki, artık onları susturmak mümkün değil. Bazılarında devrim sırasında ölümsüzleşenlerin yüzlerini görürsünüz, sırtlarında kanatları. Bu kanatlar mücadele edenlere de çiziliyor.

Gaz bombasını geri göndermek için elinde tutan adamın resmi gibi örneğin. Hayatta olsun ya da olmasın, mücadele edenler onlar gözünde birer aziz gibi. Bazısında da, Mısır'ın bir bulvarında örülen bir duvar gibi, arkasındaki dünyayı görürsünüz.

Arap halkının mücadeledeki kadim dostlarından Latin Amerika da bu konudaki ustalardan. Duvarlar bu sefer gaz bombalarını ya da kaybettiklerini değil, Latin Amerika'nın sosyalist tecrübelerini anlatıyor. Paraguay'ın tarım işçilerini ve yerlilerini.

Venezuela halkının zaferini.

Kübalıların rengarenk dünyalarını.

Arada dört bir yandaki halkı birleştiren de çıkmıyor değil. Gerilla Sanatçı diye bilinen Banksy kod adlı (kimliği hala gizli) sokak sanatçısı gibi... İngiltere'de, A.B.D.'de, hatta Batı Şeria'da bile duvarlarda rastlarsınız yaptıklarına.

Anlat Deseniz Anlatamam

Başta biz de bu iş yeni dedik. Yeni öğrendiğimiz bir dili heceleyerek konuşuyoruz henüz. Bunun belki de en çok ses getirenlerini ayaklanmada, Taksim Komünü çevresindeki duvarlarda deneyimledik. Ama bu işin orada sınırlı kalmayacağını biliyorduk.

Belki duyanınız, göreniniz olmuştur. Taksim ruhu Ankara'nın bir mahallesinde de vücut buldu. 100. Yıl Mahallesi adını ODTÜ yolu eylemleriyle duyurmuştu başta, şimdilerde ise mahalleye yaptıkları Soma Anıtı'yla anılır oldu. Mahalleli, mahallenin en işlek caddelerinden birindeki kullanılmayan trafoyu boyayıp bir anıt haline getirdiler. Yüzlerce işçinin öldü(rüldü)ğü Soma katliamının sıradan bir iş kazası gibi unutulup gitmesine izin vermek istemediler. Ve Soma'nın ikinci ay dönümünde mahalleye Soma'dan bir iz bıraktılar.

Devam eden forumlarda alınan bir karar, birkaç kişinin tasarım fikriyle vücut bulmaya başladı. Boyalar, fırçalar, tinerler hazırlandı, duyurusu yapıldı. Eski afişlerin duvardan temizlenmesinden sonra (evet, emektar bir trafoydu bu) tebeşirle ilk çizgiyi çizmekle başladı iş. Çizimler yukarı doğru devam ederken, insanlar da -bir kısmı ilk defa- ellerine fırçaları alıp alttan boyamaya koyuldular. Resimle çok da içli-dışlı olmayan insanlar trafoyu boyarken, üzerlerindeki ilgi şaşırtıcıydı. Ama herhalde en şaşırtıcı olanı caddeden arabasıyla geçen Güzel Sanatlar'da Akademisyen bir kadının tepkiydi. Bir fırça alıp yardım etmesi beklenen kadın arabasından inip kendini tanıttıktan sonra mahalleliyi bu işi bilmemekle eleştirdi. Bunun sanat olmadığını söyleyerek aynı hızla arabasına binip uzaklaştı. Belki hayatlarında bir sergiye bile gitmemiş insanlar uzun uzun trafoyu incelerken, toplumu sanatla tanıştıracak olan birinin davranışı mahalleliyi sadece gülümsetti. Biri devrimci sanat mı demişti?

Duvarların dili var dedik, ama bir şeyler de yazmak lazımdı. Oraya her bakıldığında bu çarkın

nasıl işlediğini anlatmak da... Bir sonraki gün, bu sefer sadece beyaz boyayla gidildi trafoya. Şu ünlü dizeleri yazmak için, bir de tabii büyük harflerle SOMA... Ve böylece mahalleliye ait ilk anıt bitmiş oldu.

Enine Boyuna Yaşarım Ancak.*

Bizim duvarlarımız bu dili yeni öğrendiği için konuşmaktan çok, anlatacaklarını bize yaşatırlar. Bizde uyandırdığı şeyler olur, hissettirdikleri, düşündürdükleri... Ama neden adamakıllı konuşamazlar bizle?

Konuşamamalarındaki sorun neydi? Belki de sorun, çizilen işçinin bir bacağının diğerinden kalın olması değil; boyanmış daha çok duvarımızın olmamasıydı. Hecelemeden belki de kastımız buydu. Bir dil öğrenirken tavsiye edilen ilk şey bol bol tekrardır. Belki de duvarlarımız bu yüzden acemiler hala bu konuda. Acemiler hala anlatmakta.

Velhasıl, asıl iş onu oraya yapmak değil, onu yapmaktaki niyetti. Bu dilin lanetlendiğini söylemiştik ya hani; işte bu laneti kırmanın tek yolu bıkmadan, usanmadan duvarları dile getirmektir. Laneti kırmakta bize düşen sadece konuşmaları için onlara yardım etmektir.

Tahrir'den, Ferguson'dan, Gazze'den, Şengal'den, Rojava'dan, İstanbul'dan sesleri hep bir ağızdan duymaya başlayacağımız güne dek...

Dört bir yandan, grilere inat, rengarenk bir hayat için; tüm duvarların dile geleceği güne dek...

*Tel Cambazının Telden Düşerken Söylediği Şiirdir / Turgut Uyar

Gezi Güncesi

Sıla Erciyes

Yan yana yürek yüreğe ilerliyorlardı. Önüne çıkan her engeli aşacak bir yol buldu. Sokağın başı kesilmişse önünü açmak için ne bulursa onunla savaştı. Gücünün yetmediğini anladığında, geriye dönüp vazgeçmek yerine yeni bir yol aradı kendine. Bir başka sokaktan denedi şansını. Orada karşılaştığı yeni yüreklerle büyüyerek ilerledi. Taksim'den daha fazla uzaklaşmamak, üzerine doğru gelen faşist akını biraz olsun durdurabilmek için barikatlar kurdu. Büyüklüğü öndeki derme çatma malzemelerden değil arındaki insanların cesaretinden oluşan barikatlar...

Haydarpaşa garında / 1941 baharında / saat on beş. / Merdivenlerin üstünde güneş / yorgunluk ve telâş dizeleriyle başlayan Nazım Hikmet'in Memleketimden İnsan Manzaraları destanını Ayışığı şiir grubu olarak "Ölümünün 50. Yılında Komünist Şair Nazım Hikmet'i Anıyoruz" etkinliğine yetiştirmek için yoğun bir tempoyla çalışıyorduk. Heyecanımız çok büyüktü, çünkü destana konu olan mekanda Haydarpaşa Garı'nın merdivenlerinde oynayacaktık. Her akşam prova için bir araya geliyorduk. Oyun gününe sayılı günler kalmıştı. Aklımız yüreğimiz Nazım'a ayarlı iken zaman bize bir başka yol hazırlıyormuş nerden bilelim...

Taksim Meydanı'nda / 2013 baharında / saat beş / Gezi parkında tan kızıllığı / nöbet ve telaş...

27 Mayıs günü akşam saatlerinde Gezi parkında iş makinelerinin beş ağacı yerinden sökmeleriyle başladı telaş. Taksim'in tek yeşil alanı olan Gezi Parkı'ndaki ağaçların sökülmesine engel olmak için bir süredir eylemde olan insanlar haber uçurdu bir diğerine... Haberi duyan kanatlanıp uçtu gezi parkına... Sabaha kadar nöbete durdular. Günün ilk ışıklarıyla haber şehre daha hızlı yayılmaya başladı. Aynı hızla parkın etrafındaki insan sayısı arttı. İş makinelerinin çalışabilmesi için polis devreye girdi ve insanların üzerine gaz bombalarıyla saldırdı. İş makineleri ye-

niden parka girdi. Sırrı Süreyya Önder'e haber uçuruldu, Beyoğlu'nun vekili olduğunu söyleyen Önder, ağaçlarında vekiliyim diyerek iş makinelerinin önüne attı kendini. Doğayı talan için orada olan iş makineleri geri çekildi, park bir süreliğine özgürlüğüne kavuştu.

Kalbinin orta yerine açılan yaranın acısını biraz olsun dindirebilmek için sökülen ağaçların yerine yeni ağaçlar dikildi.

Nöbet sürüyor...

Akşam prova için biraraya geldiğimizde konuşulan konu Gezi parkı oldu. Provalardan sonra hep birlikte gidelim dedik. Parka geldiğimizde ortalık sakin görünüyordu. İş makineleri uzaklaşmış, polis çekilmişti. Parkı korumak için nöbet tutanların arasında dolaştık. Kimi şarkı söylüyor, kimi halaylar çekiyor, kimi ağaçların altına uzanmış gökyüzünü izliyordu. Aynı zamanda tedirginlik ve telaş vardı. Her an yeniden gelebilir iş makineleri...

Anma etkinliğine bir kaç gün kaldı. Provalara devam... Yarın yine prova var. Parkta insanların yanında olmak istiyor bir yanımız bir yanımız ise provada... Ne yapmalı? Provamızı Gezi parkında yapalım, dedi birimiz. Neden olmasın, dedi herkes. Ertesi gün provayı Gezi parkında almak üzere ayrıldık.

Nöbet sürüyor...

Parka çadırlar kuruldu. RTE konuşuyor: "Taksim Gezi Parkı şöyle olmuş, böyle olmuş, orada gelip gösteri yapacaklar şudur budur vesaire. Ne yaparsanız yapın. Biz kararı verdik, verdiğimiz gibi bunu işleyeceğiz."

Biz de kararımızı verdik, AVM ve rezidans yapmanıza izin vermeyeceğiz, diyen Gezi Parkına şafak baskını... Saat beş... Biber gazı ile müdahale... Çadırlar yakıldı... İş makineleri katliama devam etmek için yine Gezi'de... İş makinelerinin önüne yattı insanlar. Ağaçların vekiliyim diyen Sırrı Süreyya yine devrede... Bir kez daha katliam durduruldu. Televizyon ekranlarından yansıyan saldırı görüntüleri şimdiye dek izlemeye alışık olduğumuz türden olsa da bu kez toplum üzerinde farklı bir etki yarattı. Kimse evinde, işinde, masasının başında duramadı. Desteğe gitmek için yola çıktı. Sanatçılar, akademisyenler, siyasilere parktalar...

"Taksim için Nöbetteyiz" pankartı asıldı. Akşam saatlerinde Taksim'de binlerce insan toplandı. Şarkılar, türküler, sloganlarla kararlılık ifade edildi. Bir slogan dillerde... Bu Daha Başlangıç Mücadeleye Devam...

Nöbet sürüyor...

31 Mayıs... bir kez daha baskın... saat yine sabaha karşı beş... Tomalardan tazyikli su sıkıldı. Gaz bombaları atıldı. Dağılan kitle Divan otelin orada yeniden biraraya geldi. Yine saldırı... Kitle Taksim'i terketmedi. Biraz geri çekilip kendini toparlayıp yeniden çıktı tomaların karşısına... Taksim'e doğru her yandan yeni insanlar aktı. İnsan sayısı arttıkça saldırı yoğunlaştı, saldırı yoğunlaştıkça insan sayısı arttı... Zaman yeni bir şeyleri ilmek ilmek ördü. Ve tarihimizin tanık olduğu, adına sonra 31 Mayıs Taksim Ayaklanması diyeceğimiz olayı yarattı. Metin Üstündağ, o günü attığı twittle şöyle özetledi: "Sınirlenince çok güzel oluyorsun Türkiye" Gerçekten çok güzeldi her şey. Taksim Meydanı bir sevgiliydi ve tüm yürekler ona doğru akıyordu. Ne pahasına olursa olsun ona ulaşılacaktı...

Kararlılık ilerleyen zamanla birlikte arttı. Tüm sokaklar Taksim sevdalılarından artık. Yan yana yürek yüreğe ilerliyorlardı. Önüne çıkan her engeli aşacak bir yol buldu. Sokağın başı kesilmişse önünü açmak için ne bulursa onunla savaştı. Gücünün yetmediğini anladığında, geriye dönüp vazgeçmek yerine yeni bir yol aradı kendine. Bir başka sokaktan denedi şansını. Orada karşılaştığı yeni yüreklerle büyürek ilerledi. Taksim'den daha fazla uzaklaşmamak, üzerine doğru gelen faşist akını biraz olsun durdurabilmek için barikatlar kurdu. Büyüklüğü öndeki derme çatma malzemelerden değil ardındaki insanların cesaretinden oluşan barikatlar...

Gece çatışmalarla yoğun sokakta geçti. Taksim'e doğru yürüyüşe geçenler evlerinden tencere tavalarla selamlandı. Sokağa inip yürümeye başladı. Sabahın ilk saatleriyle birlikte on binlerce insanın yönü artık Taksim olmuştu. Kadıköy'den yola çıkan kitlenin boğazköprüsüne doğru yürüdüğü haberi Taksim'in etrafındaki insanlar tarafından duyulduğunda coşku ve kararlılık daha da arttı. Yakındı o an... Kucaklaşma anına çok az kaldı... Saatler yediyi gösterdiğinde kitle Beşiktaş'a ulaştı. Köprüyü geçen kitle ile Çarşıhılar birleşti Taksim'e doğru... Beşiktaş yoğun saldırı ve gaz altında...

İstiklal caddesini çok yukarıdan gören bir yer deyim. Gün boyu yaşanan çatışmanın izlerini taşıyor sokak. Cadde polislerin işgali altında. İnsanı rahatsız edecek denli bir sessizlik hakim... Tedirginlik ve telaş yüreklerde... Acaba sorusu takılı kafalarda... İnsanlar nerede... Gittiler mi yoksa? Hayır hiçbir yere gitmediler. Sessizlik birazdan kopacak fırtınanın

habercisi yalnızca... Biliyoruz ki caddeye çıkan her sokakta, Taksim meydanına doğru olan her yolda heyecanla atan binlerce yürek var. Beşiktaş, Harbiye, Sıraselviler, Tarlabası Taksim'e doğru çizdi rotasını...

Saatler on altıyı gösterdiğinde farklı bir hareketlilik başladı Taksim'de... Önce anlam veremedik, ama sonra tüm çıplaklığı ile çıktı ortaya durum. Polis kaçırıyordu. İstanbul'un her yanından, Türkiye'nin onlarca ilinden üzerine doğru gelen bu basınçtan kendini kurtarmak için kaçırıyordu. Polisin terkettiği her sokaktan insanlar çıktı ortaya. Fırtına öncesi sessizlik bozuldu. Sloganlar, haykırışlar, ıslıklar, alkışlar kapladı her yanı... Tarif edilmez yaşanır denilen anlardan biriydi. Bir anda İstiklal caddesi kucaklaşma anının heyecanına ayarlı yüreklerle doldu... Kuşlar haber uçurdu bir diğer sokaktakine polis kaçıyor diye. Taksim'e doğru adımlar artık. Büyüyor, çoğalıyor, güçleniyor, kahkahalar atıyor... Ve artık Taksim'deyiz. Taksim artık bizim... Çok kez fethetmiştik Taksim Meydanı... Çok kez yüz binlerle doldurmuşuk o alanı... Ama bu başkaydı, bambaşkaydı... Hepsinin ötesinde ve üstündeydi...

"Bir halkın uyanması bir suyun gülmesine benzemiş. İstanbul'un her yerinden Taksim'e ıslık ıslık bir şehir akıyor." Hadi, gel de durdur bu akışı... Hadi gel de sustur susturabilirsen bu haykırışı...

Artık bambaşka bir İstanbul, bambaşka bir Taksim, bambaşka bir Ankara, bambaşka bir Antakya, bambaşka bir Adana, bambaşka bir İzmir, kısacası bambaşka bir ülke var. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak diyen bir ülke...

Tek Yürek Çapulcular

31 Mayıs ve 1 Haziran'ı sokaklarda geçiren binler, 2 Haziran'a da sokaklarda girdi. Gece boyunca kalabalıklar arttı. Gazi, 1 Mayıs, Sarıgazi başta olmak üzere birçok semtte halk tencere tavalarda yürüyüşler düzenledi. Gazi'de binlerce kişi yönünü karakol olarak belirledi. İlk ölüm haberi 1 Mayıs mahallesinden geldi. Mehmet Ayvalıtış yaşamını yitirdi. Henüz 19 yaşındaydı... Öfke daha da arttı 1 Mayıs mahallesinde... Oradan tüm mahallelere ve illere yayıldı öfke...

Artan öfkeyi durdurabilmek için Ankara'da Kızılay Meydanı'na saldırı düzenlendi. Bir başka genç, Ethem Sarısülük polis kurşunu ile yaralandı. Yüzlerce insanın gözü önünde yığıldı kaldı kaldırılma. Öfke büyük... Dalga dalga sarıyor her yanı...

Artık her şey farklı bir zamanda ve anda oldu-

ğumuzu gösteriyordu bize. Yaşananlar yeni zamanları müjdeliyordu. Birbiri ardına kentler ayağa kalktı. Ankara, İzmir, Antakya, Eskişehir, Mersin, Adana, Zonguldak, Tunceli, İzmit bu saldırı bizedir, diren Gezi Parkı deyip sokaklara çıktı. Artık her yer Taksim'di. Slogan yaşam buldu... Taksim için her yer sokağa, eyleme, desteğe koştu... Ankara'da Kuşulu Park, Alsancak Vapur iskelesi, Konak Meydanı... Aynı duygu, aynı öfke, aynı kararlılıkla sokağa, eyleme, değişime koşuyordu.

Taksim'e çıkan insanlar geceyi Gezi parkında geçirdi. Yeni yaşam alanımız Gezi parkı ve Taksim Meydanı oldu. Çadırlar yeniden kuruldu. Yaşam alanımıza bir saldırı olmaması için barikatlar her yanımızı sardı. Barikatın ardında güzel bir dünya var, diyenler herkesi Taksim'e bu dünyaya davet etti.

Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte yeni bir hareketlilik...

Onlarca insan temizlik için kolları sıvadı. Ellerinde poşetlerle gençler, yaşlılar, çocuklar, hatta köpekler çöpleri toplamaya başladı. Bir anda tüm park ve etrafı, Taksim meydanı pırıl pırıl oldu. Birazdan meydanı dolduracak yüzbinler için hazırlandı Gezi Parkı ve Taksim Meydanı.

Saatler ilerledi... Taksim'de buluşma çağrısına yeni binler katıldı. Görmek lazımdı o an Taksim Meydanı'nı... hınca hınç insandı artık Meydan. Tek yürek olmuş attı Hükümet İstifa diye...

Miting alanına bir haber geldi. Emeğe Ezgi tarafından kürsüden duyurulan haber... Erdoğan demiş ki; "Biz bir kaç tane çapulcunun o meydana gelip, insanımızı, halkımızı yanlış bilgilendirmek suretiyle tahrik etmesine, pabuç bırakmayız."

Emeğe Ezgi her ne kadar "biz çapulcu değiliz devrimciyiz bir çapulcu varsa o da arkalarına bile bakmadan Meydanı terkeden polisleriniz ve sizlersiniz" diye meydan okusa da, yönetmen Zeki Demirkubuz olaya farklı bir açıdan baktı ve net tavrını açıkladı. "Ben bu ülke için hapis yattım. Şimdi de bu ülke için sinemayı bırakıyorum. Bundan sonra çapulcuyum" diyerek sözcüğe olumlu ve devrimci bir anlam yüklemiş oldu. Tüm ayaklanmacılar onurla taşıma kararı aldı bu ünvanı. Ne de olsa baldırıçplaklar da bizdik ayaktakımı olanlar da... Artık çapulcuyduk. Onurla taşıyacağımız yeni adımımızdı. Şarkılar, türküler, marşlar yaptık çapulcuyuz diye. Emeğe Ezgi'de Çapulcular adlı marşı ile katıldı bu sanatsal üretime.

Miting boyunca değişik konuşmacılar çıktı ko-

nuşmalar yaptı. Taksim Dayanışması tüm gözlerin çevrildiği yerde duruyordu. Her kararlılık açıklaması büyük bir coşkuyla karşılanırken, ikircikli her konuşma kitlede huzursuzluk yaratıyordu. Ayaklanmacıların ortak kürsüsünden yapılan “Mitingimiz burada bitmiştir” anonsu karşılık bulmadı. Aynı huzursuzluğu yarattı.

Toplumun büyük çoğunluğunun küçük bir azınlığa karşı sokağa çıktığı böylesine önemli bir anda eğer tüm bir ortamı kaplamış duyguyu anlamazsanız, o andan itibaren aslında kaybetmeye başlıyorsunuz. Büyük bir iddia ve kararlılıkla sokağa çıkmış, bedeller ödemeyi göze almış ayaklanmacıları artık hiçbir şey sonuç almadan geri evine eski yaşamına döndüremez.

Dönmedik de... Gezi Parkı'nda ve Taksim Meydanı'nda milyonlarca el tarafından yeni bir yaşam, yeni bir dünya yaratılıyordu.

Merhaba dedik Taksim Komünü'ne...

Merhaba Taksim Komünü

Hangi kararlar, hangi organizasyonla oldu tüm bunlar, diye soracak olanlara, kendiliğinden oldu desek yeridir. Neden mi? Çünkü bunlar için oturup karar alınmadı. Yaşam kendi ihtiyaçlarını dayattı. Gezi de bulunanlara yalnızca bunu organize etmek kaldı. İlk çarpışmanın kazanılmasının ardından, ilk iş, Taksim'e çıkan onlarca sokak, cadde ve yolun barikatlarla örülmesi oldu. Artık Gezi Parkı ve Taksim Meydanı'na düşman eller uzanamazdı. Tuğlası genç yürekler olan barikatlarla örülmüştü her yanı. Artık Taksim gerçekten bizimdi.

Taksim Meydanı'nda coşku, heyecan, mutluluk hüküm sürerken, Taksim'e çıkan tüm sokaklarda çatışma devam ediyordu. İstanbul'un her yanından Taksim'e, yarattığımız Komün'e ulaşmaya çalışan binlerce insan Beşiktaş, Harbiye, Sıraselviler tarafında gece boyunca çatıştı. Özellikle Dolmabahçe Sarayı'nın önünde çatışmaların çok şiddetli olduğu haberleri gece boyunca geldi. Ama bizler Taksim'i bırakmamak gerektiğini, gözbebeği gibi korunması gerektiğini düşündük. Çünkü tüm gözlerin çevrildiği yerde direnç noktası olarak Taksim vardı. Onu kaybetmek demek ayaklanmayı kaybetmek anlamına geliyordu.

Dolmabahçe'den büyük zorluklarla meydana çıkmayı başarmış insanlar ilk iş olarak üzeri önlüklü devrimcileri buluyor, aşağıya yardım istiyordu. Çok

zor durumda olduklarını, desteğe ihtiyaçları olduğunu söylüyorlardı. Ama bizler Taksim'i, Taksim Komünü'nü korumak gerektiğini düşündüğümüzden, buradan ayrılmanın doğru olmayacağını, onların ne yapıp edip önlerine kurulan barikatları aşıp Taksim'e gelmelerini önerdik. Bugünden baktığımızda ise kazanılacak bir zaferimiz daha varmış Dolmabahçe'de, onu kaybetmişiz şimdi anlayabiliyoruz.

İlk çarpışma kazanılmış, ama her şey daha yeni başlamıştı. Çatışmanın izlerini, yorgunluğunu üzerinde taşıyordu Taksim. Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte onlarca el hep birlikte temizliğe başladı. Kimse bunun için karar almadı. Birisi şunun ucunu tutar mısın deyip işe giriştiğinde onlarca el aynı anda uzandı yardıma. Her uzanan ele bir yeni el eşlik etti. Yaralılarımız vardı revir bir ihtiyaçtı, yüzlerce doktor, hemşire tarafından hemen bir revir kuruldu. Günlerdir çatışan insanların çaya, şekere, suya, yiyeceğe ihtiyacı vardı, devrim market kuruldu. Devrim marketten ihtiyacın olan her şeye tek kuruş ödemedi ulaşabilirdin. İstanbul'un her yanından yiyecek, içecek, giyecek akıyordu Taksim Komünü'ne. Bilgiye ihtiyaç vardı hemen bir kütüphane kuruldu. Geceyi geçirecek çadırlara ihtiyacımız vardı çadırlar kuruldu. Neşeye, eğlenceye, coşkuya ihtiyacımız vardı, kürsümüz kuruldu. Yüzlerce sanatçı o kürsüden ayaklanmanın kesin etkisi altında ürettikleri eserlerini paylaştı ayaklanmacılarla.

İlk iki gün çatışmalarda tahrip edilen burjuva medyanın canlı yayın araçları, iş makineleri, İETT otobüsleri adeta müzelere dönüştürüldü Taksim'in her bir köşesi insanların duygularını, taleplerini, isyanlarını yarı şaka-yarı ciddi dillendirdikleri yazılamalarla, karikatürlerle dolduruldu. Daha önce polis otosu olan bir araç üzerine asılan yazılarla görünmez hale geldi. Her yanda dilek ağaçları oluştu. Taksim Komünü'ne gelen hangi yaş grubundan insan olursa olsun, kendinden bir iz bırakmak için adeta birbiri ile yarıştı. Kültür ve sanatın üretim yerine dönüştü.

Ve AKM... bugüne kadar sanatın sembolü olmuş, yıkılmaması için mücadeleler verilen AKM, 1977'den sonra ilk defa “Devrim”in sembolü olmuştu. Deniz Gezmiş'in resmi ve sayısız pankartla donatılan AKM, üzerindeki çeşitliliğiyle halklarımızı ve oradaki siyasi iradeyi temsil ediyordu.

Taksim'de oluşturulan Komün, 31 Mayıs Ayaklanması'nın en güçlü yönlerinden biriydi. Taksim'de doğrudan demokrasinin güzel bir örneği yaratıldı. İn-

sani insana yabancılaştıran kapitalist sisteme karşı insancıl, hümanist ilişkilerin yeşertildiği sosyalist bir dünyanın küçük bir örneğiydi Taksim Komünü. Kapitalizmin insanı insana düşman, Komün'ün ise insanı insana dost ve kardeş ettiğini somut bir deneyimle görmüş olduk. Birbirini tanımayan binlerce insan olarak aynı duygunun ortaklığında dayanışmanın en güzel örneklerini yarattık.

Ve merhaba dedik yeni yaşama...
Tadı damağımızda kaldı...

Komün Büyüyor

Slogan kitlenin düşüncesidir. Büyük kitlelerin düşüncesini attıkları sloganlardan anlamak mümkündür. 31 Mayıs'la birlikte başlayan tarihe Haziran Ayaklanması olarak geçen ayaklanma günlerinde kitlenin büyük oranda sahip çıktığı slogan "Hükümet İstifa" oldu. RTE'nin dediği gibi, Üç beş ağaç meselesi değildi sorun. Üç beş ağaç için verilen mücadele ve ona karşı gösterilen faşizmin azgın saldırısı toplumun harekete geçmesini sağladı, bu doğru. Ama sokağa çıkar çıkmaz dilindeki sloganı gerçeklik haline getirmek istedi. Bunun için uğraştı, bunun için bedeller ödedi.

Sloganlar netleştikçe, kitlenin kararlılığı ve kendine güveni arttıkça, ve hareket, sistemin temellerine yöneldikçe, ilk günlerde hareketin içinde yer alan sermayenin değişik grupları, nasıl bir yanlışlığın içinde olduklarını anlayıp hemen ayaklanmacılardan uzaklaştılar. Kılıçdaroğlu, 'Taksim Meydanı'nda CHP'lilerin toplandığı söyleniyor. Hayır. Eylemleri CHP'liler yaptı diyor, Hayır." diyerek bu olayların ardından sürüklendiğini itiraf etti ve CHP'lilere oradan çekilin mesajı verdi. MHP: "Gezi parkı eylemlerinde MHP'lilerin yer almayacağını." açıkladı. Ama bu açıklamaların bir önemi yoktu. Halk bir bütün olarak oradaydı ve onu kimse oradan kolay kolay çıkaramayacaktı.

Onlar bu açıklamaları yaparken, Hatay'da gençecik bir fidan Abdullah Cömert "Devrim için alanlardayım. Gerekirse öleceğiz." notunu arkasında bırakarak ölümsüzler kervanına katıldı. Siz ne dersenez deyin, biz buradayız ve bir yere gitmiyoruz, diyerek ne kadar duru bir bilince sahip olduklarını dostta da düşmana da göstermiş oldular.

Ayaklanmacıların dili "Hükümet İstifa", ölümsüzleşenlerimizin yüreği devrim derken günler ilerledi. Taksim Komünü yeni katılanlarla daha da büyüdü. Yeni sokaklar, yeni barikatlar, yeni pankart-

lar açıldı Taksim'de. "Her şeye rağmen yeryüzünde şarkılar söyledik" diyen Kazım Koyuncu vardı aramızda. Hrand Dink'in adını taşıyan bir cadde açıldı Gezi Parkında. Komün büyüdükçe ihtiyaçlarımız artıyordu. Bu ihtiyaçları karşılamak için güvencemiz yine kendimizdik. İhtiyaç listesi asıldı ağaçlara: "Kaliteli gaz maskesi, yağmurluk, polar battaniye, 3 adet sedye, meyve suyu, bolca su..." diye uzayıp giden. Kimse kimseye sen şunu bul demedi. Listeyi gören kendine görev edindi eksikleri tamamlamayı.

5 Haziran yoğun mu yoğun bir gün oldu. İşçi ve emekçiler fabrikaları, atölyeleri, büroları, Lise ve üniversite öğrencileri sınıflarını, sınavlarını bırakarak Taksim'e doğru hareket geçti her yandan. Günler ilerledikçe ayaklanmacıların yorulup meydanı terkedeceğini umanlar her gün biraz daha büyüyen hareket karşısında ne yapacaklarını şaşırıyorlar. Taksim Komünü günler ilerledikçe yalnızlaşmıyor, tam aksine yeni güçlerle çoğalıyordu. Faşizmin hiçbir saldırısı karşısında gerilemeyen, gitgide güçlenen bu hareketi durdurmak ve bölmek için başka bir yola ihtiyaç vardı. Görüşmeler bu mantığın bir sonucu olarak devreye sokuldu.

Bülent Arınç Taksim Platformu'nu görüşmeye çağırdı. Görüşmeye Taksim Platformu üyeleri, Taksim Dayanışmasının taleplerini içeren maddeleri sundu. Neydi bu maddeler? Özetlersek: 1- Gezi parkı park olarak kalmalıdır. 2- Topçu kışlası projesinin iptal edildiği açıklanmalıdır. 3- AKM'nin yıkılmayaacağı açıklanmalıdır. 4- Olaylardaki sorumlular yargılanmalıdır. 5- Gaz bombası kullanımı yasaklanmalıdır. 6- Gözaltındaki yurttaşlarımız derhal serbest bırakılmalı ve haklarında hiçbir soruşturma açılmamalıdır. 7- İfade özgürlüğünün önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Önerilere karşı Arınç'ın teklifi referandum oldu. Soralım bakalım herkes sizin gibi mi düşünüyor? Ertesi gün çıkan beş gazetenin manşeti (Sabah, Star, Haber Türk, Türkiye, Yeni Şafak ve Zaman) aynıydı: Demokratik Taleplere Can Feda... Görüşmenin amacı bu manşette gizliydi. Ayaklanmanın iyi çocuklarıyla, kötü çocuklarını birbirinden ayırmak... Umduklarını bulamadılar. Ayaklanmacılar "tek yürek çapulcular" olarak mücadeleye devam dedi. Bilimsel gerçekler referandum ile değiştirilemez, diyerek referandum önerisini reddetti.

Arınç'ın girişimi başarısız olmuştu. Şimdi sıra RTE'deydi.

Konuş Tayyip Bize Slogan Lazım

7 Haziran günündeyiz... Komün büyümeye devam ediyor. Devrim müzesi, kütüphane, bostan, gezim atölyesi, revirler büyüyor. Parkımız artık tam bir mahalle gibi. Pera Sanat Çadırı, Gezi Disko, Gezi Kütüphanesi, Sanat Köşesi, Direniş Sitesi, Çapul Köyü gibi yeni sokaklar ve evler... Ağaçlar fotoğraflarla kaplı. Üç televizyon, bir radyo, bir gazete yanında... Cıvıl cıvıl bir komün.

RTE'nin Afrika gezisinden dönmesi bekleniyor. Gözler havaalanında yapacağı konuşmada. Gezi Ayaklanmacıları kararlı. Sosyal medya dönüşle ilgili espirilerle dolu. Gençler sevinçli. Yaratıcılıklarını, orantısız zekalarını kullanmaları için yeni fırsatlar vereceğine eminler RTE'nin ve diyorlar, "Konuş Tayyip Bize Slogan Lazım."

Havaalanında konuşma yapması bekleniyordu ve yaptı da. Bindirilmiş kıtalar görev yerindeydi. (Tayyip'in sözleri ve sonrası) Tayyip meydan okuyor Gezi Ayaklanmacılarına... Siz Taksim'i doldurursanız ben de Kazlıçeşme'ye evinde zor tuttuğumuz binleri çıkarırım diyor. Taksim Komünü buna karşı, hodri meydan diyor.

Tencere Tava Hep Aynı Hava

Egemen sınıflara karşı verilen savaşında ezilen sınıfların ayaklanma ve eylemleri önce bir küçümseme, dalga geçme, hareket büyüdükçe alttan alan birkaç söz, belki bir kaç özür, baktılar ayaklanmacılar evlerine dönmüyor, hareket büyüyor, işte o zaman ise tam bir saldırı...

31 Mayıs Gezi Ayaklanması da diğer ayaklanmalarda yaşanan bu sıralamayı yaşadı. Önce "üç beş çapulcu" olduk, sonra sesimiz daha bir gür çıkmaya başladığında, "tencere tava hep aynı hava" dediler. Bir de tehdit etmekten geri durmadılar: "evlerinde zorla tuttuğumuz bu ülkenin yüzde ellisi var" Yüzde elli korkutmayınca hiç kimseyi, geldi özürler peş peşe... "İlk eylemcilerden özür diliyorum" dedi her daim ağlamaya hazır bakan. Efendim çevre duyarlılığı ile hareket edenlere karşı yapılan aşırı şiddet gösterisi yanlış olmuş ve de haksız olmuş! Özrü bir borç bilirmiş. Ama gel gör ki o meydanda öyle kötü çocuklar varmış ki düşman başına. Bir özür borçlarının olduğunu düşünmüyormuş her daim ağlayan adam.

Taksim Komünü iyi çocuk-kötü çocuk ayırıştırmasına kanmadı. İyi çocuklarla-kötü çocuklar orada ortak bir dünya kurmuşlardı ve öyle kolay olmayacaktı onları birbirinden ayırmak. Ayıramadılar da

zaten... Ağlamanın işe yaramadığını gördüklerinde ise saldırdılar.

Gezi ayaklanmacılarının tüm bunlara cevabı, Taksim Komünü'nü korumak, barikatları sağlamlaştırmanın yanında, mizahın, neşenin ve cüretin çeşitli örnekleriyle oldu. Onlar bize "üç beş çapulcu" dediğinde, Boğaziçi Üniversitesi Caz Korosu patlattı şarkısını: "Çapulcu musun vay vay/Eylemci misin vay vay" Ve gösterdi çarenin ne olduğunu: "Bulunur bir çare halk ayaktadır/Taksim yolunda barikattadır."

Ayaklanmanın ilk gününden itibaren tüm kentlerden yükseldi tencere tava sesleri. Aynı anda sokakları ele geçirmek, mahalleyi sokağa dökmek için kolektif bir starttı sanki. Bir evde başlayan tencere ve tavanın düetine, mahallenin tüm evleri, sonra ülkenin bütün şehirleri (Bayburt hariç -tarihe böyle geçmek ne acı-) katılıyordu. Yankılan bu sestten asabı bozulanlara yalnızca "tencere tava hep aynı hava" söylemindeki çaresizlik kaldı.

Aldılar ellerine tencere tavaları, kurdular stüdyolarını Taksim'de bir kaldırıma... Tencere tava eşliğinde başladı söylemeye Kardeş Türküler... "Bir öyle bir böyle kelimelerden, yasaklardan/İllallah/Başına buyruk kararlardan, fermanlardan/İllallah" Uyarılmaktan da geri durmadılar kibirlileri... "Bu ne kibir, bu ne öfke/Gel yavaş gel, yerler yaş" Kapitalizm gölgesini satamayacağı ağacı keser, derler. Doğru. Onlarda satamayınca gölgelerini, sattılar ormanları ve satmaya devam ediyorlar. Mahvettiler şehirleri... "Devirdiler, kapadılar/Sinemaları, meydanları/Her tarafın AVM'den/Geçesim yok bu köprüden/N'oldu bizim şehre n'oldu/Hormunlu bina doldu" Kavgamızın başkenti İstanbul'un tanınmaz hale gelmesine isyan etti. "Hüsnü perişan oldu bibaht kaldı aziz İstanbul/Ne oldu sana böyle, söyle söyle söyle.../Seni böyle istemem, istemem"

Baktılar olmuyor sıktılar da sıktılar gaz... Sık-tıkça etkisi azaldı... yenilerini sıktılar... çare etmedi... sıktıkça ayaklanmacıların oyuncağına döndü gaz bombaları... Çarşıların sloganı tüm bir kitlenin şarkısı haline geldi. Haykırdı milyonlar meydan okuyarak: "Sık bakalım sık bakalım/biber gazı sık bakalım/kaskını çıkar copunu bırak/delikanlı kim bakalım." Kendine güvenin cüretin başka bir ifadesi oldu.

Artık egemenlere uyku yoktu. Tek sorun vardı karşılarında Taksim Ayaklanması ve onun bastırılması...

Orhan Taylan'ın
Gezi Sergisinden

Devrime Katılma Rehberi

Temade Çınar

Anonymous bizlere “Halk için devrimde hayatta kalma rehberi”ni hazırlamış. 3 Haziran tarihli, internetten kolayca ulaşılabilecek bu belgenin birçok kişiye faydası olduğundan ve olacağından eminiz.

Belgenin başına iliştilmiş aşağıdaki uyarıyı “devrime katılma rehberi” için de aynen katılıyor ve ekliyoruz.

“Bu Anonymous'un ülkenizde herhangi bir şiddetli devrim durumunda yardımcı olacağını düşüneceği şeylerdir. Diğer Anonymous çalışmaları gibi devamlı değişecek, tekrar kullanılacak ve geliştirilecektir, yeni yayınlar için gözünüz açık olsun. Bu rehber tamamlanmış olmaktan uzaktır ve mucizevi bir çözüm de değildir, yani beyninizi kapatmayın.”

Gezi ayaklanması ile birlikte devrimle ilgili her çaba kitleler tarafından yoğun ilgi görüyor ve kısa sürede yayılıyor. Gezi her kesimde bilinç sıçraması yarattı. Umudunu yitirmemişler, mücadelenin içinde olanlar devrimi somut olarak yaşadı ve ortaya çıkabilecek sorunları analiz etmeye girişti. Umudunu yitirmişler kabuklarından çıktı. Konudan haberdar olmayanlar onu araştırmaya başladı. Ayaklanma günlerinde pek çok duvar yazısı gibi yere yazılan “Ay resmen devrim!” yazısı da bize çok şey anlatıyor.

Kimileri barikatlara koştu, kimileri alkışladı, kimileri kalabalıkları çoğalttı, kimileri talcit hazırladı, kimileri bilgisayarlarının başında nöbet tuttu, kimileri tencere-tava çaldı. Gezicilere kapılar açıldı, yemekler yapıldı, bir köşede biriktirilmiş harçlıklar ulaştırıldı. Avukatlar, doktorlar seferber oldu. Herkes kendince bir ucundan tuttu.

Bu sayımızdaki yabancılaşmaya karşı beyin egzersizimizde Anonymous'a bir katkı yapmak istedik. Kendisine devrimin bir yerinde görev bulmuş olanlara söyleyecek sözümüz yok tabii. Ben ne yapabilirim ki? diyen milyonların olduğunu biliyoruz. Kısa bir egzersizden sonra devrime katılma rehberinden bir ya da birkaç maddenin size uyabileceğini ya da bizim burada bulamadığımız bir görevi kendinize bulabileceğinizi

göreceksiniz. Ancak şunu unutmayalım ki “zor devrimin anasıdır.” Aslolan iktidarı hedefleyen, zor yön-temini uygulayanlardır. Onların dışında devrimde yer alanlar ancak bu zorun destek güçlerini oluştururlar. Bu güç de devrim için vazgeçilmezdir. Her davranışımızda bunu esas alırsak devrime katkımız olur. Yoksa her ayaklanmada olduğu gibi bulamaç halinde sokağa yönelen, dağınık, amaçsız, sistem içi müca-deleye bizi mahkum eden güçlere güç vermiş oluruz ki bu yeni kayıpların verilmesi ve dağılma ile sonuçlanır. Devrimci yolu göstereni ayırt etme bilinciyle kuşanmak devrime giden en kısa yolu bize gösterecektir.

Kapitalizmi alaşağı etme ve emeğin iktidarını kurma toplumun birçok kesiminin seferber olmasıyla mümkün. Bazen küçükmüş gibi görünen bir katkı tarihi değiştirebilir. Devrimler tarihi bunun gibi örneklerle doludur.

Sverdlov ve eşinin bir bölgeden kaçması gerektiğinde onların birinci sınıf vagona binip gitmelerini sağlayan “birinci sınıf” kıyafetlerin sahipleri Sovyet devrimine nasıl bir katkıda bulduklarını belki de hiçbir zaman öğrenemediler.

Yıllarca bir parti üyesinin gelip ondan aidatlarını almasını bekleyen işçi, bütün yoksulluğuna rağmen biriktirdiklerinin Portekiz devrimindeki rolünü belki de hiç görmedi.

Küba'ya çıkartma yapan ve Sierra Maestra dağlarına ulaşmadan daha ilk çatışmada hayatını kaybeden Granma'nın devrimcileri devrimdeki rollerini göremeden yaşamdan ayrıldılar.

Gezi'de barikata bir taş koyan eylemci o taşın belki de bir yoldaşına isabet edecek olan kurşunu engellediğini görebildi mi?

Berkin Elvan, milyonlarca insanı tek bir yürekte birleştireceğini bilebilir miydi?

Gezi alanında bulunan doktorlar, sağlıkçılar, avukatlar, insan hakları temsilcileri savaşan gençlerin kendilerini güvende hissetmelerini sağladı. Ama onlar orada bulunmalarının kaç insanın yüreğine su serptiğini farketmemişlerdir bile.

Daha nice örnek, daha nice hayat yaşıyor bugün ayağa dikilen insanlığın tarihinde.

Biz işimize koyulalım;

Geziden ve daha önceki devrim deneyimlerinden faydalanarak hazırlanmış bu rehberin yaşamın tüm çeşitliliğine cevap vermesi mümkün değil elbet. Sıralamanın yapılan eylemin önem sıralaması olmadığını da belirtmek gerek. Hangi eylemin tarihe ivme katacağını ancak tarih söyleyecektir.

* Devrim deneyimlerini okuyup çevremizle, sosyal medyada paylaşabiliriz.

* Olaylar anında bol bol fotoğraf çekip paylaşabiliriz. Ses kayıtları, video kayıtları alabiliriz. Bunları yayımlayabilecek ya da delil olarak kullanabilecek kanallarla paylaşabiliriz.

* Bulduğumuz ildeki sağlık, hukuk yardımı yapanları, insan hakları derneği gibi kurum ve kuruluşları, ulaşabileceğimiz numaralarını, internet adreslerini kaydedebilir, yayabilir, bu davranışın yaygınlaşmasını sağlayabiliriz.

* Gözaltına alınan birisini gördüğümüzde ismini sorabilir, fotoğraf çekip paylaşabilir, kişiyi tarifleye-

rek bildirebilir, karşı koyabilir, oradan ayrılmadan durabilir, slogan atabilir, ismini bağırırsa bildirebilir, nereye götürüldüğünü öğrenebilir, ona destek olduğumuzu gösterecek bir şey yapabiliriz.

* Çocukların, yaşlıların, hamilelerin, astımlıların ve eylemdeki gençlere “durun yapmayın” diye engel olmaya çalışanların alandan uzaklaşmasına yardımcı olabiliriz..

* Tencere-tavalarımızı çalmaya, ışıklarımızı yakıp söndürmeye devam edebiliriz.

* Mücadele edenlere talcid, gaz maskesi, siyah kıyafet, şal, su, yiyecek vb malzemeleri temin edebiliriz. Bu kişilerin malzemelere ulaşabileceği güvenilir yerleri bulabiliriz. Gezi sırasında eyleme gitmek için yola çıkan gençlerin kapısının kulpuna asılmış bir poşette gaz maskesi bulduklarını duyduğumuz. Ne büyük moral destek!

* Diren ilkyardımın hazırladığı broşürleri çevremize, eylem alanında dağıtabilir, yapılması gerekenleri öğrenebilir, önerilen ilk yardım çantasından bir tane de biz hazırlayabiliriz. (kimlik tespiti açısından çantanın da desensiz, armasız siyah olması gerekir.)

* Barikatlara malzeme bulabiliriz. (Antakya’da evinin çatısından su deposunu atanı, koltuklarını ve ev eşyalarını barikatlara gönderenleri hatırlayalım)

* Ön saflarda savaşanların ihtiyaçlarını (hayal gücünüze bırakıyoruz) temin edebiliriz.

* Evimiz eylem alanına yakınsa sokak kapısının açık kalmasını sağlayabiliriz.

* Eylemcileri evimizde dinlenmeleri için misafir edebiliriz.

* Sosyal medyada güvenilir kaynakları önceden tespit edebilir, bilgi kirliliği yaratanlara karşı sadece onların aracılığıyla paylaşımlarda bulunabiliriz. Yanlış, spekülasyon, kötü niyetli, demoralize eden bilgi

paylaşımlarını engelleyebiliriz. Kendimizi güvenilir bir bilgi kaynağı haline getirebiliriz.

* Mesleğimize ve yeteneklerimize uygun örgütlenmelerde yer alabiliriz. (tıbbi, teknik, hukuki yardım vb)

* İş arkadaşlarımıza, çevremize, komşularımıza, parkta oturanlara olanları anlatabilir devletin yaratmaya çalıştığı yanlışları bozabiliriz.

* Sözümona asayişini sağlamak için devletin polisi görevine bürünmüş ukalaları teşhir edip onların ayağa dolaşmasına engel olabiliriz. Eylemlere tepki gösterenlerin yönünü devletin saldırılarına çevirebiliriz.

* Gördüğümüz her eylem kalabalığının içine girip, yanında durup, dışından seyredip kalabalığı arttırabilir, çevremizdekileri çağırabiliriz.

*Panikle koşanları koşturamaları, sakin olmaları için uyarabiliriz. Unutmayın ki Gezi sırasında bu uyarılar sayesinde tek bir ezilerek hayatını kaybetme olayı yaşanmadı.

* Bayraklar, flamalar, dövizler, pankartlar, önlükler vb ile uğraşanlara “biz burada devrim yapıyoruz sinyor/sinyorita” diyebilir, örgütlü kitle gücünü yansıtan bu sembollere karşı savaş açanları nefeslerini bu yönde tüketmek yerine ortak düşmana yöneltmeleri yönünde uyarabiliriz.

* Dostlarla düşmanları ayırt edebilir, bunları teşhir etmenin bir yolunu bulabilir, devrimcilere bildirebiliriz.

* İşyerimizde, mahallemizde destek eylemler örgütleyebiliriz.

* İrkçi, cinsiyetçi, dinci, ayrımcı her türlü ayrıma karşı tavır alabilir, bu konularda çevremizi aydınlayabiliriz.

* Kürt ulusal mücadelesine karşı olan ulusalcı söylemleri, tavırları engelleyebiliriz.

* Eylemler sırasında sokak hayvanlarına yardım edebiliriz.

* Doğru haber kaynaklarından olan bitenleri takip edip çevremizi aydınlayabiliriz.

* Ayaklanmada yer alan sanatçıları destekleyebilir, onlara katkımızı gösterebiliriz. Aynı şekilde devletin yanında olanları takip edip teşhir edebilir, protesto/boycot çalışmalarına katılabiliriz.

* Grafikler hazırlayabilir, karikatürler yapabilir, şarkı söyleyebiliriz. Sokak oyunlarına destek verebilir, dans edebilir, duvarların güzelleştirilmesine katkıda bulunabiliriz. Halk ayaklanmaları zincirler-

den kurtulma anıdır ve kutlanmaya değer.

* Tutuklanan, gözaltına alınanların yanında olduğumuzu gösterebilir, ihtiyaçlarını karşılayanlarla bağlantı kurabiliriz.

* Yabancı dilimiz varsa, olan bitenleri farklı dillere çevirerek yabancı basınla paylaşabiliriz.

* Eyleme gitmek isteyen annelerin çocuklarına bakabiliriz.

* Kısa süreliğine de olsa devrimcilere, eylemcilere kapımızı açabilir onlara olanak sağlayabiliriz.

* Devrimci yayınlardan birden fazla alabiliriz.

* Gençlere yozlaşma ve çürümeden başka bir gelecek vaat etmeyen bu sistemden onları koparabilir, mücadele etmeleri için cesaretlendirebiliriz.

* Umudu aşıl原因 yazılar, şiirler yazabiliriz.

* Onları yargılamaktan ve hayatları hakkında ahkam kesmekten başka bir şey yapmayan, kendi kaderlerine (!) terk eden bu sisteme karşı mücadele etmeye çalışan kadınların önünde engel olmaktan vazgeçebiliriz.

* Faşistlerin saldırısına uğrayan, onlara karşı mücadele eden devrimci gençleri, işçileri, Kürt yurtsever güçlerini olanaklarımız, hayal gücümüz ve gücümüz ölçüsünde destekleyebiliriz.

* Ve mutlaka...

Sosyalizmin Bilinçlerde Canlandırılması İçin Tasarılarımızı Geliştirebiliriz!

İnsanlar inandıkları ve sonunu gördükleri şeyler için savaşırlar. Kapitalizmin ve bu yoksulluğun, katliamların bitimsiz olmadığını, hep birlikte onu tarihe gömüp sosyalizmi kurabileceğimizi ve sosyalizmi kurmak için her şeyin mevcut olduğunu gösterebiliriz.

* Çocuklara olanları anlatacak masallar, hikayeler bulabiliriz. Onlara sosyalizmi neden istediğimizi anlatabilir birlikte hayal kurabiliriz.

* Çevremizdekilerle çevre, sağlık, eğitim, ulaşım, konut sorunu gibi sorunları nasıl halledeceğimizi tasarlayabiliriz.

* Yaşanmış ve yaşanan sosyalizm deneyimlerini inceleyebilir, bugünün olanaklarıyla bizim neler yapmamız gerektiğini çevremizle, sosyal medyada paylaşabiliriz. Bu tartışmaların güncel tartışma haline gelmesi için çaba gösterebiliriz.

* Burjuvazinin bize dayattığı magazin, futbol, günü kurtarma tartışmaları, asparagas haberler, dini

tartışmalardan kendimizi kurtarmanın ve geleceği tartışmanın zamanının geldiğini etrafımıza anlatabilir, onları bu kısıkaçtan kurtarabiliriz. Bu tartışmaları açanlara “ben bu konularla ilgilenmiyorum önümüzde daha önemli işler var” diyerek onları bu tartışmalara çekebiliriz. Bu yolla burjuva kültüre sağlam bir darbe indirebiliriz.

* Uzmanlık alanımızda, yaşattığımız yerlerde sosyalizmde nelere ihtiyaç duyacağımızı, mevcut koşulların ve olanakların neler olduğunu, neleri geliştirmemiz gerektiğini düşünebilir, dostlarımız, iş arkadaşlarımızla projeler üretebiliriz. Bunu atölyelerden mahallelerimize, okullarımızdan bilim laboratuvarlarına kadar her alanda yayabiliriz.

Tarihin zorunlu sonucu olarak kapitalizm insanlığın mücadelesiyle yenildiğinde emin sizin de yeni nesillere anlatacağımız çok şey olacaktır. Keşke! diyeceğimiz mutlaka pek çok eksikimiz olacak. Her geç kalış, her eksiklik, hiç önemsemediğimiz bir yerdeki bir aksaklık kayıplara yol açacak. Soma katliamından önce devrimimizi yapmayı başarsaydık 301 işimiz hayatta olacaktı. Sosyalist Küba'nın Amerika'da yüzlerce kişinin ölmesine neden olan Katrina kasırgasından bir tek kişinin burnunun bile kanamadan kurtulmasını hatırlayalım. Besin yetersizliğinden, sağlıksızlıktan ölenlerimiz belki de geleceğimizi kurmakta bize yol gösterenler olacaktı. Sosyalist ülkelerde bebek ölüm hızının tüm dünya ülkelerinin oranlarının çok çok altında olduğunu hatırlayalım. Her halk devrimi bütün alanların işçi sınıfının öncülüğünün etrafında örgütlenmesiyle mümkün.

Devrimimizin hepimize ihtiyacı var. Ben ne yapabilirim ki diyen arkadaş! Sana da...

Sanatın Ayaklanması

Kemal Oruç

Sanat ne zamandan beri insanların doğanın özünü anlamak için ihtiyaç duyduğu bir araç olmaktan çıkarıldı da doğayı katleden sermayenin eline düştü?

Sanat, bir anlamda, hayatta var olmuş, var olan ve var olabileceklerin estetik uzantısıdır. Sanat, her şeyi estetik bir biçimle birlikte bize yeniden sunar ve hayatı daha yaşanılır, çok yönlü ve anlamlı kılar. Bu anlamın ve gerçekliğin gelecek yaşamlara iletmesini sağlar.

Günümüz sanat anlayışına ve işleyişine baktığımızda sanatın kapitalist düzende bir meta olarak varlığını sürdürdüğü; metalaşan sanatın değerinin parasal yatırımla ölçüldüğü görülür. Bu sebeple sermayesi yüksek sanat ürünü topluma "daha iyi sanat" olarak sunulur. Sermayesi yüksek sanat ürünü halkın gerçekleştiremeyeceği bir etkinlik olacağı için de metalaşan sanat, sermayenin elinde varlığını sürdürür. Bu yolla "pahalı sanat"ı elinde bulunduran sermaye sahipleri ya sanatı kendi ideolojisini yaymak için kullanır ya da salt bir haz aracı olarak gösterir. Özellikle eğitim sistemi içinde de bu süslü haz araçlarının sanat olduğu öğretilir. Böylece insanların sanatsal üretime yönelimi azalır; düşünmeleri ve çok yönlü gelişmeleri engellenir.

Büyük sermaye sahiplerinin sponsor olarak desteklediği, yöneticilerin okul çocuklarını topluca götürdüğü ya da öğretmenlerin hakkında zorunlu ödev verdiği, çok büyük reklamlarla tanıtılan ve geniş kitlelere ulaştırılan İstanbul Bienali'nde sunulan postmodern ürünler buna bir anlamda örnek gösterilebilir. Bu bienaldeki, sanat eseri diye sunulan, sermayesi yüksek ürünler halkın çoğunluğu tarafından sermaye yoksunluğu sebebiyle gerçekleştirilemez. Diğer bir taraftan ürünü gerçekleştirmek için gereken sermaye düşük de olsa, ürünlerin sunulma şekli oldukça yüksek bir sermaye gerektirir. Ve yine halkın çoğunluğu, ortaya bir sanat ürünü çıkarabilse bile, bu ürünün geniş kitleye sunumunu gerçekleştiremez. Topluma ile-

tilen mesaj ise şudur: İyi bir sanat eseri de ortaya koysanız sermaye bunu desteklemediği sürece eseriniz kimseye ulaşamayacak!

Sanat eserinin mutlak çoğunluğa ulaştırılması zorunluluğu ise yine sermayenin kazanç politikasından başka bir şey değildir. Bu sebeple çoğunluğa ulaşamayacağını düşünen insanlar yine sanatsal üretimden vazgeçer.

Bu sebeptir ki özellikle insanlara bire bir ulaşabilen, sermaye gerektirmeyen ve mutlak politik olan sokak sanatının gerçekleşmesi egemen sınıfın temsilcileri tarafından engellenir.

Boal, sermaye sahiplerinin özellikle tiyatro sanatını kullanmasına yönelik şunları söyler: "Tiyatro çok etkili bir silah. Bu nedenle de uğruna savaşılması gerekir. Bu nedendir ki egemen sınıflar tiyatroyu sürekli olarak elde tutmaya ve bir hükmetme aracı olarak kullanmaya çabalamaktadırlar. Bunu yaparken 'tiyatro' kavramının kendisini de değiştirmektedirler. Ancak tiyatro bir özgürleştirme aracı da olabilir. Bunun için teatral biçimlerin yaratılması gerekir. Değişiklik zorunludur." (1)

Sanat, çok yönlü gelişimi sağlayan bir eğitim aracıdır,

sanat, bir eğlence aracıdır,

sanat, bir medya aracıdır,

sanat, güzel olana ulaşmak için bir araçtır,

sanat, toplumun varlık algısıdır,

sanat, içinde geleceği barındıran bir silahtır(2),

sanat, devrime giden yolu çevreleyen çiçeklerdir.

Boal, "Sanat eğitmeli, bilgilendirmeli, örgütlenmeli, etkilemeli, eyleme geçirmeli midir yoksa sadece bir haz nesnesi mi olmalıdır?" diye sorar. (1)

Sanatsal üretim toplumun her bireyinde gerçekleşmeye başladığında sanat sermayenin bir metası olmaktan çıkacak; hem bireyin hem de toplumların çok yönlü gelişmesini sağlayan doğal bir araç olarak varlığını sürdürecektir.

Lenin, sanat deyince önce kitlelerin sanatsal ve estetik eğitimini düşündüğü kadar, sanatın toplumu dönüştürücü ve herkesin sanatsal yaratımlarda bulunabilme olanağına kavuşturulmasındaki eğitsel işlevini de düşünüyor, halkın sanatsal gelişme düzeyi ile sanatın gelişme düzeyi arasındaki ilişkinin eşzamanlı bir ilişki haline getirilmesi gerektiğini belirtiyordu. (3)

Marx ise, "Toplumun komünist bir biçimde örgütlenişiyle, sanatçının bütün bütüne iş bölümünden ötürü bölgesel ve ulusal sınırlılıkla bağlı kalışı kadar bireyin kendisini sadece bir ressam, bir heykeltıraş, vb. haline getiren, belirli bir sanata bağlı kalışı ortadan kalkar. Komünist bir toplumda ressamlar yoktur, başka etkinliklerinin yanı sıra resimle de uğraşan insanlar vardır," der. (3)

Sermaye sahiplerinin sanatı bir meta ve egemenlik silahı olarak kullanıyor olduğunu gördükçe şu soruları sormadan edemiyoruz:

Sanat ne zamandan beri insanların doğanın özünü anlamak için ihtiyaç duyduğu bir araç olmaktan çıkarıldı da doğayı katleden sermayenin eline düştü?

Sanat ne zamandan beri iki kişinin sohbetinden, aile içinden, komşular arasından, köydeki insanlardan alındı da bir alışveriş malzemesine dönüştürüldü?

Sanat nasıl oldu da sermaye sahiplerinin kontrol edebileceği hale geldi?

Sanat nasıl oldu da üç beş kişiye yüzlerce kişinin seyirci kaldığı bir ürüne dönüştü?

Sanat nasıl oldu da insanı ve içinde bulunduğu her türlü koşulu görmezden gelmeye başladı da salt bir haz aracına dönüştü?

Sanat nasıl oldu da bir tarafta insanlar katledilirken, diğer tarafta insanların gerçekleri görmesini engelleyen salt estetik amaçlı bir göz boyama aracına döndü?

Sanat özünü nasıl ve ne zaman kaybetti ve bu öze tekrar nasıl ulaşılabilir?

Egemen sınıfın eliyle yapıldığı süre içinde özünden uzaklaştırılan sanat, ancak ve ancak halkın özünde tekrar kendi öz varlığını bulabilecektir.

Halktan kopuk bir sanat düşünülemez!

Bundan sonra yapılması gereken ilk şey, örgütlü sanat ayaklanmasına geçmektir. Bilinçli insanlar sürekli sanatsal üretimde bulunacak ve ulaştığı herkesin sanatsal üretimde bulunmasını sağlayacak, böylelikle;

Sanatın sermaye olmadan da gerçekleştirilebileceği anlaşılacak,

Sokak sanatı daha aktif hale gelecek, insanlara sanat bir medya aracı olarak bire bir ulaşacak ve onlara gerçekleri anlatacak,

Bilinçli eğitimciler, sanatı eğitimde kullanacak ve böylelikle genç insanların, beyinleri körleştiren eğitim sistemine karşı bilinç kazanmasını ve düşünce üretip bunu eyleme dökmesini sağlayacak,

Kendilerine bire bir ulaşan sanatla, insanlar, güzel olanın sermayenin ürettiği metalarda değil doğanın özünde olduğunu anlayacak,

Sanatsal üretim toplumun her bireyinde gerçekleşmeye başladığında sanat sermayenin bir metası olmaktan çıkacak; hem bireyin hem de toplumların çok yönlü gelişmesini sağlayan doğal bir araç olarak varlığını sürdürecektir.

Daha iyi bir dünya için sanatın ayaklanması şart!

Kaynaklar

(1) Boal, Augusto, (2003); "Ezilenlerin Tiyatrosu", Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul

(2) Noviembre adlı filminden bir replik.

(3) Marx-Engels-Lenin, (2006); "Sanat ve Edebiyat", Evrensel Basım Yayın, İstanbul (Aziz Çalışlar'ın önsözü)

Hollywood'un zombi istilasası

Setenay Berdan

Rivayet odur ki, sistem ne zaman derin bir krize sürüklense, salonlar zombi filmlerinin istilasına uğrarmış. Demek ki boşuna değil, 2008'den bu yana bir dolu zombi filmine, dizilerine teşne olduk. Seyirci, ardi ardına çekilen aynı tür filmlerden ne zaman sıkılmaya başlasa, hemen ortaya dev bir prodüksiyon ve bir süper star çıkıverir.

Bu kez ihale Brad Pitt'in kucagında patlamış görünüyor. Marc Forsterr'in yönettiği World War Z'de bir zamanlar vampirliğine şahit olduğumuz Pitt'in nasıl bir zombi olacağına kafa yorarak ama zombiliği hep bir ısırık farkla kaçırmasına hayıflanarak iki saat geçirdik.

1968'de ilk zombi filmini çeken George Romero'nun derdi epey farklıydı. O, krize düşmüş kapitalist sistemin küçük bireyini, sokakları dolduran zombilerle korkutmaktan çok, biraz dolaylı yollardan sistem eleştirisi yapmaya soyunmuştu. Sonraki bütün zombi filmlerinde bire bir taklit edilen dramatik çatı, Romero'nun 1968 tarihli Yaşayan Ölülerin Gecesi ve 1978'de çektiği Ölülerin Şafağı filmlerinde kurulmuştu: Parçalanmış ve tehdit edilen aile, polis ve ordu teşkilatını aciz düşüren bir kıyamet görüntüsü, kaçmak mı yoksa kurtarılmayı beklemek mi soru-

suna kilitlenen, gruba kim liderlik yapacak çatışmaları, sokak isyanlarını andıran bir kaos, sığınılan bir alışveriş merkezi... Romero özellikle ikinci filmde, adeta bir içgüdüyle zombilerin dev alışveriş merkezine yönelmelerini, tüketim toplumunun keskin bir hicivi olarak kurgulanmış görünüyor. Ama tüketim çılgınlığına odaklanan her eleştiri gibi, karavana gitmeye yazgılı...

Yine de, toprak altından çıkan cesetler, sokakları dolduran ve iç organları görünen soluk benizli zombileriyle, zamanında epey şok etkisi yaratan görsellik, şimdilerde yeni yetmelerin patlamış mısır eşliğinde gülüp eğlendikleri bir seyirliğe dönüştü. Amaç korkutmak değilse -çünkü bunu artık başaramıyorlar- ya da amaç Romero'nun izinden gidip sistem eleştirisi yapmak değilse, Hollywood endüstrisi neden her sene zombi filmlerine bir kamyon para harcıyor?

Yönetmen Marc Forster, World War Z'de bilgisayar marifetiyle milyarlarca zombi yaratmış. Üstelik, Romero'nun ayak sürüyen ağırkanlı zombilerinin yerini, son derece hızlı koşan, gökdelenlerden zıplayan ve tıpkı bir karınca kolonisi gibi ortak hareket edebilen organize bir sürü olmuş. Ama filmin asıl

korkutucu unsuru elbette zombiler değil. Yönetmen seyirciyi asıl olarak parçalanmış aile ve yasa ile devleti felç eden kaosa korkutuyor. Hollywood'a özgü senaryo incelikleri ve gürültüye getirilen nice ayrıntı bu iki korkunun altını çizmeye ayrılmış.

Eski bir BM çalışanı ve biyolojik silah uzmanı Brad Pitt, filmin başından sonuna dek, dünyayı istila eden zombilere karşı savaşırken neredeyse tek bir motivasyona sahip: Ailesinin güvenliği. Benzeri pek çok filmde olduğu gibi World War Z, yalnızca bir kentte geçmiyor. Film boyunca kahramanımız, önce Güney-Kuzey Kore sınır hattına, sonra İsrail'e ve oradan İrlanda'ya geçecektir.

Ve bu felaketten kendini kurtaran tek ülkenin Kore DHC olduğunu öğrenen yarı deli bir yanki subayı açıklar durumu: "Orada herkesin dişlerini çektiler, böyle kimse kimseyi ısırmadı, hastalık bulaşmadı. Adamlar, 25 milyonluk müthiş bir toplumsal mühendislik uyguladılar." Filmi ilginç kılan anlardan biridir bu. Bireyler arası rekabetin diş diş sürdüğü kapitalist toplumda, kimsenin aklına dahi gelmeyecek bir önlemlerle sosyalist Kore kendini istiladan uzak tutmayı başarmış meğerse! İşin garibi, hastalığa umutsuzca çare arayan kahramanımızın da hiç ilgisini çekmez böyle bir çözüm. Dişe diş rekabet, ölümcül bile olsa, sistemin temel direğidir çünkü.

Kaos korkusunun altını çizmek gayesiyle çekilen sahnelerden biri, ilk anda epey anlamsız görünüyor. Brad Pitt ve ailesi bir süpermarkete girerler, kasiyerler kaçmıştır, içerde bir yağma vardır. Tam bu esnada ailenin annesine iki erkek tecavüz etmeye kalkar. Markette dolaşan kalabalık ve yaşanan ilk dehşet anları düşünüldüğünde, bu saldırı hiç de ikna edici değildir. Fakat amaç başka. Polis ve kasiyer, kurşun ve para, birbirine bağlıdırlar. Eğer ortalıkta görünmüyorsa, geriye her türlü saldırının sıradanlaştığı kaos kalır. Küçük aile babası, bundan sonra sokakta polisi, markette kasayı gördüğünde şükredecektir.

Bir ara film, insanları zombileştiren virüsün ilaç tekelleri ve gizli servislerce yaratıldığına şöyle bir değinir geçer. Oysa ki bu konu, Romero'nun filmlerinde ve onun ucuz taklitlerinde çok daha vurgulu işlenir.

Diğer zombi filmlerinden farklı olarak, World War Z'de dünya zombilerden kurtulur. Biyolog kahramanımız, bu virüsü başka bir salgın ve ölümcül virüsle atlatmanın yolunu bulur ve böylece devlet hasta bile olsa, ailenin ve düzenin koruyucu rolünü yerine

getirir. Virüsün başka bir ölümcül virüsle aldedilmesi, iç isyanlarla sarsılan kapitalist ülkelerde boy veren faşizme bir gönderme mi?

Hollywood söz konusu olunca, hiçbir ayrıntı masum değildir.

12 Yıllık Esaret : "Halinize Şükredin" Sinemasına Örnek

Steve Mc Quin (yok, efsane yeniden dirilmedi ama onunla aynı adı taşıyan siyahi bir yönetmen bu) 12 Yıllık Esaret filmi ile Oscar ödülleri topladığında, filmi izlemiş olanlar şaşırmadı, ama Hollywood sinema endüstrisini ve bu endüstriye hakim birkaç büyük tekeli yakından tanıyanlar şaşırıldı. Çünkü bir önceki filmi Hunger'da Açlık Mc Quin IRA yöneticisi Bobby Sands'ın ölüm orucu eylemini son derece çarpıcı, sert ve tavizsiz (filmin sonunda işkenceciler teker teker cezalandırılıyorlar, tabii suikastlerle) bir dille beyaz perdeye yansıtmıştı. Ucu silah tekellerine çıkan Hollywood tröstü bu türden taviz vermeyen gerçekçi yönetmenleri hiç sevmez.

Öte yandan film, ABD'nin kölecilik tarihinden bir kesit sunuyor ve tröstün kölecilik filmlerine karşı

zaaf olduğu öteden beri bilinir. Vicdani bir rahatsızlıktan mı kaynaklanıyor bu zaaf? Hayır. Silah tekelinin kontrolündeki Hollywood tröstünden en küçük insani zaaf beklemeyin. Kölecilik, ABD'nin üzerini bir türlü örtemediği, yok saymadığı, günümüze etkilerini halen daha silip atmadığı kocaman bir yara. Ve tedavisi yapılmadan sadece pansumanla yetinilmiş her yara gibi dokununca acıtıyor. Bu yüzden Hollywood, yarayı fazla kaşımadan, kölecilik olgusunu sınırlı bir bölgenin yani güney eyaletlerinin cahil ve önyargılı toplulukları ile açıklayan (Mississippi Yanıyor) ya da kompleksli kişilikler ve cinsel kıskançlıklarla konuyu deşen (Norman Jewison'un In the Heat Of the Night'ı) veya kölelere kurtuluşunu adalet ve hukuk gücüne dayanan beyaz adamlarca getirilişini anlatan (Spielberg'in Amistad'ı) filmlere ödüller yağdırmakta cimri davranmadı.

Mc Quin'in filmi Hollywood tröstüne verilmiş tavizlerle dolu. Yine de bu yetenekli yönetmen, küçük dokunuşlarla akılda kalıcı ve büyük farklar yaratmaya gayret etmiş. Başarısı tartışılır.

Hikaye seçimi tavizlerin en büyüğü. 1840'lı yıllarda Washington civarında özgür bir Afro-Amerikalı ve müzisyen olan Solomon Northamb'in kaçırılışını, köle olarak satılışını ve 12 yıl süren esaretten sonra kurtuluşunu izleriz. Böylece hikaye, köleciliğin asıl mahvettiği kıtayı, Afrika'yı bir kalemde siler. Karşımızda bir Afrika yabanıl kabilesinden kopartılan pagan inançları ve değerleri olan bir insan değil, ama Hristiyan, meslek sahibi ve aile babası bir siyah Amerikan vatandaşı bulunur. Bu sayede seyirciye daha yakın bir özdeşleşme olanağı veriyor. Bu özdeşleşme yoluyla seyirci koca bir kıtayı mahva sürükleyen sömürgeciliği nesnel bir konumdan değerlendirme olanağından yoksun bir şekilde, bahtsız bir köle oluş öyküsünü "Benim de başıma gelebilirdi" apolitik duygusu ve konumuyla tartışmaya davet ediyor.

Özgür Solomon, köle Fled'e korkunç dayaklar ve şahit olduğu katliamlar eşliğinde adım adım dönüştürken, yönetmen bizi köleciliğin inanılmaz acizlikle tanıstırır. Klasik Hollywood tarzı, kölelere zulmü, kompleksli kahya (Paul Dano) köle Fled'i bir ağaca asar ve ölüme terk eder. Saatler boyu parmaklarının ucunda sallanıp duran Fled'in çevresindeki köleler, sanki hiçbir şey olmamış gibi günlük yaşamlarını sürdürürler. Böylece kafalara çakılan ko-

caman bir tavizle daha sona erer bu muhteşem sekans. Köleyi kurtaracak olan kendi kolları değil, merhametli beyaz adamdır.

İnsanlığın kolektif hafızasında yer etmiş zalimlikleri birtakım sadist kişilikler ile açıklama hastalığı, bu filme de bulaşmış, fakat Spielberg'in Schindler'in Listesi'ndeki kadar seyirciyi aptal yerine koymuyor. Fled'in ilk sahibi Ford (Benedict Chumberbatch) ile sonraki sahibi Ebbs (M. Fossbender) arasındaki fark, birincisinin inanmış bir Hristiyan oluşu, diğerinin ise sadistliği ve kıskanç bir eşe sahip oluşudur. Yönetmen köleler arasında geçen bir diyalogla "Hepsi köleci, hepsi toprak sahibi, ne farkları var?" diyerek seyirciye saygı gösterse de, bu fikir görsel ve dramatik öğelerle beslenemediği için akılda kalıcı olmuyor.

Yönetmen bu güçsüzlüğün farkında. Bir parça ahlaki ama daha çok sınıfsal bir vaazı bir Hollywood yıldızına perdede söyleyeceği her lafin dikkat çekeceğini bildiği Brad Pitt'e bırakmış. Ancak dramatik unsurlardan yoksun bu vaaz ne yazık ki, filme damgasını vuramıyor. Seyirci Ford'u severken, Ebbs'e duyduğu nefretin, köleci ve toprak sahipliğiyle ilgisi kalmıyor.

Köle Fled'i kurtuluşa götüren yolu yasalara dayanan ve adalete inanan beyaz adam açıyor. Bir kez daha yasa ve düzen kölecilik çamurundan tertemiz çıkıyor. Köle Fled, bir kez daha Solomon kimliğiyle özgürlüğe koşarken, köle doğan arkadaşlarını geride bırakıyor. Yönetmen daha önce ödüle boğulmuş tüm kölelik hikayelerinin dayandığı politik tavizlere tek tek uğradıktan sonra hak ettiği Hollywood heykelciğine uzanıyor.

Oyuncular son derece başarılı. Özgür Solomon'dan köle Fled'e giden yolu yüzü ve duruşuyla neredeyse mükemmel yansıtan Chiwetel Ejogar filmi tümünü sırtlıyor. Aynı şekilde en aşağılık zulüm ve tacizlere uğrayan köle kadını canlandıran Lupita Niyanga, şaşırtıcı bir sadelikle büyük bir yükün altından kalkmayı başarmış.

Her şeye rağmen Hobbitler, Elfler, vampir ve zombilerle geçen on yıldan sonra sinema izleyicisi yeniden gerçek hikayelere dönüş yapıyor. Şimdilik bu dönüş "halimize şükredelim" yüzeyselliği taşısa da, on yıllık fanteziye "kaçışın" yerini yüzleşme ve hesap sormayla dolu gerçekçiliğin alışını selamlayalım. Hem de hiç çekinmeden.

*Bir avuç gökyüzünün
fazla görüldüğü
karanlıklar içine
hapsedilmeye çalışılan
bir kadın tutsak
adımlarken
küçük hücrelerini
büyütüyordu yaşamı*

Kollarını, parmaklıklardan uzatıp
Şehrin ışıltılı sokaklarına
oradan
dağ yamaçlarına gidiyordu:
sınırları aşarak
sınırlı yaşamı parçalayarak.
Alnında

yüzlerce gencin yaktığı
meşalenin yalımları
tutuşuyordu...

Yürüyordu
beyninin kıvrımlarında
engelleri aşarak
ne tel örgü
ne yasa

Yürüyordu
sınırlardan geçerek
kıvrılıp tarla boylarından
ulaşıyordu
Kobanê'nin sokaklarına

Yürüyordu
yüreği Rojava
beyni özgürlük
Mekan dar geliyordu
bir avuç gökyüzü
dar.

Onu çağırıyordu sokaklar
yakılan köyler
yıkılan yaşamlar
kopan başlar
ırzına geçilmiş kadınlar
çocuklar.

Onu çağırıyordu:
“Gel katıl
sahip çıkalım özgürlüğümüze
büyütelim, birleştirelim yaşamı
hep birlikte!”

Siz oradan
Biz buradan
Birleşiyor ellerimiz bak!

Yeni biziz
doğan büyüyen
biziz
biz insanlık.

Hücum dedi karalık
sana da
bana da
saldıran aynı karanlık
maskesi değişmiş yalnız
anaları aynı bunların
adları ölüm
niyetleriyse
insanlığın ölümü.

Yürüyor tutsak kadın
karşılaştığı her ölü
ses veriyor
sesine ses katıyor
umutları ortaklaşıyor
yaşam filizimizi kıramaz ölüm!

Yürüyor tutsak kadın
her adımda
ellerinde meşaleleriyle
yeni yaşam
katılıyor yürüyüşüne

Ape Musa'nın
sesi geliyor yıllar içinden;
“Yaşayan kim gerçekte
ölen kim..”

Umut aydınlatıyor yüzünü
yürüyor kadın
tutsaklığı yırtarak
yüreği düşleri
büyüyor
yeni yaşamın savaşçılarıyla
fisıltılar haykırışa dönüyor
“Yaşasın halkların mücadele birliği
Yaşasın Rojava devrimi”

Elif Can / 18.07.2014

Uzaktan Gezinmeler

Sibel Güneş

Kız gözlerini açtı. İşte yine başlıyor deyip derin bir nefes alarak doğruldu. Aklından her zaman hikayeler geçirdi. Baş kahramanın kendisi olduğu, bol aksiyonlu, bol maceralı, bol sır dolu inanılmaz olayların yaşandığı hikayeler. Çok sıradan bir olayı bile başka bir hikayenin örgüsüne bağlayarak eğlenceli hale getirmeye çalışırdı. Başka türlü yapamazdı. Başka türlü dayanamazdı bu bir parça ekmek kapabilmek için birbirlerini didikleleyen kuşlar gibi yaşamaya.

Her gün erkenden kalkıyor hazırlanıp işe gidiyor, bütün gün neredeyse 12 saat kaprisli, görgüsüz, ottan hallice bir yaşam süren okumuşu en aptal bir sürü insanla uğraşıp onları memnun etmeye çalışıyor, gün içinde ne kadar saçmaysa o kadar makbul gören aptalca şarkılar kafasına çakılıyor, insanların o sanatçı ne giymiş bu kimi aldatmış muhabbetlerinden beyni pelteye dönüyordu. İlk zamanlar buna, geçecek bu deyip, dişlerini sıkarak dayanmıştı. Ama yıllar geçiyor bu durum geçmiyordu!

Sevmediği bir işi sırf para kazanmak ve sonrası yaşamında çalışmalarını kolaylaştıracak seçenekleri artırmak için yapıyordu. Ama zaman geçtikçe bu işin onu aptallaştırmaya başladığını hissediyordu. Yorgunluğu daha çok çalıştığı ortamın gürültüsüne bağlı olarak kafa yorgunluğu oluyordu. Bu da akşamları kafasını başka şeylere vermesini engelliyordu. Aslında vermek de istiyor sayılmazdı. Çünkü ait olduğu dünyaya ait şeyler onun içinde yaşadığı durumu daha da çekilmez hale getirecekmiş gibi geliyordu. Bu zaman bitene kadar ne kadar düşünmezse o kadar iyiydi o kadar az özlemdi onlara, o hayata. Bunları yaparken bu hayatı bir macera olarak düşünüyordu. İnsanların büyük bir bölümünün doğal hayatı olan bu hayat ona çok yabancıydı.

Okulunu bitirecek, bir meslek sahibi olacak, para kazanacak, zamanla bir ev, araba alacak, evlenecek, çocuklu çocuğu olacak. Bütün bir yaşamı boyunca aç açıkta kalmadan yaşayabilmek, sonrasında da çocuklarını aç açıkta bırakmadan yaşatabilmek için uğraşacak. Eğer maddi açıdan iyi bir yerlere gelebilmişse toplum içinde edindiği bu konumda bir başarı bularak birazda kibirle sevinecek, etrafındaki diğer insanlara bakın ben bir şey oldum diyebilecekti. O da kendi varlığını edindiği servetle nedenlendirebilecek belli bir yaş-

tan sonrada yiyebilecek sağlığı kaldıysa yiyecek gezebilecek sağlığı kaldıysa gezebilecekti. Sonra ölüm kapıyı çalacak ve bütün varlığını bırakıp bu dünyaya elveda diyecekti. Bütün bu koşturmaca bir parça maddi rahatlık için didinip durmanın sonundaki hazin son...

Yaşamın bütün anlamı bu muydu, bir zamanlar ona söylendiği gibi? Bunları düşünmek bile içinden imdat çılgınlıklarının geçmesine neden oluyordu. Bir hayvan ile bir insanın yaşamı arasındaki fark yalnızca modern şekiller almış karın doyurma kavgası mıydı? Şimdi iyi kazandığı bir işi vardı. Biliyordu ki çevresindeki birçok insan onun şimdi zorunluluktan sürdürmek zorunda kaldığı hayat için çırpınıp duruyordu. Ve biliyordu ki eğer isteseydi bu toplum içinde çok daha rahat yaşayacak becerilere sahip olabilirdi. Komik bir durumdu bu. Ona eziyet olanın başkaları için mutluluk olması, başkaları için eziyet olanınsa onun için mutluluk olması. Tersten bir hayat yaşıyordu.

O okulunu bitirmedi. Bilginin ve kültürün okumakla ilgisi olmadığını gördüğü için. O meslek sahibi olmadı, hayatını para kazanmaya adanmış

istemediği için. Onun evi, arabası, çoluğu çocuğu olmadı, kendi varlığını edindiği varlıklarla ölçmenin saçmalığına inandığı için. Kafayı ve ruhu doyurmak sonrada ve birlikte insanca yaşamaktı yaşamdaki temel mesele. Ve hayatın ne garip cilvesi ki sevdiği şeyler için sevmediği işleri yapmak bir görev olarak gelip buluverdi onu. Eğer ki bu bir görev olmasaydı gidip bir yerlerden kendini atması işten değildi!

Kız bir derin nefes daha aldı. Allahım neler çekiyorum diyerek gülümsedi hayatın kendine sunduğu bu ironiye. Kalkıp yola koyuldu....

İşte ruhuma bir kıvılcım!

İç savaşların toplumsal ortamları genellikle kuru bozkır olarak tabir edilir literatürde. Çünkü bu ortamda en ufak olayların bile o kuru bozkırı cayır cayır tutuşturması muhtemeldir. Hangi kıvılcımın buna yol açacağı ise tamamen o toplumda biriken çelişkilerin geldiği düzeye ve toplumun büyük bir bölümünü etrafında toplayabilecek genel bir nedene bakar. Gezi parkındaki ağaçların sökülmesiyle parlayan kıvılcım bir anda toplumun büyük bir bölümünü arkasına alan bir devrim yangınına dönüştü.

Size bin selam ağaçlar!

Artık bizim tarihimizde de unutulmayacak bir yer edindiniz.! Ve ben şimdi mitolojilerde hayat veren olarak tanımlanan yaşam ağaçlarına inanıyorum. Bizim hayat ağacımız ise Taksim'de yaşayan ağaçlar oldu. Bunun bir tesadüf olmadığını da biliyorum. Çünkü toplumsal hareketlerin işleyiş yasalarını bilenler sınıfların tarihsel olarak oluşan irade alanları olduğunu da bilirler. İki sınıfın tuttuğu kavgalarda iradelerinin gücünü ortaya koyan ve tutuklukları kavgaların anılarını saklayan, o anıları kavgaya süren meydanlardır bu alanlar.

Ve yiğitler çıkar bu meydana.

Taksim işçi sınıfının kavgasının kalbinin attığı meydana. İşçi sınıfının kızıl bayraklarla boy gösterdiği, devletin katliamına uğradığı alandır. Sınıfının kanını sahiplenip onurunu savunduğu, isteklerini dosta düşmana haykırdığı, kovulduğu, uğruna nice yıllar kavga verdiği. Kendine yasaklanmış olandır. İstanbul'un kalbidir atan orada. Ve değil orada bir ağaç bir ot bile olmak çok şeydir!

İşte benim de rutinlikten bunalan ruhuma pek okkalkı bir kıvılcım oldu gezi parkıyla başlayan bu ayaklanma. Çoğu kez düşlemiştim bu anları. Muazzam bir ayaklanmanın bir toplumun tüm hücrelerine nüfus edip onları nasıl kendi burgacına alıp var olan tüm bentleri yıkarak ilerleyeceğini... Bunu yaşamamın nasıl eşsiz bir şey olacağını... Her köşe başında herkesin politik tartışmalar yapıyor oluşunu, herkesin günlük yaşam kaygılarının dışında yepyeni bir şeye uyanıp onunla soluklanmalarını izlemek... O ana kadar genel de değer olarak kabul edilen şeylerin nasıl da değersiz hale gelmesi... İnsan beyninin ve ruhunun arınıp yıkanması... İnsanlığın tüm iyi yönlerinin zincirlerinden boşalması... Dünya gözüyle bunu da gördüm, ölsem de gam yemem artık derken yaşadığım buruk mutluluk... Bu günleri var edebilmek için ölen yoldaşlarımızın yokluğunun burukluğu... Sonra sevinç... Biliyordum ki orada olan insanların çok büyük bir bölümü ilk kez hayatlarında hiç tatmadıkları bir mutluluğu tadıyorlar... Ne şanslı ve mutlular şimdi diyorum onlar için... Birçoğu ilk kez kendileri dışında başkalarını da düşünüyor... İlk kez bu denli çıkarsız paylaşıyor... ilk kez bir insan olmanın ne demek olduğunu, kolektif bir zaferin bir insan ruhunu ne denli değiştirebileceğini görüyor. İlk kez

bu denli gülüp bu denli vuruşuyorlar... Büyük bir değişim bu... Kimse bu yaşadıklarını unutmayacak. Ve tekrar iş başa düştüğünde bu kez şimdi düştükleri hatalara düşmeyecekler.

Onların yanında olmayı istiyorum. Beşiktaş'ta defansa gitmeyi, tomalara bir selam vermeyi, biberini, portakalını içime çekmeyi, Tayyibe bir türlü alamadığı şu mesajı elden iletmeyi istiyorum 'köstebek öyle bir kazdı ki siz uyanana kadar koltuklarımız yerle yeksan olacak.' Bunları düşleyerek uzaktan geziniyorum gezide...

Neşe kavganın musikisidir, demiş nazım usta. Gezi de de bolca vardı bu neşeden... maç kültürü eylemle buluşunca 'biber gazı oley!' oldu, portakal gazı bir alex! Eylemdeki kızlar çok güzeldi ve gaz cildi güzelleştiriyordu. İmdat polis, diyordu birileri, başkaları kaskını çıkar copunu bırak kim delikanlı görelim diyordu. Ve tabi eyvallah çapulcuyuz hep beraber!

Bilmek neden insanı mutlu eder?

İnsanın belki de diğer canlılardan en önemli farkı kendi varlığını anlamlandırabilme çabasıdır. Ona yalnızca yaşamak yetmez, neden yaşadığını anlamak ve ona bir anlam katmak ister. Bilmek ise ona bu gücü verir. Öğrendikçe hayatın akışının gizlerini kavrar ve ona bir yön verebilme gücü verir. Ve bu çaba hiçbir zaman boşa gitmez. Yaşamı boyunca yeni şeyler öğrenerek ve bu öğrendiklerini topluma mal ederek yaşamlarını anlamlandırınlar insanlıklarını da onurlandırır. Yeni kuşaklar bunları alır ve daha da ileriye taşırlar. Bileceksin de ne olacak diyenlere şunuormalı, bilmeyince ne oluyor?

“Hep yaşayacaklara...”

ONUR

Ruhan Mavruk

*uçurum susuşu
hayata sürgün çocuğun*

utanır sorguevleri

*avcı gölgesi düşmedik
tek patika kalmamış ömründe*

*bin yıllık avluda
yılmadan yenilenen su
firuze bir narın
çatlaması aniden*

*onur F-tipinden
tahliye bir genç
saçları bembayaz
tek bir çizik yok yüreğinde*

*hergün geçtiğim yollarda
bir fanusa kitli
küçük bir kız*

*parçalanmış olsa da
kalbinin sırça sarayları
konuşmaz nefretin diliyle*

*uzatır soğuk camların
ardından elini
okşar insanları sevgiyle.*

Rumeli Han'a Veda

Besd'ten Genç Ekin'e oradan Ayışığı'na devam eden uzun soluklu sanat mücadelemizde bize ev sahipliği yapan Rumeli Han'a veda ettik.

Yeni Adresimiz
Süslü Saksı Sokak No:22 / Kat:2 / Beyoğlu

Recep öl

ŞİMDİ YAKIN BÜTÜN MEŐALELERİ

Şimdi yakın bütün
Meőaleleri,
Aydınlansın bütün naif ütopyalar..!
Çarmıőa gerelim
Bütün zebanileri..
Bütün sevdalılar ferman
Çıkarsın
Akınlar başlasın
Dört bir yandan
Tam zamanıdır
Meydan meydan toplanmanın.
Bakın nasılda kucak açmıő
İsyanlara
Milisler,
Militanlar,
Aőka dörtnala
koşan
Ve hep ergen kalan
Umutlar...

ÇAĞIRIN YENİ VE MİLİTAN DUYGULARI

Artık hayaller bile daha militan,
Hasretler BERKİN kadar yiğit
Duygular yine serseri
Ama Nejat İŞLER kadar naif.
Sevdam anneler kadar mağrur
Babalar kadar cesur.
Kovdum bütün züppeleri
Kör terkinlere..
Artık kuőatmahtız
Bütün akar suları
Vadileri,
Ve hatta fizanın arka sokaklarını...!
Öpesim geliyor
İsyankar atların yelesini,
Elimde kamçı
Ayağında
Mazlum ve hırçın
Çizmelerim...!
Dörtnala yakaladım
Gençliđimi,
Bütün kadehler artık zafer rengidir,
Ve kavgamı ekmeğimin arasına
Sardım,
Şimdi bütün küllerimi savurun
Utangaç hayallerin üzerene,
Duymayan kalmasın
Őahlanmıő
Atların nal seslerini...

Yıldız Yolcusu Mübeccel

Sibel Güneş

Mübeccel henüz çocuktuktu o zamanlar. Hangi ana baba çocuğuna bu ismi verir demeyin, çünkü Mübeccel kendi ismini kendisi koymuştu. Daha dünyaya adımını attığı anda anne ve babası bu yumuk yumuk ufaklıkta bir gariplik olduğunu sezmişlerdi. Her bebek dünyaya gelince ilk iş basardı çığılığı... Ama Mübeccel sanki önce şöyle bir etrafına bakmış sonrada gülmeye benzer kısık ama neşeli gibi gelen bir ses çıkarmıştı. Anne baba biraz endişelense de doğumu yaptıran doktor o zamanlar daha yeni yeni başlanan yapay rahim kabinleri doğumlarında bunların olabileceğini söyleyerek onları rahatlatmıştı. Bu kabinler klasik yöntemlerden farklı olarak bebeklerin rahimden çıktıkları anda yaşadıkları basınç şokunu engelleyerek, anne karnının yumuşatılmış koşullarından yavaşça dünya koşullarına uyumunu sağlıyordu ve bu yöntemle yapılan doğumun beyin fonksiyonlarında ciddi bir kapasite artışı sağladığı keşfedilmişti. Mübeccel'deki garipliğin nedeni uygulanan yeni doğum tekniği midir bilinmez ama bilinen şey Mübeccel'in daha iki yaşında kendi adını kendi koyduğudur. Anne ve babası ona hayatlarına getirdiği ışıktan dolayı Işık demişler ama Mübeccel bu ismi hiç kendi üzerine alınmamış, bu isim söylendiğinde hiç tepki vermemişti. Ta ki bir gün ışık oyunları bahçesinden dilinde bir Mübeccel'le dönene dek...

Işık oyunları bahçesi gelişmiş bir eğitim sisteminin parçasıydı. Çocuklar bir yaşını doldurduğunda ışık oyunları bahçelerinde eğitime başlıyorlardı. Atalarının eski zamanlarda on yaşında bir çocuğa verebildikleri düzeyi bu okullar üç yaşına kadar indiriyorlardı. Bu okulların temel prensibi yaratıcı düşüncüyü çocukların yetenekleri doğrultusunda geliştirmelerine yardımcı olmaktı. Beş yaşına kadar çocukların yetenekleri ve ilgi alanları tespit edilerek temel bilgiler veriliyor, beş yaşından sonra ise ileri bir teknikle pratik bir eğitim süreci birleşiyordu. Her bir çocuk özel olarak yetenekleri doğrultusunda çok yönlü geliştirici bir eğitim alırken diğer yandan da insanlık tarihinin tüm birikimlerini haznelere alabilecekleri genel bir eğitimden geçiyorlardı. Bu çok yönlü, yetenek, hayal gücü, teknoloji ve çalışmanın uyumu 15 yaşına geldiklerinde, seçtikleri alanlarda yaratıcı üretimlere geçebilecek duruma getiriyordu. Ama Mübeccel'in dünyasında eğitim yaşta biten bir şey değildi. Bilimin geldiği düzey o kadar ileriydi ki hayatın her alanında sürekli yeni buluşlar çıkıyordu ortaya. Çalışma alanları o kadar yetkinleşmişti ki örneğin yalnızca genetik bilimi altında altmış yeni uzmanlık dalı ortaya çıkmıştı. Bu da sayısız alanda edinilen her gelişmenin tüm topluma mal edilebilmesi için tüm toplumun, her yaşta insanın sürekli eğitimini gerektiriyordu. Her çalışma gurubu aynı zamanda kendi alanları, kendi alanlarıyla etkileşimdeki alanlar ve genel olarak ilgi duydukları alanlarda ortak ve eşeyli bilgi iletişim ağlarından düzenli olarak eğitim almaya devam ediyorlardı. Bu da genel gelişmeyi arit-

metik değil geometrik bir şekilde artıran bir rol oynuyordu. Mübeccel'in dünyasında zaman çok hızlı akıyordu. Eski zamanlarla kıyaslanamayacak bir hızdı bu...

Mübeccel'in dünyası atalarının dünyasından birçok yönüyle farklılaşmıştı artık. Her şeyden önce müthiş bir doğal güzellikle dolup taşıyordu bu dünya. Mübeccel'in ataları dünyayı çok hırpalamıştı. Maddi zenginlikleri kendi hesabına edinmek için yürüttükleri kavgada atmosferi kirletmişler, denizleri zehirlemişler, ormanları talan etmişler, kent yaşamı içinde kurutmadıkları göl, pisletmedikleri nehir bırakmamışlardı. Milyonlarca bitki ve hayvan türü insanların bu talanı karşısında yok olup gitmişti. Üstüne savaşlar çıkarmışlar ve birbirlerini vahşi hayvanlar gibi öldürmüşlerdi. Gerçi o zamanlar doğadaki en vahşi hayvan insan sayılırdı çünkü hiçbir hayvan kendini doyurandan fazlası için türünü yok etmemişti. Mübeccel için bu tarihi dinlemek inanılmazdı. Atalarının dünyası yeterince bol kaynakla doluydu. Ve o, o kadar bolluğun içinde insanların nasıl açlık çektiğine, diğer insanların buna nasıl göz yumabildiğine, birilerinin nasıl çok zengin birilerinin nasıl çok fakir olabildiğine, o masmavi yuvarlağın tepesini nasıl delip üstelik burada da kalmayıp dünyayı nasıl büyük bir doğal felaketin eşiğine getirip bırakabildiklerine, kendi soyları ve dünyalarına bunu nasıl yapabildiklerine inanamıyordu. Sanki bunların hepsi korkunç birer masaldan ibaretti.

İnsanlığın büyük yazarlarından Puşkin şehir içinde park çok gördüm ama park içinde şehir görmedim demişti bir zamanların Prag'ı için. Şimdi tüm dünya şehirleri, park içindeki şehirlere dönüşmüştü. İnsanlık sınıflarla birlikte o zamana kadar sınıfların kar için talanına uğrayan dünyanın, doğasının da talanını ortadan kaldırmıştı. Atmosferdeki karbondioksit yükü denizlerin demirle gübrelemeleri sayesinde çoğaltılan algler sayesinde azaltılmış sonunda da deniz dibinde depolanan karbondioksit gelişen tekniklerle parçalanarak zararsız bileşiklere dönüştürülmüştü. Denizler şehirlerin çöp kovası olmaktan çıkarılmış her türlü atık yeni şehir yapılarının en önemli parçaları olan atık merkezlerinde yeniden insanların kullanımına uygun bileşiklere çevrilerek hem malzeme tasarrufu sağlanmış hem de doğa kirlenmeden kurtarılmıştı.

Bütün şehirler yeniden planlanmış, sanayi tüm dünya insanların ihtiyaçlarını karşılayabilecek bi-

çimde merkezi bir üretim sistemiyle tüm dünyaya eşit olarak dağıtılmıştı. İnsanlar için risk oluşturabilecek üretimler ve deneyler uzayda oluşturulan araştırma platformlarına taşınmıştı. Bu da dünyayı korumayı kolaylaştırmıştı. Şehirlerde ulaşım artık tamamen yer altında oluşturulan hız tünelleriyle sağlanıyordu. Gök uçuşları yalnızca uzay istasyonlarında uzaya giden ve gelen araçları ağırlıyordu. Eşyalar bir yerden bir yere veri kopya makine sistemiyle yollanıyordu. Aktarılmak istenen eşyanın bütün özellikleri taranarak veriye dönüştürülüyor, bu veriler gönderildikleri yerde yeniden eşyayı oluşturuyordu. Çok büyük nesnelere ve ender bulunan materyel içerikli nesnelere ise hız tünellerinden geçerek yerlerine ulaşıyordu. Bu yüzden, sabah gözlerinizi açtığınızda ağaçları görebiliyor rengarenk kuşların şölenine ortak olabiliyorsunuz. Trafik yok, gürültü yok, kötü kokular yok. Doğanın iyileştirici elleri insan doğasını sarıp onu sağaltıp iyileştiriyordu.

Yerleşimler merkezleştirildiği ve ihtiyaçlar ortak alanlarda karşılandığı için gereksiz bir yapı işgali yoktu artık. Gökyüzünü kaplayan devasa gökdelenler yoktu artık. Yeni yapılar estetik ve modern, rahat bir kullanıma sahip kampüslere benziyorlardı. Bahçe içinde şehirler... Dünyanın birçok bölgesi birçok canlı çeşidini barındıran devasa doğal yaşam alanları haline getirilmiş, bu alanlarda soyu tükenen birçok canlı genetik yapıları yeniden oluşturularak doğal çevrimin içine bırakılmıştı. Bu alanlarda doğal seleksiyon kendi yasalarını uygulayarak hayatın sürekliliğini sağlıyordu. Biyolojik çeşitlilik laboratuvarları ise hem yaşam formlarının geliştirilmesi hem de bu çevrimin kontrolörü rolünü oynuyordu. Uzaydan bakıldığında mavi bir sakinlik görünümündeki ufak gezegende şimdi insanlığın hiç olmadığı kadar hummalı ve yaratıcı çalışması vardı.

Mübeccel'in dünyasında uzay yolculukları sıradan bir şeydi artık. İsteyen herkes en azından bir kere olsun gezegenler arası yolculuk hakkına sahipti. Ay ise dünyanın bir şehrine dönüşmüştü. Aya ilk önce belirli madenleri çıkarmak için teknik elemanlar ve ekipmanlar gelmiş sonra onları ve aileleri için yaşam tesisleri ve bu tesislerin ihtiyaçlarını karşılamak için temel ihtiyaç üretim merkezleri kurulmuştu. Aydaki insanlar zamanla kendi ihtiyaçlarını kendileri karşılayacak hale gelmişlerdi. Su ihtiyacı aydan karşılanıyordu. Ay yüzeyindeki kayaçlarda donmuş halde bulunan su kristalleri kazılarla çıkartılıp ayrıştırılıyor,

sonrada kullanıma sunuluyordu. Gerekli gıda maddeleri ise gastronomi laboratuvarlarında oluşturuluyordu. İnsanlık canlılığın oluşumu üzerindeki sır perdesini kaldırdıktan sonra, istediği türden protein ve mineral yapıları da oluşturabilmeyi öğrenmişti. Böylelikle gereksinim duydukları gıdaları doğal tarımsal yollara gerek kalmadan gen seralarında oluşturabiliyorlardı. En pratik yol ise yosun benzeri proteince zengin algler oluşturmaktı. Aydaki beslenme genel olarak yosun benzeri bu alglerden ve mineral tuzlardan sağlanıyordu. Yerçekimsiz ortamda fazla enerji gerekmediğinden, insanlar için gerekli karbonhidrat da bu bitkilerden sağlanıyordu. Dünyada oluşturulan yerçekimsiz ortamlar gibi ayda da yerçekimli ortamlar oluşturulmuş, bu ortamlar insanların kemik ağırlıklarının korunması için kullanılmaya başlanmıştı.

İnsanlık sağlık hizmetlerinde de çok ilerlemişti. Doku mühendisliği sayesinde doku ve organ üretimi yapılabilirdi. Bütün bunlar için gereken enerji ise ay yüzeyinde bulunan helyum 3 gazından elde ediliyordu. Dünyada eser miktarda bulunan bu gazın bir kilosundan elde edilen enerji, petrolün yüz bin variline eşitti. Bu sayede hem dünyanın artan enerji ihtiyacı karşılanıyor, hem de uzay çalışmaları çok daha kolay ve bağımsız olarak sürdürülebiliyordu. Üstelik buraya dünyadan yüksek oranda malzeme göndermek de gerekmiyordu. Uzay aletleri atomik tasarlama yöntemlerinde kolaylıkla üretilebiliyordu. Bu tasarlama yöntemlerinin çok gelişmiş ve komplike hale gelmiş türleri sayılırdı. Ve geniş bir üretim çeşitliliğine sahipti. Temel ihtiyaçlardan yarımcı malzeme üretimlerine kadar bu tasarlama yöntemleri sayesinde uzayda yol alan araştırma gemileri çok uzak mesafelere gidip gelebiliyorlardı. Uzay sanki tüm varlığını insanlığın gereksinimlerine seferber etmiş gibiydi. İnsanın ihtiyacı olan tüm atom bileşikleri uzayda mevcuttu. İstenilen birçok şey birkaç atom saatinde elde edilebiliyordu.

Zaman da artık atom saatleriyle ölçülüyordu. Çünkü eski usul saatler uzayda pek işe yaramıyor yanıltıcı oluyorlardı. Bu atom saatleri aslında ataların zamanında da vardı. Ama kullanım alanları sınırlıydı. Yalnızca yüksek bir kesinlik gerektiren zaman ölçüm sistemlerinde örneğin GPS'lerde kullanılıyordu. Çünkü gps'lerde bir nanosaniyelik hata 30 cm'lik bir kaymaya neden oluyordu. Atom saatlerinin genel çalışma ilkesi özde atomların elektronlarının bir enerji

seviyesinden başka bir enerji seviyesine geçerken belli bir frekansta enerji soğrulması veya salınımına dayanıyordu. Bu frekansların atomların uzaydaki konumlarından bağımsız ve atomlar var oldukça olacak olması onu zaman ölçümlerinde biçilmiş kaftan yerine koyuyordu ve eğer uzaydaysanız kesinlikle dakik olmak gerektiğini insanlık acı deneylerle öğrenmişti.

'Garip bir çocuk Mübeccel' ışık oyunları bahçesindeki öğretmenleri böyle söylemişti Mübeccel'in anne babasına. Çocukların ilgi alanlarını belirlemek için verilen hayal kurgu çalışmalarında, çocuklara kendi oyuncaklarını tasarlamak öğretiliyordu. Çocuklar hayal dünyalarında oluşturdukları hayal kurgu nesnelere ve çok komplike olmayan oyuncak kurgularını verilere dönüştürerek beş boyutlu yazıcılarda sinterliyorlardı. Mübeccel o güne kadar hiçbir çocuğun kendine oyuncak olarak seçmediği bir şeyi seçmişti. Renk ve ışık tayflarının iç içe geçip gittiği elips biçiminde bir disk tasarlamıştı önce. Bu diskin içinde uçan renkler ve ışık tayfları onun yüzünde mutlu gülücüklere dönüşüyor ve kendi kendine Mübeccel diyordu. Hayal ürünü bu diske verdiği hayal ürünü ismi kendi ismi seçmişti anlaşılabilir. Ailesi ve öğretmenleri bu durumu kabullenip ona Işık demekten vaz geçtiler. Bir şey daha ortaya çıkmıştı bununla beraber, kendi adını koyan çocuk uzaya meraklıydı. Gezegenler, yıldızlar ve uzayın uçsuz bucaksız renk burgacı onu kendinden geçiriyor, uzay simülasyonlarının içinden çıkmak için her şeyi yapmaya hazır görünüyordu.

"Hadi Mübeccel zaman doldu" diyen öğretmenine kocaman açılmış, ümitsiz gözlerle, "birazcık daha lütfen?" deyişi insanın içine dokunuyordu. Öğretmenler Mübeccel'in bütünlük çağının bir insanı olabilmesi için çok yönlü bir eğitime ihtiyacı olduğunu biliyorlardı ama o zamanlar daha bilmedikleri şey, Mübeccel'in hayalini kurarak tasarladığı ışık ve renk diskinin, insanlığın henüz varlıklarından haberdar olmadıkları lebislerin varlıklarını sürdürdükleri kozmik enerji havuzlarına benzerliğiydi. Bilmedikleri bir diğer şey de bunun bir tesadüf olup olmadığıydı.

Mübeccel'in uzaya olan ilgisi anlaşılınca, bu alanda çalışmaya yönlendirilmişti. Daha üç yaşında temel uzay bilimleri eğitimi almaya başlamıştı. Öğretmenlerini sürekli şaşırtan bir öğrenciydi Mübeccel. Yaşına göre çözmekte çok zorlanması gereken prob-

lemleri kolaylıkla çözüyor, bazen de başka yaşatlarının çok kolaylıkla çözdüğü problemleri çözmekte çok zorlanıyor, kollarını kavuşturup problemin karşısında saatlerce düşündüğü oluyordu. Ayrıca oldukça basit kimi mekanik işlemleri unutabiliyordu. Bir rakamın nasıl yazıldığını karıştırmak gibi. Uzun süreler dalıp gidebiliyor, bazen de düşündüğü bir konuda pek de mantıklı gelmeyen garipsenecek bağlantılar kurarak bunları heyecanla anlatıp duruyordu. Kendince aletler tasarlıyor ve bunlara garip isimler veriyordu. Kendini en rahat hissettiği yer uzay eğitim yurdundaki yatağı ve uzay simülasyonlarıydı. Uzay eğitim yurduunun camdan tavanı yıldızlarla dolup taşarken, Mübeccel her birinde kendinden bir parça bulur ya da kendini onlarda bularak ortak bir hikaye kurardı. Simülasyonlarda ise kendini uzayın en uzak köşelerine keşfe çıkmış bir kaptan gibi hissediyordu. Ama düşman karşısında değil çünkü onun zamanında uzay ve onun barındırabileceği canlı türleri bir düşman olarak görülüyordu. Yağmacı görülüyordu. Kaynak savaşı yürütecek denli ilkel görülüyordu. Herhangi bir önyargı taşınmıyordu. Mübeccel'in kendini yenilmez sayması, iradesinden geliyordu. O daha şimdiden biliyordu ki insan çalışması, bilgisi, merakı ve cüretiyle her türlü bilinmeyene meydan okuyabilir ve bilmediklerini bilindir kılabilir. Onun dünyasının savaşı bilgi edinme ve bu bilgiyle tüm evreni yurt edinme savaşıydı.

Mübeccel'in doğduğu zaman 2250'yi gösteriyordu. Ve bu yıllarda insanlık tüm dikkatini önüne çıkan en büyük tehlikeye vermiş durumdaydı. Bu sorunun çözümü için tüm dünya insanlığı, her türlü fedakarlığa katlanacak, tüm güçlerini tüm zekasını seferber edecek ve bu sorunun üstesinden gelecekti. Başka türlü olamazdı. Bu durumda ortada ne insan ne yıldızlar ne de varlık kalacaktı. Dünya insanlığı, bu tehlike kendini ciddi olarak hissettirdiğinden beri, son 30 yıldır, tüm dikkatini bu sorunun çözümüne odaklamış, bu amaçla uzak uzayın kıyısına kadar ilerleyip plütoya uzanmış, burada ileri bir uzay üssü kurmuştu. Yüzlerce seçkin bilim insanı, bu problem üzerinde kafa yoruyor, ter döküyor, tehlikelerle dolu uzak uzay istasyonunda türlü fedakarlıklarla görevin başarısı için uğraşıyorlardı.

Mübeccel henüz on yaşındayken eğitimlerince bu üsse önerildi. Bu onun için hayatının en önemli şeyiydi. Öyle hissediyordu ki bu görev onun varlığının anlamıydı. Bu çalışma için var olmuştü ve o var-

lığını ona severek sunabilirdi. Yıldızlar çekiyordu onu... Eğitimcilerinin mübeccel'i bu çalışma için uygun görmelerinin birçok nedeni vardı. Her şeyden önce düşünce şekli özgündü Mübeccel'in. Zeki olmasının yanında, sabırlı ve cüretliydi. Ele aldığı sorunu bıkmadan usanmadan farklı bağlantılarla sınıyıp durur, hayallerle gerçeklerin arasında gidip gelirdi. Başarısızlık onun moralini bozmadı, aksine, atalarından bir bilim insanının o ünlü sözünü tekrarladı "bu başarısızlık sayılmaz aksine doğruya gitmeyen yeni bir yol keşfettim" bir bilim insanında olması gereken bu en temel özellikler, zeka, sabır, cesaret ve özgünlük, onu uzak uzayın karşısında bilinmeyene karşı yürütülen zorlu mücadele için uygun bir aday yapıyordu. Bir başka neden ise uzmanlık alanı olarak seçtiği alandaki başarısıydı.

İnsanlığın karşısındaki tehlikenin çözümünün anlaşılmasında büyük bir rol oynayacak olan bozonoloji dalı. Mübeccel bu üsse önerildikten sonra bilim konseyinin onayını alarak beş yıllık özel bir eğitime tabi tutulan yirmi kişiden biriydi artık. Bu yıllar ise büyük bir hızla geçip gitmişti. Artık plütoya gitmeye hazırды.

*"Biz fırtınalar yaratır
koca ateş püskürüklerini oynatırız
güneşin üstünde
insanın mayasındadır
doğadaki her şeyi yoğurmak
yalnız değil boşlukta
bütün gök varlıkları çeker birbirini
ve biliyoruz ki dünya
etkiler güneşin ve göklerin yazgısını"*

Gözlerini açtığında Mübeccel, bu şiirin kulağına fısıldandığını duydu sanki. Eğitim yurduunun devasa kitap hazinesinde dolanırken bir kitapta okumuştü bu şiiri. Bilimin henüz emekleme çağlarında 1960'larda yazılmış, ufacık ama insanlığın en güzel yanlarını kendinde toplamış bir kitaptı bu. Adı da kendisi gibi hayallere çağırıyordu 'Evrenin Türküsü'. Kitabı da şiiri de çok sevmişti. Ve şimdi güneşin ve göklerin yazgısı kendi kuşaklarının ellerindeydi. Ama nedense o görevinde başarısız olursa güneşin ve göklerin felaketinin de sorumlusu olacakmış gibi hissediyordu kendini.

Düşünüyordu Mübeccel... İnsanlık var olduğundan beri maddeler dünyasını anlamaya çalışmıştı. Bundan yaklaşık 350 yıl önce Einstein adlı dahi bir

bilim adamı, kulağa komik gelen bir soru sormuştu; “Bir ışık demetinin üstüne binersek ne görürüz?” bu soru yeni bir dünyanın kapılarını aralayacaktı. $E=mc^2$ bu basit formülü yazan Einstein, yalnızca maddenin ne olduğunu söylemekle kalmamış, yeni bir tür fiziğin de temellerini atmıştı. Her şeyin görünenden farklı yasalarla işlediği kuantum fiziğinin. Bununla beraber bilimdeki gelişmeler de ivmelenmiş, bütün maddelerin en küçük parçası olarak bilinen atomun da derinlerine inilmişti.

nötron
nnnnnnnn
kk
nötron
gluon
kuark
kuark
atom çekirdeği
nötron

Nötron ve protonların oluşturduğu atomun sıraları bunlardan ibaret değildi. İnsan bitmek bilmez bir merakla soruyordu, proton ve nötronlar neden oluştu? Yüzlerce bilim adamının katıldığı önemli deneylerde nötron ve protonları oluşturan kuarklar ve onları bir arada tutan gluonlar bulunmuştu. Kuarkları maddeden bağımsız olarak görmek olanaksızdı bu nedenle onlara madde parçacıkları denildi. Bir de bu parçacıkları bir arada tutan enerji parçacıkları vardı ki onlar da ‘bozon’ başlığı altında toplandılar. Bunlar fotonlar, gluonlar, higgs bozonu vs... Atomaltı parçacıkların incelenmesi, madde ile maddesizlik arasındaki parçacıkların bulunması, maddenin de ne olduğunun anlaşılmasını sağlamıştı. Madde kütle demekti. Kütle maddenin var olmasını sağlamış, ışık hızında seyreden enerji parçacıklarının etkileşimiyle ortaya çıkan kütle, parçacıkları yavaşlatarak maddenin oluşmasını sağlamıştı. Kütle kazanan parçacıklar yavaşlayarak atomları oluşturmuş ve oradan bildiğimiz tüm evren ortaya çıkmıştı. Mübeccel’in alanı olan bozonoloji de işte bu madde ile maddesizlik arasında dolanan parçacıkların bilimiydi.

Aynı yıllarda önemli başka keşifler de yapılmıştı. Karanlık madde ve karanlık enerji. Karanlık maddenin tüm maddelerin oluşumuna zemin hazırlayan, onları saran bir örtü olduğu anlaşılıyordu. Bu örtü maddeler dünyasını sarıyor ama ışınlarını bükmek dışında onunla belirli bir etkileşime girmiyordu. Kozmik fon ışınımı denilen yöntemle bu durum tes-

pit edilmişti. Buna evrendeki en kısa yolun bir eğri olduğunu söyleyen Einstein’ın bir doğrulanması da denilebilirdi. Karanlık enerji ise asıl anlaşılması gereken şeydi. Astrofizikçiler, 250 yıldır galaksilerin birbirinden hızlanan bir biçimde uzaklaştığını bulmuşlardı. Ama geçen sürede bu hızlı genişleme ivmelenmiş, karanlık enerji yoğunlaştıkça çok daha hızlı bir biçimde galaksileri birbirinden ayırmaya başlamıştı. Evrenin en uç noktalarında artık yıldızlar ve gezegenler birbirinden kopmaya ve atomlarına kadar parçalanarak yok olmaya başlamışlardı. 2000’li yıllarda evrendeki dağılım; %5 bildiğimiz madde %25 karanlık madde %70 karanlık enerji iken; 2250’ye gelindiğinde bu oran; %3 bildiğimiz madde %17 karanlık madde %80 karanlık enerji 13.7 milyar ışık yılı genişliğindeki bu evrende toplam maddesel varlığın %40’nın yok olması demekti ki, bu da tam olarak bir varlık yokluk savaşı anlamına geliyordu. Kaybolan enerji nereye gidiyordu? Maddesel varlığı korumanın bir anlamı var mıydı? Sürekli bu soru dolanıp duruyordu Mübeccel’in kafasının içinde. Bunu bulmak zorundaydı, zorundaydılar. Zaman hızla akıp gitmiş ve nihayet yolculuk vakti gelip çatmıştı.

Yolculuk zamanından önce bir haftalık vedalık almıştı. Vedalık tüm bu süre boyunca tüm toplumsal sorumluluklardan muaf olmak anlamına geliyordu. Bu dünyada çalışma ve dinlenme iç içe ve birlikte zevkli bir şey olduğu için, hiçbir şey yapmadan zaman geçirmek yalnızca çok özel durumlarda istenilen bir şeydi. Mübeccel uzun ve belki de hiç geri dönemeyeceği bir yolculuğa çıkmadan dünyaya ailesi ve dostlarına veda edecekti. Annesi ve babası orkigenelodu. Okyanusun ortasındaki araştırma biriminde, derin deniz canlılarının genetik yapılarını araştırıp, canlı yaşam kayıtlarına geçiriyor, türlerin incelenmesi ve korunmasını sağlıyorlardı. Defalarca geçtiği okyanus altı tüplerinden geçerken gördüğü manzarayla bir kez daha büyülenmişti. Rengarenk balıklar, deniz böcekleri, şeffaf deniz canlıları ve okyanus florasının, mercan resiflerinin o renk burgacı yok mu? Ne muhteşem, diye düşündü bir kez daha. Canlılık durumu ona hep ilginç gelmişti. Cansız bir maddenin canlıya dönüşerek binlerce çeşitlilikteki bu dansı onu etkiliyor ve sürekli yeni sorular uyandırıyor. Evrim çözülmüştü, cansızlıktan canlılığa geçiş süreci de çözülmüştü.

Daha 1960'lardaki deneylerde madde canlılığa çevrilmişti. Ama hala canlı maddenin kendini var etme dürtüsü çözüm bekleyen bir soruydu. Tabi eğer buna bir dürtü demek doğruysa. Canlılık en basitinden proteinlerin kendilerini var etme biçimiydi ama bir protein neden var olmaya çalışırdı. Cansızlıktan canlılığa geçen madde bu aşamadan sonra kendine daha üst bir form bulabilir miydi? Bizim bildiğimiz karbon temelli canlılıktan başka? Yüzyıllar boyu uzayda aradığımız canlılık karşımıza nasıl çıkacak ve biz onu tanımlayabilecek miydik? Bilmek istiyordu Mübeccel. Ve bilmek isteği insanı diğer canlılardan ayıran belki de en önemli özelliğiydi.

Varış noktasına varıldığını bildiren sesle düşüncelerinden sıyrılmış, kendini karşılayan anne babasıyla güzel bir gün geçirdikten sonra yine yola çıkıp hızlı bir dünya turu yapmıştı. Kendi modern yaşam alanları arasında korunmuş atalarının mirası yapılar, nehirler, ormanlar arasında gezinirken bir kez daha aynı duyguyla dolmuştu. Ortaya çıkmış bütün bu varlık durumu korumaya değerdi. Bu küçücük dünya için bile evrenin bilinmez tehlikelerine kanat açmaya değerdi. Bir kez daha o şiiri hatırladı "bütün gök varlıkları çeker birbirini..."

Yolculuk için geri sayım başladı. Mübeccel uzun yolculuklar için hazırlanan uzay gemisinin onun için hazırlanan kapsülüne yerleşti. Bu gemi yeni model warp sürüslü gemilerdendi. Maddesel varlık ışık hızını geçemiyordu ama uzayın dokusunu büzerek iki uzak noktayı birleştirebiliyordu. Bu bir örtünün iki ucunu birleştirmeye benziyordu. Bu işlem esnasında çok yüksek bir basınç oluşturulduğundan ancak sürüş sonrası kapsül dışına çıkıp normal yolculuk yapılabiliyordu. Bu süreç ise çok keyifli neredeyse şiirseldi. Siz hızlandıkça maddeler dünyası yavaşlayarak sizi kendi haline bırakıyordu sanki... Yalnızca sessizlik ve renklerin dansı... Warp sürüşünün ardından mübeccel kapsülünden çıkarak manzarayı izleyebileceği cam panellerin olduğu bölmeğe geçti. Camdan dışarıyı izlediği için mutlu hissediyordu kendini. O bir yıldız yolcusuydu şimdi yıldızların çağrısına uyan. Ve etrafındaki her şey mavi kırmızı şeritler halinde akarken bir uzaylıyla karşılaşmayı diledi. Kendi kendine güldü sonra "o uzaylı olacak da ben ne olacağım sanki!" diyerek... Böylesine mest olmuş bir halde kendisini manzaraya kaptıran Mübeccel, görevli arkadaşın uyarısıyla yemek yemesi gerektiğini hatırladı. Milyonlarca kilometre yol almışlardı ve kendini

çok acıkmış hissediyordu. Aklına yine atalarının gelecek zamanla ilgili hikayeleri geldi. Ataları gelecekteki insanların nedense yemek yerine hap benzeri şeylerle besleneceklerini öngörmüşlerdi. Geleceğin insanları neden tatları ve görüntüleriyle insanda bir güzellik duygusu uyandıran ve zevk veren bir şeyden kendilerini mahrum edeceklerdi ki? Onlar gastronomiyi insanlığın bütün yemek kültürü, lezzet ve faydaları birleştiren bir biçimde geliştirerek, insanlara istedikleri hemen her yiyeceği oluşturan yazıcılar üretmişlerdi. İnsanların hemen her türlü ihtiyacı gibi yemekler de bu yazıcılarda üretiliyordu. Şöyle güzel bir makarnaya kim hayır diyebilirdi ki? Görüntü her zaman benzemese de tatları enfesti. Zamanın nasıl aktığını anlamadı Mübeccel. 72 atom saati yol aldıktan sonra işte Plüto karşılarında belirmişti bile.

Plüto güneş sisteminin en ufak gezegeniydi. Tabi bu durum dış koşullarının zorlayıcı olmasına engel değildi. Ağır metallere oluşan yoğun bir atmosfer ve en yüksek sıcaklığı -100 olan yüzeyde insan varlığını sürdürmek zordu. İnsanlar gezegen yüzeyinde uygun bir atmosfer oluşturmaya çalışırken, yerleşimlerini bu gezegenin yoğun kütesinin içine kurmayı uygun bulmuşlardı. Plütonun kütesi çok sert bir madde olan litminden oluşuyordu. Malzeme bilimi sayesinde insanlar, bu çok sert maddeyi şekillendirecek yeni maddeler üretmişler ve hayatı bu gezegenin içlerine kadar taşımışlardı. Devasa tüneller Plütonun içine akıyor ve hayat bu tünellerde sürüyordu. Mübeccel Plütoya inerken gezegenin yüzeyinde gördüğü devasa panellerin bu gezegenin enerji ihtiyacını karşıladığını biliyordu. Plüto güneş sisteminin en uç gezegeni olduğundan güneş enerjisinin çok az bir kısmı ulaşabiliyordu. Bu paneller yakaladığı her türden enerji parçacığını tünellere yollayarak buradaki hayatın sürmesine katkı sunuyordu. Ayrıca atom laboratuvarlarında gerçekleştirilen fizyon ve fisyonlarla elde edilen enerji de buradaki araçların çalışır durumda kalmasını sağlıyordu.

Mübeccel'in içinde olduğu uzay gemisi Plüto'nun yüzeyinde bulunan devasa kapaktan içeri daldığında üzerinde büyük bir ağırlık hissediyordu. Plüto'nun ağır metal çekirdeğinin yarattığı kütle çekişi çok fazlaydı. Sanki tonlarca ağırlıkla yerleşiyormuşsunuz hissi veren bir ağırlıktı bu. Bu çekim gücü uzay araçlarının inişleri esnasında oluş-

turulan manyetik ters kutup alanlarıyla ancak katlanılabilir duruma getiriliyordu. Mübeccel iniş sonrası, Plüto karşılama birimi tarafından bir plazma havuzundan geçirildi. Bu plazma vücudu ince bir zar gibi sararak yüksek yerçekiminin basıncını azaltıyor bu da daha rahat hareket etmeyi ve daha rahat nefes almayı sağlıyordu. Sonrasında ise bir günlük sağaltma uykusuna geçiliyordu. Uzun uzay yolculuklarının bedende yarattığı şok sağaltılarak yeni koşullara adaptasyonu sağlanıyordu.

- Merhaba Mübeccel!

Sesiyle gözlerini açan Mübeccel, üzerine eğilmiş kısa küt saçlı, ince ve sevimli yüz hatlarından sıcaklık ve dostluk yayılan Hani'yle, Plüto'daki ilk ekip arkadaşıyla da tanışmış oldu. Plüto! İşte şimdi bu uzak uzayın kıyısında, bu küçücük gezegende, tüm evrenin kaderi Mübeccel'in de dahil olduğu yüz kişilik özel birimin ellerindeydi. Mübeccel yeni çalışma arkadaşlarıyla tanıştıktan sonra hemen işine sarıldı. Her gün uzaydan alınan tüm veriler defalarca analiz ediliyor, bunlardan aradıklarını bulabilmek için uğraşıp duruyorlardı. Aylar geçiyor ama belirgin bir sonuç ortaya çıkmıyordu. Sonra bir gün uzak uzayı kolaçan eden araştırma gemilerinden biri bir dizi veri yolladı. Bu veriler Plüto'da büyük bir heyecana yol açtı. Muazzam bir çekim gücü olan küçük bir karadeliğ keşfedilmişti. Bu karadeliği benzerlerinden ayıran şey ise etrafındaki her türden enerjiyi içine çekerken olay ufkuna giren her türlü atomal yapıyı parçalayarak enerjiye çevirmesiydi. Ve sonra bu enerji bir sihir gibi ortadan yok oluyor, enerjinin yerini ise artan oranda karanlık enerji dolduruyordu. Bu durumu anlamak belki de evrende azalan enerji miktarının nedenini anlamak olabilirdi. Karadeliğe onu keşfeden araştırma gemisi Medusa onuruna Medusa ismi verildi. Plüto'da tüm dikkatler Medusa'ya çevrilmişti.

Medusa hakkında daha fazla veri alabilmek için üç araştırma aracı gönderildi. Ama gönderilen bütün insansız araştırma aracı Medusa'nın olay ufkunda ne olduğunu anlamaları için gerekli veriyi toplayamadan kayboldular. Makineler yalnızca insanların yüklediği veriler üzerinden hareketle analiz yapabiliyorlardı. Dolayısıyla ilk kez karşılaşılan durumları ve materyalleri analiz edebilmekte yetersiz kalıyorlardı. İnsan gözlemi gerekiyordu. Ama bu bedeli dönmek olacak bir görev demektir. Plüto bilim komitesi uzun tartışmalardan sonra oraya bir insanlı araç göndermek gerektiğinde hemfikir oldular. İnsan

nın bir saniyelik analizi bile belki varlığın geleceğinin anahtarı olabilirdi. Böylesi bir görev ise gönüllülük gerektiriyordu. Bu iş için gerekli donanımına sahip on bilim insanı gönüllü oldu. Mübeccel bu gönüllüler arasındaydı ve müthiş bir arzuyla oraya gitmek istiyordu. Bozonoloji uzmanlığı onun seçilmesinde yardımcı oldu. Medusa'ya gidecek beşinci araç insan varlığına uyumlu hale getirildi. Yok olacak bile olsa bu sayede edineceği bilgi her şeye değecekti...Tüm Plüto birimlerinin yürekleri ağzlarında Mübeccel'in gidişini izlediler.

Olay ufkuna yaklaşıp kademelerden normal bir seyir izleyen Mübeccel'in gemisi olay ufkundan içeriye daldı... Gözlerini açtı Mübeccel. Son hatırladığı Plüto'ya olay ufkunda analiz ettiği sayısız kara madde parçacıklarının yoğun ve düzensiz verilerinin geçtiği. Şimdi böyle birden bire bir ölüm sessizliğinde tek başınaymış gibi bir hisle gözlerini açivermek saçmalıktı. Ama aslında gözlerini açmak da değildi bu. Sanki yalnızca bilinci vardı. Bedenine dair bir şey hissetmiyordu. İlk önce nedense kimse var mı diye seslenmek geldi içinden. Sonra hala insanca kaba algısından kurtulmanın ne denli zor olduğunu düşündü. Kendisi bile kendini var hissetmezken "kimse var mı?" demek pek komik kaçtı.

"Mübeccel!"

Mübeccel etrafına bakındı ama yalnızca gözlerini acıtan ışık tayflarını gördü. Sonra bu tayflar insansı bir ışık huzmesine dönüştü.

"Korkma Mübeccel. Biz insanlığın geçmişi ve geleceğiyiz. Sana kendimizi insanlığımızın anlayabilmesi için sizin algı düzeyinizde anlatacağız. Bu nedenle bizi tam olarak anlayamasanız da önemli olan aradığınız şeyi bulacak olmanız."

Mübeccel yüreği ağzında dinlemişti bu sözleri. Sanki rüyada gibiydi. Yoksa uzayın bir oyunu bir halüsilasyonu muydu bu, çöldeki bir su vahası bulmak gibi. Ama için için sanki böyle bir şeye hazırды hep. Böyle bir şeyi bekliyordu sanki. Hem de bütün ömrünce!

"Korkmuyorum. Ama şaşkınım. Lütfen anlatın ben neredeyim, neler oldu ve siz kimsiniz?"

Mübeccel'in etrafındaki manzara birden değişti ve kendini bir zamanlar tasarladığı ışık ve renk tayfına benzer bir diskin karşısında buluverdi.

"Hatırladın mı? Bu sana bizim hediyemizdi Mübeccel. Sende bizden bir parça var o nedenle şimdi bizimle olabiliyorsun."

“Ama siz kimsiniz? Bu ne demek oluyor!”

“İnsanlar sabırsız ama bu onların zamanla ölülen varlık sürelerinden kaynaklı. Bizim için ise zaman yok Mübeccel. Biz sizin için varlık ötesi olan oluyoruz ama anlamaya çalışmanız gerekmez ve zor sizin için. Yine de çabanızı takdir ediyoruz. Bize lebis diyebilirsin. Sizin evreniniz bizim evrenimiz içinde oluşan ufak bir boyut. Bizim evrenimiz de sizin enerji dediğiniz şey lavinyum temellidir. Sizin enerjiniz bizim lavinyumumuzun aldığı sayısız formlardan biridir. Lavinyumdaki kimi düzensizlikler, lavinyumun özel durumlarda yavaşlayarak sizin evreninizin oluşmasına vesile oldu. Biz evreninizi oluşumundan itibaren izledik. Sizlerin başka maddi varlıkları izlemeniz gibi. Sizin oluşumunuz ilgiye değerdi. Aldığımız yol ve gösterdiğiniz çabayı takdir ediyoruz. Bu nedenle size bir hediye vermek istedik. Aradığınız bilgiyi. Evrenin varlığı kendi gelişim dinamiği yüzünden tehlikede şimdi. Ama siz edineceğiniz bilgiyle kendinizi var kılmayı sürdürebilirsiniz. Bu nedenle seni seçtik Mübeccel. Seni oluşturan bozonlarda bizden bir parçacık var. Sizin ölçemeyeceğiniz bir şey bu. O nedenle şimdi bizimle olabiliyorsun yoksa bedeninin çoktan yokluğa karışırdı.”

“Bedenimi hissetmiyorum ama.”

“Bu doğal çünkü bedeninin senin boyutunda saklanıyor, sana hediye ettiğimiz lavinyum sayesinde sen şimdi ışık hızının trilyonlarca üstünde bir hızda, zamanın olmadığı bir boyutta, bizimlesin.”

“İnanılmaz!”

“İnanmalısın. Şimdi almaya geldiğinde sıra. Sizin kara enerji dediğiniz şey aslında varlığı saran bir anti enerji ve nedeni de lavinyum içindeki olasılık çarpışıkları.”

“Olasılık çarpışıkları nedir?”

“Belki bir gün insanlığınız bunu kendi bulur ne dersin? Şimdilik bilmen gereken şey bu anti enerjinin sızıntı noktalarının kara delikler olduğu. Eğer evrendeki enerji yoğunluğunuzu korumak istiyorsanız onları kapatmalısınız!”

“Ama nasıl?!”

“Ama nasıl?”

Ama nasıl, diye sayıklayarak kendi sesiyle kendine geldi Mübeccel. Şaşkınca etrafına bakındı. Gemisindeydi. Nasıl olmuşsa gemisi olay ufkuna giriş yaptığı noktanın tam karşı noktasında dış uzayda salınıyordu. İletişim aracından sürekli “gün

ışığı cevap verin!” anonsu duyuluyordu. Bu gemisinin adıydı. Hayal miydi gerçek miydi şimdi bu? Birkaç derin nefes aldıktan sonra bir bilim insanı olarak bunun gerçek olduğunu biliyordu. Lebisler ona bir hediye vermişlerdi ama aynı zamanda zor bir görev ve bolca soru... Yavaşça iletişim ekranına eğilip “gün ışığı dinlemede” der demez karşıdan müthiş bir sevinç çığlığı duyduğunda gülümsedi. İnsanları seviyordu. Ve varlığı ve hatta varsızlığı... Orada bilinmeyen bir yerde lebisler vardı. Onların çabalarını saygıyla izleyen... Varlıktan daha büyük bir şey... O bu sırada dokunan ilk insan olmuştu... Mutlu hissediyordu kendini ve bu mutluluk anında çocukluk günlerinde onu hayallere sürükleyen bir eski zaman şiirini anımsayıverdi...

“gemiler gider aydın ufuklara gemiler
ve elbet ömrüm gemilerde
bir gün olsun nöbete yeter”

Gözlerini uzayın derin boşluğuna çevirdi, “elbet ömrüm gemilerde bir gün olsun nöbete yeter!” diye tekrarlararken kocaman bir gülümseme yayılmıştı yüzüne...

Açıklayıcı Notlar

Lebisler kütesiz ve hacimsizler. Lavinyum temelli bir yaşam formları var. Onları ancak başka yaşam formlarıyla temas edip onların biçimlerini yansıttıklarında görebiliyorsunuz. Kimyasal ve fiziksel olarak çok geliştiklerinden ihtiyaçlarını ereklere yapıyorlar. Ereklere her türlü maddeyi üretebilecek atomik tasarımcılar.

Gereken tek şey ereklere ne istediklerini aktarmak. Sonra gereken şeyler nano saniyeler içinde ellerinde. Evleri her türlü kozmik etkiden sıyrılmak ve tam bir durgunluğa geçerek sürtünmeyle aşınan bileşiklerini yeniden onarmak için gereken mikron yalıtık küpler. Bu küpler nagünlerden oluşturuluyor. Nagünle ışığı bile emen kara delik parçacıkları.

Gezegenleri yok. Bunlar bir tür kozmik elektron havuzu biçiminde olan ve insanlığın henüz bilmediği büyüleyici ışık ve renk diskleri, bu diskler uzak uzayda sayılı olarak bulunuyor büyük bir temel parçacık deposu olduğundan hemen hepsinde çeşitli temellerde yaşam formları oluşmuş.

Genleri
Gen Havuzunda
Olanlara Küçük Bir
Hatırlatma

Bahar DERİN

*Neden ateşin yanışı
güneşin batışı
büyüler hepimizi?
Bin yıllar öncesinden gelen
DNA'larımızın vahşi ruhu mu yoksa
"Uygarlığa" adapte olmayan*

*Mendel'in bezelyeleri bir şarkı söylüyor
Do-re-mi-fa-sol-la-si-do...
Doğal seçim eleği işliyor
Bir maymun kocaman kollarını uzatıyor,
O daldan öbürüne ağaçları geziyor...
Yoksa o gezerken mi uzuyor kolları?
Ya da zaten buna müsait olan varyasyonlar mı?
Lucy'ye duyduğumuz yakın akraba hissi...*

*Denize bak dalgalara
Zaman orada bir yerlerde
hep hareket halinde
Ve akan bir su da ölümsüzlük otu
Kuyruğumuzu nerede bıraktık da
Böyle "modern" insanlar oluverdik.
Kalıtım mı her koşulda yüzümüzü güneşe çevirmemize sebep
kollarımız, kanatlarımız,
yüzgeçlerimiz, dallarımız,
ne fark eder aynı toprağın kili değil miyiz?*

*kuşlar, balıklar, insanlar, ağaçlar
su hepimize can
susuzluk hepimize hazan değil mi?
Özgeci karıncanın tersine
hep bencil olmuş insanlar
Bir mikrop misali dünya silahlanmış*

*İnsan popülasyonunun zayıflığı da budur belki
Kendini canlılar aleminin en üstünü sanmasında
GDO'lu domatesler gibi insan gibi kokmuyor insanlık...
Bütünün bir parçası olduğunu unutan insanlığa
Evrimin hep "iyiye" olmadığını hatırlatacak DOĞA*

Hizmetçi Kız

Sena Kızıllırmak

Bahçenin yazlık bölümünde öylece durmuş ağaçların kimıldanışını izliyor, sigaramı içiyordum. Yeni romanıma başlamak için her şey hazır. Yazacaktım ama aklıma başlangıç için güzel bir cümle gelmiyordu. Saatler böylece geçiyordu. Birden aslında geçenin yalnızca saatler olmadığını fark ettim. Ömrümün sonuna gelmiştim. Gördüğüm bu eller gerçekten benim miydi? Bu kadar çirkinleşmiş, ihtiyarlamış ellerim hangi arada olmuştu. Olabilir miydi? Ama ne vakit? Büyük bir korku ve dehşet içinde eve girdim. İhtiyarlık kadar insanı kahreden ne vardı şu dünyada! Hayır benim için bu mümkün olamazdı. Hem de henüz bu yaşımdayken. Bu ihtiyar ellerin sahibi yüzü ve vücudu görmeliydim. Aynaya yaklaştığım o anda ise bundan o kadar da emin olmadığını anladım. Evet, korkuyordum. Ya? Durdum. Başım dönüyordu. Gergilikten bitkin hale gelmiş bedenimi, yıllanmış koltuğumun üzerine bırakıverdim. Bu an, bu dakikalar bir rüya olmalıydı. Kesinlikle öyle olmalı! Kendimi buna inandırmış bir halde koltukta uykudan uyanmak için gözlerimi kapattım. Biliyorum uyanmak için gözleri açmak lazım ancak şimdi kapatacak, sonra rüya sona erdiğinde yeniden açacaktım.

Şükürler olsun ki, tam da düşündüğüm gibi oldu. Uyandığımda yine o koltukta oturuyordum. Bir hayli dinlenmişim ve içimde kaynayan bir gençlik enerjisi vardı. Üstelik acıkmıştım da. Mutfağa kadar gidip kendime bir şeyler hazırlamam gerekiyordu. Çünkü bugün hizmetçi kıza izin vermişim. Kahretsin bu kadar acıkmışken hizmetçi kızın olmaması ne üzücüydü. Yine de açlığım ve kaynağım enerjim bu üzüntünün hemen üstesinden geldi. Merdivenlerden bir çırpıda mutfağa inerken burnuma da mis gibi yemek kokuları geliyordu. Herhalde hizmetçi kız nişanlısıyla görüşemediği için gelmiş bana yemek pişirmişti. İşte bu harika bir şey!

-Sevgilim uyandın mı, diyen ses, yüz, hizmetçinin ta kendisiydi. Ama bu sözler yanlış olmalıydı. Aptal kız acaba ben uyurken sevgilisini mi buraya getirmişti. Bu ne cesaret! Yine de onu bozmak, utandırmak istemedim. Duymamışlıktan gelerek:

-İyi ki burdasınız. Galiba en sevdiğim Fransız yemeğini pişirmişsiniz! Hemen yemek odasını yemek için hazırlarsanız iyi olur!

Hizmetçi kızın yüzündeki şaşkınlık ifadesi öyle komikti ki, yukarı yemek için hazırlanmaya çıkarırken içimden gülüp duruyordum. Ben yukarı çıkarırken yine sevgilisine sesleniyordu. Bu kadar da arsızlıktı ya, onu kovamazdım. Çünkü bu kız hep benim en sevdiğim yemekleri yapıyor, eski hizmetçimizi hiç aratmıyordu. Ah! Eski hizmetçimiz o kadar yaşlanmıştı ki, onu emekliye ayırmak zorunda kalmıştık. Bu gerçekten de çok üzücü olmuştu benim için! Annem -Daha o zaman sevgili annem hayattaydı -ondan sonraki bütün hizmetçilere hep onun adıyla seslendi. Sonra birçok hizmetçi aldım ama hiçbirisi eski hizmetçimizin yerini tutmadığından bir süre denedikten sonra hepsini gönderdim, üstelik bu hizmetçi kız, evin düzeniyle de uğraşıyordu ve bu benim için harikaydı. Çünkü evde dolaşan ne kadar az insan varsa ben de o kadar düşüncelerimle kalabilir, eserlerimle daha huzurlu biçimde uğraşabilirdim.

Hazırlanıp yemek odasına indiğimde masanın üstüne iki servis açıldığını fark ettim.

-Gülbahar misafir mi var, diye seslendiysem de o hiçbir cevap vermedi. Bu kız acaba nişanlısıyla kavga mı etti? Bu kadar dalgınlık da neyin nesi? Aman canım bana ne şimdi bunlardan? Hemen ye-

meğe geçtim. Her zamanki gibi nefis olmuştu.

-Aşk olsun sevgilim, benim hazırlanmamı beklemeden oturmuşsun yemeğe. Ama seni bağıslıyorum. Çünkü bu sıralar öyle çalışıyorsun ki, varlığımı tamamen unutmuş haldesin. Haberin olsun bu davranışların beni fena halde incitiyor!

Bu sefer ben şaşkınlıktan öylesine aptallaşmış bir biçimde ona bakıyordum ki, yüksek sesle alaycı kahkahaları beni kendime getirdi. Yook, hayır bu kız bugün hiç iyi değil. İnanamıyorum beni sevgili zannediyor! Zavalıcık! Hasta olmalı. Aman tanrım, acaba hastalığı bulaşıcı mı? Psikolojik bir travma içinde olmalı! Evet! Öyle olmalı ki, bu durumda korkmam gereksiz! Bulaşıcı olamaz!

-Çok iyi bir terapistim var. Biliyorsunuz, Çiğdem Hanım'ı! Ona sizin için bir randevu alacağım. Merak etmeyin ücretini ben karşılayacağım. Çünkü... devamını getirmek istemedim. Gereksiz bir açıklamaya girişiyordum. Karşımdaki her ne kadar vazgeçmek istemediğim bir hizmetçi de olsa, sonuçta burdaki hizmetçilerden biriydi. Ve hiçbir hizmetliye açıklama yapılmayacağını sevgili babacığım öğretmişti!

-Bana neden randevu alacağını öğrenebilir miyim?

-Durumun farkında değilsiniz! Hemen Çiğdem Hanım'ı arayacağım merak etmeyin!

Daha fazla konuşmak, hatta zavallı kızın bu haline tanık olmamak için derhal masadan kalktım.

-Ama sevgilim, yemeğini bitirmedin. Beni yine masada yalnız mı bırakacaksın? Senin bu haline öyle üzülüyorum ki. Oysa geçen yıl, birlikte gittiğimiz Paris gezisinde ne büyüü aşk sözleri veriyordun. Döndüğümüzden beri yokmuşum gibi davranıyorsun.

Artık onun yüzüne bakamıyordum. Bütün sözleri beni öylesine korkutmaya başlamıştı ki, hastalığı çok ilerlemiş olmalıydı. Arkamı hiç dönmeden ve koşar adımlarla çalışma odama giderken:

-Yarın öğleye kadar hiçbir biçimde rahatsız edilmek istemiyorum. Lütfen bana bir şey de getirmeyin!

Çalışma odama çıktığımda kapıyı sıkıca kapatıp üstüme kilitledim. Şimdi tek başıma her şeyi bugünün başından itibaren yeniden ele almalıydım. Ama öylesine gergindim ki, düşünemiyordum. Sonra birden doktora telefon etmek geldi aklıma.

Hemen onu arayıp yarın acil olarak buraya gelmesini rica ettim. Gerginliğim sesime de yansımış olacak ki, Çiğdem Hanım bu akşam da gelebileceğini söyledi. Ah! Tabii ya, bu akşam... Neden bu teklifi kabul etmedim! Gerginliğimden düşünemiyorum da o yüzden. Acaba yeniden mi arasam? Yok, hayır! Hem bana da düşünmek için biraz zaman kalmış olur. Evet, böylesi daha iyi!

Eserlerimde yaptığım o ince titizliği şimdi kendime, ve bu gerçeklik duygusunu yitirmiş kız için yapmalıyım.

Sabah kalktığımda ne yaptım? Bir gün önceden planladığım gibi... Hayır olmuyor! Olmuyor hatırlayamıyorum neyi planlamıştım? Ama ben her günümü bir gün önceden, hatta çalışmalarımın yoğunluğu ve şirketin o haftaki imzalamam gereken evraklarına göre çok daha önceden planlarım.

Önce sakın olmalıyım! Uyusam mı acaba? Tabii ya, uyumuştum ve kötü bir kabus görmüştüm. Ellerimi çillenmiş ve buruşmuş bir halde görüp korkmuştum. Ellerim şimdi eski halinde. Bakımlı, genç ve zarif. Galiba şurda ve şurda, bir de şurada birkaç çil var. Bunlar ne zaman oluştu ki? Burada bir ayna olacaktı. Hah, işte masamın üzerinde duruyor. Hayır, hayır bakmayacağım! Neden bakacakmışım ki, sadece bir rüya yüzünden mi? Benim gibi daima kontrolünü koruyan biri için fazla mantık dışı! İlgilenmem gereken şey bu kızcağzın zavallı durumu! Bu hizmetçiyi kaybetmek istemiyorum. Ama iyileşemezse, bu sefer mağdur olan ben olacağım.

Beni daima dinlendirmiş olan çalışma odamı seviyorum. Pencereyi biraz açıp temiz hava almalıyım. Aman tanrım bahçenin peyzajlarını kim böyle değiştirdi. Ah, tabii ya, nasıl unuttum. Çiğdem Hanım kendi peyzajcısını gönderecekti. Ne kadar da çabuk bitirmiş işini! Hayret hiç rahatsız da etmedi beni. Ama yine de fikrimi alsaydı daha iyi olacaktı. Görüyor musun şu hizmetçi kızın yaptığını, peyzaj ustasının geldiğini bana haber verme zahmetinde bile bulunmamış. Bu ne kendini bilmezlik canım! Buranın sahibi ben miyim, o mu? Haddini iyice aşıyor! Ne güzelmiş ordaki açelyaların rengi. Bir su gibi akmış çiçekleri taçlandırmış adeta. Neyse bağışlasam iyi olur. Biraz basit çiçekler kullanılmış ama olsun, düzenleme çok iyi tasarlanmış. Bahçe olduğundan daha büyük görünmüş. Üstelik...

Aa, tanrım, burdaki sabahları çalıştığım masamı kaldırmışlar! İşte bu felaket? Şimdi sorarım bunun hesabını! Bu ne cüret canım! Gayet iyi biliyor ki, sonbaharlarda sabahtan öğleye kadar hep burada çalışırım! Neyse daha sonbahara bir ay var! Bunu yarın öğleden sonra da konuşabilirim. Yarına kadar bu odadan çıkamam. Kahretsin kendi evimde, kendi odamda hapis kaldım! Bugünümün berbat olduğu yetmezmiş gibi yarın da boşa geçecek gibi görünüyor. Çiğdem Hanım'ın bu kızın rahatsızlığını çözdükten sonra biraz benimle de ilgilenmesini rica etmeliyim. Ona anlatacak şeyler epey birikti.

Buraya geliş nedenim üzerine düşünsem daha iyi olacak. Bir kez daha deneyeyim. Bu aptal kız neler demişti? Paris gezisi? Nasıl olur, ben Paris'e tek gittim. Evet, orda Maria ile tanıştım. Annesinin bir Türk oluşuna ise çok şaşırılmıştım. Onunla birkaç gün geçirdim. Hatta bana Paris'in gizli yerlerini öğretmişti. Ama Paris'ten, Fransa'dan çok sıkıldığını ve Roma'ya taşınmak istediğini söylemişti. Bunu söyleyerek de beni kendinden bir anda uzaklaştırmıştı. Ben de ona: "Ha, İtalya bana Avrupa gibi gelmiyor" demiştim. Şimdi İtalya'dadır belki. İtalyan erkekleri kesin ona bayağı kurlar yapıyordur. Böylece o da, Paris'i terk ettiğine pişman olmuştur. Ah Maria!

Neyse, şimdi problem Maria değil, Gülbahar! Küçük aptal kendini Maria'nın yerine koymuş! Fakat ona bunlardan hiç söz ettiğimi hatırlamıyorum. Güçlü bir hayal gücü var anlaşılabilir. Ama ben Maria'ya bile büyülü aşk sözleri söylemedim ki, ona söyleyebileyim, hatta ona hiç söyleme ihtimali yok. İlk romanım Aşkın Büyülü Cölü'nü okumuş olmalı!

Tabii, tabii ya, ona en son bu kitabı vermiştim. İşte bu gerçekten de komik. Ordaki güzel, alımlı ve yükselmek için erkeklerin cüzdanlarına bakan Gonca gibi. Romanım onu çok etkilemiş! Ama anlamadığı kesin. Çünkü ben o romanı kadınların gerçek yüzlerine ilişkin bir tenkit olarak yazmıştım. Ah o roman bana nelere mal olmuştu! Sevgili babacığım ile şirket işleri yüzünden sürekli kavgalar etmiştik. Beni şirketin basit bir çalışanı yapmak istiyordu. Adeta yeteneklerimi göremiyordu. Sonunda romanım bittiğinde ve basılıp gün ışığına çıktığında "Haklısın sen bu işlere uygun değilsin" demişti. Ama bunda da yanıldı. Onun yokluğunda şirket işleriyle de gayet güzel uğraşıyorum.

Yine Gülbahar'dan kopty düşüncelerim! Gülbahar şimdi Gonca zannediyor kendini. Fakat nasıl beni ordaki erkeklere benzetir? Her önüne gelen güzel kadınla yatıp düşen biri olsaydım, böylesi eserleri üretemezdim. Kadınlarla birlikteliğim daima belli bir seviyede olmuştur. Hak ettikleri değerden biraz fazlası onlardaki gerçek algısını bozuyor. Etkileri altında kalmamak içinse sürekli otokontrol ve otorite gerekiyor. Böyle bir şekilde yaşamak ise çok sıkıcı. Neyse ki ben baskıcı ve de zaafly biri değilim. Zaten şu ana kadar da karşıma otokontrolümü bozacak afrodit büyüyle biri çıkmadı.

Şu Aragon'a bakın mesela. Yine Paris'te tanıştığım Victoryacığın çok ısrar etmesi üzerine okumuştum Aragon'u. Ona öyle hayrandı ki, kendine bir Aragon arıyordu, çünkü kendinin Elsa olduğuna inanıyordu. İşte kadınlar böyle! Onlar sadece etkisi altına alabilecekleri ve onlar için gözyaşı dökecek erkekler istiyorlar. Ama bunun nedeni benim cinsimin çok zaafly oluşu! Onlara bu hakkı biz veriyoruz.

Off, çok yoruldu. Yanlış şeyleri irdeliyorum. Gülbahar'da ise irdelenecek bir şey yok. Kendini okuduğu roman karakterine, izlediği dizilere kaptıracak kadar sıradan ve hasta! Bir an önce Çiğdem hanım onu görmeli. Ya iyileşmezse. Bir daha ona romanlarımı tavsiye etmeyeceğim.

Acaba odasına çekilmiş midir? Artık uyku geldi. Gidip dinlenmeliyim. Herhalde kapının önünde beklemiyordur. Çıkıp usulcacık odama geçebilirim.

Böylesi düşüncelerle usuldan çıktım çalışma odamdan. Her yerde huzurlu bir sessizlik vardı. Yatak odama geçebildiğim için mutluydum. Bu odanın tam da benim zevkime, rahatlığıma ve huzurlu bir dinlenişe göre ayarlanması için çok uğraştım. Hemen kıyafetlerimi değiştirip, uyumak için hazırlandım.

Bu tuhaf günün bittiğine sevinliyordum. Öte yandan ise, yeni romanım için tek bir satır bile yazmamış olmak, gördüğüm ürkünç rüya ve son olarak hizmetçi kızın hastalığı uyumu ve huzurumu kaçıırıyordu. Birden vahşi bir tayın meydana çıkışı gibi sert ve ürkütücü biçimde kapı açıldı.

-Seni terk ediyorum. Artık başka bir hizmetçi bulursun! Elveda!

Haykırışları çınladı odada. Yatağında öylece çakılı kalmıştım. Dilim tutulmuştu. Sadece bu vahşi tayı izliyor, onun vahşi, ürkünç sözlerini dinliyordum.

-Sen ancak kendine aşık koca bir aptalsın! Yazdıkların ise bir çocuk piyesi gibi. Özendiğin Fransız romancılarından çaldığın birkaç sözcüktür içindeki değer! Beni aldattığın o Fransız kadınları ise Elyesse caddesindeki pahalı fahişeler! Ah tabii senin gibi büyük şahsiyet ucuzlarıyla birlikte olmaz!

Onun etrafı dağıtmasına ve bu çirkin sözlerine o an nasıl tahammül edebildiğime şaşırıyorum ama öte yandan da hipnoz olmuşcasına yataktan kımıldamıyordum. O ise sanki bütün eşyaların sahibi kendisi gibi kimilerini ayırıp bavula koyuyor, benimkiler üzerindeyse tepiniyordu. Tam bir kriz geçiriyordu. Deliliğinin doruk noktası olmalıydı bu. Ah neden Çiğdem hanımın bu akşam gelmesini istemedim ki...

-Artık yeni hizmetçine düzeltirsin buraları. Senin o saçma sapan ve bitip tükenmek bilmeyen zevksizliklerinle o uğraşır! Ah yazık ona da! Oysa her şey ne güzel başlamıştı. Meğer her şey ancak tek sayfası okunmaya değer romanların gibiymiş.

Eserlerime söylediği o küstah, korkunç laflar olmasaydı onu yine de sakinleştirmeye çalışırdım. Fakat bu kadarı nerdeyse kalp krizi geçirmeme sebep olacaktı. Acaba geçiriyor muydum? Çünkü tam şuramda bir ağrı nefesimi kesiyordu. O ise bu sırada benim bu halimi, nasıl bir acı çektiğimi görmüyordu. Hıçkırıklara boğulmuştu. Yere attığı kıyafetlerimin üzerinde ağlıyor, gözyaşlarını kravatlarıma siliyordu. Bunların bir rüyadan başka bir şey olmamasını diledim. Nafile, rüya sürüyordu. Burnunu çeke çeke ağlayan hizmetçi kız bir süre sonra sakinleşti ve yeniden vahşi bir tay oldu.

-Hoşçakal!

Kapının önünde durdu. Bir şeyler söylememi bekliyor gibi bir hali vardı. Ama ne söylememi istiyordu. Aramızdaki ilişki onun hayal ettiği gibi değildi ki.

-Demek söyleyecek tek bir sözün bile kalmamış! A döv le mösyö Burhan!

-Gitme!

Bir Küçük Burjuvanın “Devrimi”

*Daha vakit gelmedi
açmayın bayrakları
hazır değil halk
başlarsa yolculuk
en önde kalırız
tek başına
yalnız
Vakti değil yalnız yürümenin
yok oluruz
sonra
ne bayrak kalır
ne biz
Beklemeli
Beklemeli ki, sarıp kuşatsın bizi halk
sonra
hep beraber
güvenle yürütürüz
Daha vakit gelmedi
çevremizi saranlara bak:
ne pazuları demir
ne ayakları nasırlı
ne bilinci çelikten
Dayanamaz
nefesleri kesilir
güçleri kalmaz birazdan
Ve yine yalnız kalırız
yolculukta.
Vakti değil yalnız yürümenin
yok oluruz
sonra
ne bayrak kalır, ne biz
Beklemeli
beklemeli ki güçlendirsinler kendilerini*

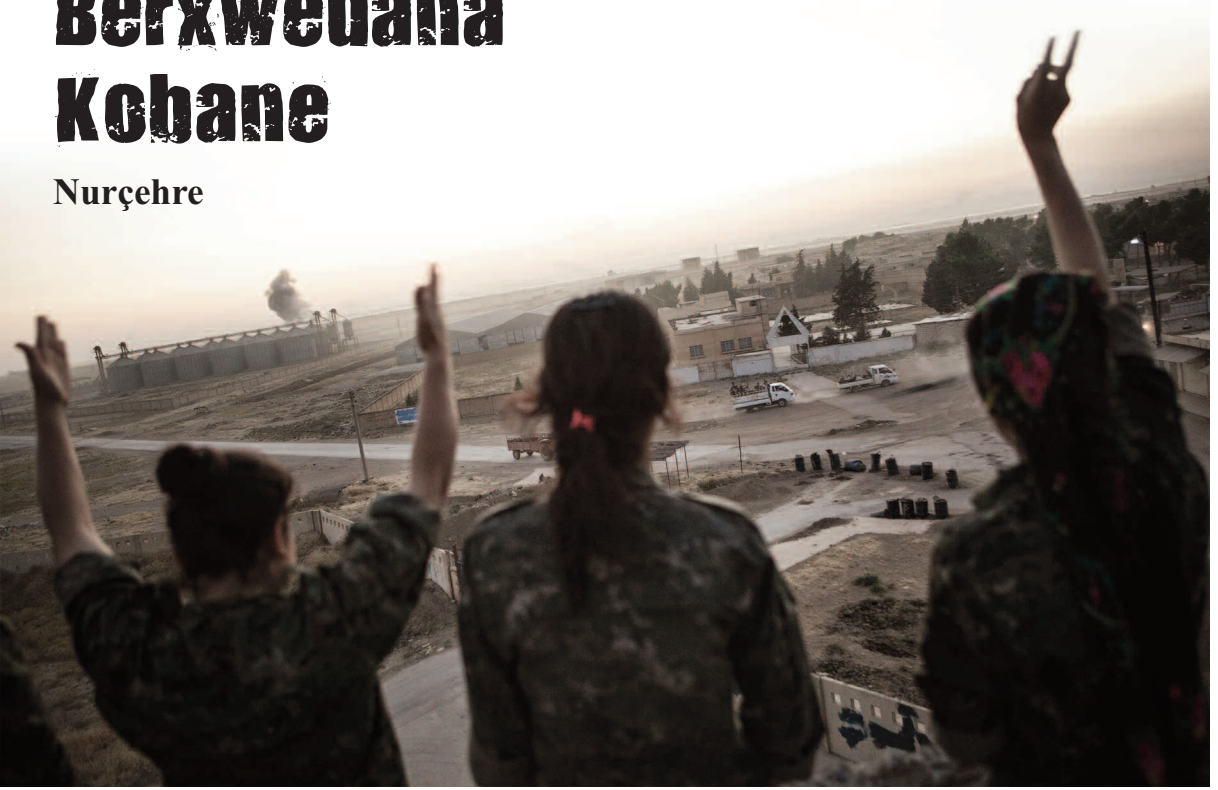
*Tık nefes olmadan
sonuna kadar yürüyeyim
hep beraber
Daha vakit gelmedi
Etrafımıza bak
Beklemeyi öğrenmeliler
Vakti değil yalnız yürümenin
Ben nasıl sabırla bekliyorum
Hamdım
yerimde duramazdım
Olgunlaştım
piştim
Öğrendim beklemeyi
Gözümde gözlük
elimde baston
Bekliyorum inançla
yılmadan
güçlendiriyorum
kollarımı
kaslarımı
beynimi
Ve aldı nihayet
son nefesini
yapıldı mermerden
bir anıt
Siyah harflerle yazıldı
vasiyeti:
Vakti değil yalnız yürümenin
yok oluruz
sonra
ne bayrak kalır
ne biz
Beklemeliyiz.*

Elifcan / 14.09.14

Biji Berxwedana Kobane

Nurçehre

Günlerce, yüreğimi yakan ve beynimi zorlayan İşid katliamında yiten, tecavüze uğrayan, işkence gören canlara seyirci kalmaktan utanırken gelen çağrıya ürkek bir heyecan ile katıldım. En az iki bin kişinin arasında yer almak insana güç ve moral veriyordu. Katliamı yaşayan Kürt kardeşlere canlı kalkan olmak üzere Urfa'nın Suruç ilçesine Kobane sınırına gidiyoruz. Kadıköy'den katıldığım konvoyu her yerde olduğu gibi burada da polis engeli vardı. Bozulan moralimi ve kırılan umudumu polis engelini ortadan kaldırılması ile iki bayanın kararlı duruşu ve mahalle dayanışmasındaki gençlerin dirençle otobüse binişleri yerine getirmişti. Ben de arkalarından gidiyorum. Yolculuk boyunca yapılan polis aramalarından sonra ilçeye varıyoruz. Yolda halkın selamıyla zafer işaretleriyle karşılanıyoruz.

Sınır yakın Eyrice Köyü'ndeyiz. Kitle toplandı, aramızda basın mensupları da var. Basın açıklaması yapıldıktan sonra okul duvarına yaslanıp çevreyi izlerken köylü bir kadın beni selamlıyor ve sıcak bakışlarıyla evine davet ediyor. Rahat hayatımızdan kalkıp yokluk içindeki köylerine geldiğimiz hatta kurşunlara karşı canlı kalkan olmak istediğimiz için değerli olduğumuzu hissettiriyor buranın halkı bize ilçeye girdiğimiz andan itibaren. Çöl gibi kurak ama bir avuç insanın alışık olmadığımız sevgi selinde susuz adeta boğuluyoruz, köyde oraya buraya dağılıyoruz. Ben de köylü kadın ile eve doğru yol alıyorum.

Yol boyu karşılaştığım, hayatım boyunca ender gördüğüm inek, koyun, tavuk, hindi ne varsa fotoğraf makinesi ile ölümsüzleştirmeye çalışıyorum. Yol boyu fakirlikten yakınan kadın beni tozlu taşın üzerini örttüğü kilim ve birkaç yer döşeğinin olduğu odaya buyur ediyor. Evin genç kızı geliyor elinde su bardağı bana uzatıyor sıcak bir selamla, uzattığı suyu kana kana içiyorum. Kahve geliyor ardından. Kahveyi içerken acı gerçeklerini dinleyerek zehirleniyorum adeta. Günlerdir evlerine elektrik ve su zaman zaman veriliyor. Elek-

trik kesintileriyle, zor bela edindiği buzdolabının motoru yanıyor. Sıcak yaz günlerinde devletin uyguladığı tarım politikasıyla verimsizleşen topraktan zorlukla aldığı ürünlerle kaydattığı tenceresindeki yemek bozularak tamamını yiyemeden çöpe gidiyor. Evin dışındaki toprağa oyulmuş bir deliğin ve kapısının olmadığı bir tuvalete giriyorum. Çıktığımda köylü kadın elinde kenarı oyalı kar gibi beyaz bir havlu ile beni bekliyor. Ellerimi silmeye çekiniyor ve eziliyorum bu yoklukta bu gönlü zengin kadının ilgisine. Odaya gidip sohbeteye devam ediyoruz. Konuşmaya ihtiyacı var, anlatmak istiyor fakat Türkçe'yi çok iyi bilmiyor, kızına Kürtçe bir şeyler söylüyor. Kızı anlaşmamıza yardımcı oluyor. Çocuklar gece top ve silah sesleriyle çılgınlıkla uyanıyorlar, korkuyorlar diyor. Acaba bizi de vururlar mı diye korkuyoruz diyor. Ellerini gösteriyor. İçine toprağın ve tozun karıştığı yarıklarla dolu eli adeta kapkara. Çocuklarım okusunlar diye çalışıyor bu eller diyor ve ekliyor, okusunlar, meslek sahibi olsunlar ve bizim gibi yokluk çekmesinler, iyi yaşasınlar diyor. Yaşlı gözleri yüreğime dokunuyor. Ağlamak üzereyken dört yaşındaki küçük kızı annesinin üzüntüsüne tepki gösteriyor ve bağırmasına başlıyor, gözyaşlarımızı siliyor, saklıyoruz. Çocuklar çocukluklarını yaşamak yerine travma yaşıyor, hüznü, keder, yokluk, ölüm, silah sesleri...

Sınır ötesine geçiyoruz mayınların arasındaki yoldan sonra demiryolundan geçip Kobene'ye varı-

yoruz. Ağaç dibinde oturmuş, kucaklarında kundaktaki belki açlıktan yarı baygın çocuğu ile boş ve ümitsiz bakan anne, çocuklar karşılıyor ve silah atışlarıyla bizleri selamlıyor gerillalar tüylerimizi diken diken olurken tanıklık ediyoruz kardeşçe, dayanışmayla selamlaşmaya. Sağlı sollu kapılarının önünde bizleri zafer işaretleriyle selamlayan, Biji Berxwedana YPG diye sloganlar atan küçük çocukların çılgık çılgık seslerinin, çocuk coşkularının, umutla bakanların arasından geçiyoruz.

Fotoğraf çekiyorum alabildiğine, kadınları, çocukları, gerillaları. Yüzleri çekiyorum, mahsun, yaşlı gözlerle acılı yüzleri, sitemkar yüzleri, bıkmın yılmın gözleri, bitkin vücutları görüyorum, dipdiri genç kadın görüyorum boyunca omuzuna astığı silahıyla evinin kapısının önünde duruyor renkli elbisesiyle, güler yüzüyle, basıyorum deklanşöre onu ölümsüzleştirmeye hevesle, soruyorum bu genç kadına silah kullanmayı nasıl öğrendin diye Türkçe bilen yanındaki adam tercüme ediyor "Kocam" öğretti deyişini. Sınırı geçtikten sonra zaman tünelinin içinden geç-

miş gibi başka bir aleme başka bir zamana geçmiş gibiyim.

Dönüyoruz sınıra. Askerler çevik kuvvet, tomalar, akrepler bizi bekliyor ve sokmuyor Türkiye'ye. Direnişimize alışık olduğumuz biber gazlarıyla cevap veriyor. Yaklaşık beş kilometre mesafedeki Mürşitpınar kapısına yürüyoruz ace-mice şehirli adımlarımızla toprağa toza bata çıka. Gerilla yol boyu su dağıtıyor bizlere. Kapıya vardığımızda buradan değil Yumurtalık kapısından alınacağımız söyleniyor. Yorulan yaşlı teyzelerimizle yaklaşık bir beş kilometre daha mesafedeki kapıya yürümeye koyuluyoruz. Hava kararmaya başlıyor ve rüzgarla esen tozla karışık toprağa üzerimize rengini verinceye kadar iyice bulunuyoruz. Kapı önünde büyük bir kitle halinde buluşuyoruz. İki tank namlusu üzerimize uzanmış bizi bekliyor askerler, çevik kuvvet sanki düşmana karşı... Kapı önünde, savaştan kaçan Kobane halkı, günlerdir oradalar hayvanları ve araçlarıyla komşu ülke Türkiye'ye girmek için. Onlarla birlikte bekleyişi yaşıyoruz. Meğer yaşamak, okumak ve duymaktan daha iyi anlatırmış gerçekleri diye bir kez daha hayata yaşayarak karıştığım için doğruluyorum kendimi. Meğer sınır kapısında beklemek, zalimin eline terk edilmiş, mazluma zulme gözler önünde utanmadan sıkılmadan arka çıkan devlette yaşamak neymiş yaşayarak öğreniyorduk bir kez daha.

Yolda, bir molada sohbet ettiğim ve kayda aldığım bir Cizreli teyze beni orada tekrar durdurdu ve dedi ki "şimdi gördün mü ne demek istediğimizi çektiklerimizi devletten..." Sözün bittiği yerd "Evet" dedim... Bu duygularla beklerken, sonradan öğrendiğim, sabrı taşan bir gencin attığı bir taş karşılık askerün üzerimize defalarca attığı biber gazlarıyla ve tazyikli su ile kaçıyoruz geriye doğru yola kadar. Yolun arkası zifiri karanlık ve sonradan öğrendiğime göre "mayın tarlası". Şükür ki, gaz etkisini yola kadar kaybetti ve biz tarlaya girmedik, can ve uzuv kaybımız yok, bir yaralı dışında. Kendimize geldikten sonra geri dönüyoruz. Kimlikleriniz veya kimlik numaranız ile alınacaksınız anonsu ile onar, yirmişer gruplar halinde telden içeriye alınıyoruz. Kadın polis adeta şiddetli vuruşlarıyla geçtiğim aramadan sonra çantam aranıyor. Asker, fotoğraf makinesindeki ve yedekteki tüm hafıza

kartlarına el koyuyor. Basın mensubu Zeynep Kuray isyanla emeğimi alamazsınız diyor. Asker cevaplıyor "sınırı ihlal ettin, seni öldürsem kimse bilmez" diyerek.

Araftayız. Burada hiçlik var. Sınırlar, aileyi, eşi dostu akrabayı yarıya bölen sınırlar bunlar. Asker beni gözlüyor, uzun uzun süzdükten sonra soruyor. Niye geldin senin ne işin var burada bunlarla, diye. Şehirli görüntüm ve Arnavut genlerini taşıyan bedenim Kürtlerin yanında olmama engel "asker" için anlaşılır. Cevaplıyorum, "insan" olduğum için diyerek. Bir an duraklıyor asker ve karşılaştığı değişik durumlarda duraksayan robot gibi bildiği tek şeyi tekrarlıyor "sen sınır ihlal ettin." "Dostluk bağları bölünemez, sınırlanamaz" cümlesi yine boğazımda bir yumruk gibi tikanıp kalıyor. İŞİD zalimlerini rahatça geçiriyorsunuz göz göre göre, onun mağdur ettiği halkı sadece "Kürt" olduğu için kapıda günlerce bekletip işkenceye ortak oluyorsun, vatandaşım dediğin Türkiye sınırında kalan diğer yarısına ailenin bir diğer parçasına zulme göz yumuyorsun, silahlarıyla Türkiye sınır köyünü vuran İŞİD'e Kürt köyünü vuruyor diye görmezden geliyorsun cümleleri boğazımda çığlık çığlık toplanıyor.

Gittim. Çıplak göz ile gördüm gerçeği ve yaşlı gözler ile döndüm. Yüreğim yanıyor, burada rahat koltuğumda bunları yazarken, yemek yerken, içerken... Ben buradayım, yokluk ve zulüm çeken insan orada. Bunu bile bile yaşanmaz, direnmek gerek son sözüm: "BİJİ BERXWEDANA KOBANE"

Bekliyorlar bizi...

Renas Toprak

İbrahim'in topraklarındayız. İbrahim öleli binlerce yıl olmuş. Buralara Mezopotamya deniliyor. Bu coğrafyanın evlatlarıyla aynı sofraya çok diz kıldık, bir somun ekmeği ikiye üçe beşe çok böldük... Mezopotamya... kadim topraklar... Kürtler var buralarda. Sümer'in söylencelerine yeni hikayeler katıyorlar. Bedeli can üzerinden...

Urfa Suruç'a 45 km'de durduk, gün ışığınca ilçeye gireceğiz...

Koşup İbrahim'in evini soracağım, belki bir bilen çıkar... Kürdistan'ın oksijeni ağır. Soluklanmanın bedelinin en ağır olduğu bir zamanın iklimini taşıyor...

Kosova savaşı TV ekranlarından geçerken çokcuktum... Irak savaşında ortanın sonu, lise başında... Sisli cami çevresinde kortejler toplanmış... Lise hazırlık okuyorum. Devrimci abiler "Savaşı devrim önler!" diye slogan atıyorlar...

Fırat'la aynı koltuktayız... Fırat, bizim Fırat işte; boyu posu, kaşı gözüyle ve en çok sevdiğimiz yani olanca yüreği ve aklıyla aynı koltuktayız... Gidip dönmemek bahsi geçiyor aramızda. "Oraya gidince napcaz" diyor.. "Tel örgüyü yıkanlara yardım ederiz" diyorum...

Ömrümün ince bir dönemeci Soma'ydi. Germinal'in, Zonguldak'ın işçi abilerin ölüleri hafızamda taze bir tenesirdeler hala...

Şimdi ince bir patikadan daha geçiyorum... Dönmesek n'olur ki? İnsan ömrünü bir yerde kırıp durmalı belki....

Fırat uyudu... Bekliyorlar bizi...

Uçsuz bucaksız bir düzlük Mezopotamya... Gözüme degen güneş bana Gılgamesh'in rüyasını hatırlatıyor. Yer sofralarında komün halinde yemek yeniyor. Türk askerleri üzerimize taciz ateşi atıyor ama sofraya saygımızdan kalkmıyoruz. Herkes birbirine "yoldaş", "heval" diyor. Telin öteki tarafı Stalingrad, yani Kobane...

Çağın zaferi orada dövülen mevzilerde yazılıyor. Ne mi? Bekliyorlar bizi...

Gülistan Ana'ya Deniz Gezmiş önlüğünü gösterdiğimde gülümsüyor. "Kuzeyden Kobane'ye geçenler en çok Deniz adını alıyor" diyor. "Sen Türk'sün gelmişsin" diyor. "Gelişin bize iyi geldi" diyor, başımı okşuyor.

İnsanlık yeni bir öykü yazıyor... Ne mi? Bekliyorlar bizi...

Evinin önünde oturduğumuz bir abi, "Atatürk barajı bize 20'km ama su alamıyoruz" diyor. "AKP

seçim zamanı eğer bizi seçerseniz su gelir diye tehdit ediyor” diye aktarıyor. Eskiden baraj yarıklarından kaçan suyu aldıklarını söylüyor. “Ama artık 400 m sondaja rağmen su çıkmıyor” diyor.

Küçük çocuklar bomba sesleri arasında kendilerini büyütüyorlar. Gülümsemeleri kocaman. Damlara çıkıp zafer işareti yapan bu küçük gerillalar inanılmaz.

Kerpiç evini sıvayan yaşlı amca otobüsümüze zafer işareti yapıyor. Zulüm burada psikolojik olarak yenilmiş durumda. TC devleti bu çocukları asla yenecek çünkü her bomba onlara öfke veriyor. Ben ufakların dilinden anlamıyorum ama gelip dokunup gülüyorlar.

Kelimeler buradaki duyguyu dalından indirmeye yetmiyor ama 942 yılının Stalingrad'ı geliyor aklıma. Uçsuz bucaksız bir düzlük... Ukrayna Stalin hatları gözümde canlanıyor.

Kobane karşıda, insan sabredemiyor kalmaya... Bekliyorlar bizi...

Üzerimizden taciz atışları geçiyor. Yüz metre ilerimize üçüncü düşüşü. Ama kimse kımıldamıyor. Analar Rojava devrimini selamlıyorlar. Başımızın üstünden üçüncü havan topu atıldı. Yukarıdaki köye geçiyoruz. TC taciz ediyor...

Doçka sesleri tıkr tıkr işliyor. Nöbet grupları oluşturuldu... Denizi görenler gülümseyip “hoş geldin” diyor.

Hoşbulduk devrimin yılmaz halkı...

Ateşin başında geçmişin izini arıyorlar. Dillerinde ballı türküler yok. Ağıtları bilge... Ölenlerin dövüşerek öldüğüne dair... Heval Mazlum, heval Beritan, heval Meryem... Savaşçılar için Kürt halkının dilinde ağıt olup söylenmek, ölümsüzlük... Gençler kızılı erkekli marşlar söylüyor. Övgüler Kobani'ye, hasret Kobani'ye, kavuşmak bahsi özgürlüğe... Heyecanla biri yanıma oturduğunda Kobani'yi soruyorum, "kapılar kapansa da kalsak burda" dedim diyor heyecanla. Gittiğim gruptaki arkadaşlar üzerimdeki deniz önlüğüne bakıp takılıyorlar. "Çıkar hadi, seni biz böyle de Deniz'li çocuk diye tanıyacağız" diyor. Bu halk devrimcilere büyük saygı besliyor. Telefonumu eve bıraktığım ablaya "Kusura bakma abla" dedim. "Ne yaptık ki elimizden bişey gelse" diyor. "Kal yemek ye" diyor. Gülümseyip çıkıyorum. Sonra yeniden ateş başı... Dilimizde özgürlük mahkumları... Onlara yakın sonlar...

Onlar kendi dillerinde "ha gerilla"yı, ben bizim "Dramalı Hasan"ı söylüyorum. Türküyü biraz değiştiriyorum elbet; "At martini de bre Hasan dağlar inlesin Kobane kantonunda Hasan hevaler dinlesin". Yanımdaki heval gözleriyle seviyor ben böyle söyleyince... Nasıl bir teşekkür sadece bakarak memnuniyetini bölüşmek. Yoksul insanlar Suruç halkı. Ama bölüşmeyi biliyorlar. Çocukları ömürlerini artırıp dağlarda savaşırken kendileri şehre gelenleri gülümseyerek hoşnut ediyorlar. Türkü bitince bir ana yanıma gelip "sesin güzelmiş, bitane daha" diyor. Ben de bana ateşin başında yer açtıkları için böyle teşekkür ediyorum.

Sofraları, ağıtları, ateşleriyle diri ve güçlüler. Yeryüzünde onların yapamayacağı yok gibi yaşıyorlar. İnsana bu sabrı veren bu sonsuz çöl mü yoksa cihanın umudu gerilla mı... Beklendiğini bilmek mi?

Burada birleşik devrimin en büyük deneyimleri sınanıyor ve biriktiriliyor. İnsan ilişkilerinin derinliğini görmek mümkün. Size başı şapkalı bir kadın tarafından; "heval önde durmayınız" denilişi sert ama yaşam yüklü... Burada devlet ve IŞİD çetesi yenilmezse faşizm moral üstünlüğü edinecek. Katliam sadece biraz ötede... Vahşet biraz ötede... Ama umut da öyle. İnsanların bir kısmı uyudu. Geceyi takır takır doçka ısıtıyor. Kobani'ye toplar da düşmüyor değil elbet.

İnsanların bir kısmı da Batı'da uyuyor... Sabah sıcaşık evlerinde uyanacaklar... İnsan sormayı bilemiyor... Mesafe nedir sahi, uzaklık mı; bakıp görememek mi... Hangisi... Belki bilmediğimiz bir şey var...

Bekliyorlar bizi...

En Uzak Yer Kobane

Nil Erten

Binlerce insan, dikenli teller, mayınlar.. Varolan gerçekliğin çok ötesinde rüya mı diye soruyor gözler. Sahra çölünü anımsatan kuraklık, Ömer Muhtar filmlerini unutturmayan çöl rüzgarı, uçşan ot yerine poşetler. Sunulan, bir bardak sudan öteye geçemiyor belki. Nafile, karşıda hep gülümseyen yüzler.

Beyoğlu'ndan çıkıyoruz ya da çıkmaya çalışıyoruz. Her çıkışta bir engel. Engel tanımayan ruh hallerimizle, kendi çözümlerimizi yaratıp ne olursa olsun gidiyoruz. Uzun bir yolculuk, neye varacağını kestiremediğin ama tahmin ettiğin bir yol. Dağlar, tepeler, ormanlar, göller her şey bu uzun, anlamlı yolculuğa tanıklık etti. Gidiyorduk artık. Bilinen kontroller, engellemeler.. Moral motivasyon yüksek şarkılarla, marşlarla aşıyoruz engelleri. Aracımızda kültür sanat merkezlerinin sanatçılarıyla edilen hoş sohbetler, kıymetli dakikalarla sürüyor en uzak yere yolculuğumuz.

Kürdistan gerçek anlamda Kürt halkını anlayamamışsanız size yabancı, turistik gezi gibi gelebilir. Ancak bir halkı anlamış, yaşamına azda olsa tanıklık etmiş, dokunmuşsanız bağrına bastığını çok yakından hissederseniz. Kültürü, coğrafyası mücadele ile harmanlanmış bir yere giriş elbette bu yiğit insanların zafer işaretleri, zılgıtlarıyla karşılık bulur. Urfa-Suruç'tayız. İşlerini, güçlerini bırakıp İstanbul'dan gelen binlerce insanı selamlamak onlara ne hissettiriyorsa bize daha fazlasını hissettiriyor.

Suruç'un Eğrice Köyü'ne gidiyoruz. Aslen tarla olan ama tarım yapılamayan dümdüz bir arazi. Toplanmadan sonra nöbet yerlerimize gidiyoruz. Vardığımız andan itibaren havan toplarının sesine tanıklık ediyoruz. Voltalarımız temkinli, gözlerimiz pür dikkat açık. Sabaha kadar çöl rüzgarına karışan işaret fişekleri, havan toplarının baş ağrıtan gürültüsünü cevaplayan silah sesleri.

Ertesi gün bulunduğumuz yeri keşfe çıkıyoruz. Çok kısıtlı imkanlarını bizimle paylaşan gönlü bol insanlar. Köye Rojava'dan göç etmiş, gelmiş, parçalanmış, yaşamında derin izler taşıyan çok aile var. Her birimiz bir yerlerde bir daha bulmayacağımız anlatma isteğiyle dolu insanlarla sohbet ediyoruz. Kimimiz evlerde, kimimiz sokakta, kimimiz okul bahçesinde bir tercüman vasıtasıyla konuşmaya çalışıyoruz. Orta

yaşlarda bir kadın küçük çocuklarıyla gelmiş, büyükler savaşın sıcağını terk etmek istememişler. Bir süredir bu köyde, köy halkıyla dayanışma içindeler. Bahçesinde çocuk gülüşmeleri gelen okula geçiyorum. Çardağın gölgesinde oturan bir grup İstanbul kafilesi dikkatimi çekiyor. Yanlarına vardığımda karşıda oturan Rojava kadınlarını görüp hemen sohbet etmeye çalışıyorum. Ne mümkün çok konuşma yanlısı değiller, fotoğraflara bile başlarını çeviriyorlar. Belki de kaçak geldikleri sınırlarda kurdukları yaşamdan uzaklaştırılmamak için bakmıyorlar objektifime. Çocuklar her zamanki gibi, neşeli, mutlu kendi saflıklarını yitirmeden etrafında olan şeylere de hiç yabancı değiller, hafızaları çok parlak.

Ardından bir gün daha kalma kararı bizleri mutlu ediyor, adeta hepimizin sesi olmuştu. Sonra "Kritik bir gelişme oldu, Kobane sınırına gidiyoruz orada nöbet tutacağız" çağrısı eşyalarımızı hızlıca toplayıp, bilinmeze doğru koşar adımlarla araçlarımıza doluşmamıza sebep oldu. Neyle karşılaşacağımızı bilmeden, kendimizi olacak şeyin en tehlikelisine hazırlamıştık. Buraya kadar gelmişiz ölümden öte yer yok diyerek uçsuz bucaksız konvoyumuz görkemiyle ilerliyor. Yalnız değildik, Kürdistan'ın diğer illerinden gelen 160 km hatta nöbet tutan gönüllü insanlar hep birlikte kol kola sınıra doğru yürüdük. Bu yürüyüş öyle bir yürüyüşü ki bir devrimin kızıl meydanına ilerlerken barikatları yıkar gibi, önüne çekilen zindanların duvarlarını hiçe sayar gibi, başka bir yaşama, hayata koşar gibi hızlı adımlarımızla, bizi biz yapan mücadelenin ödenmiş bedelleriyle bir devrimin içine girdik.

Evet bu bir devrimdi. Koşarken aklıma geliyor, yıllar önce DENİZ'in Filistin halkının yanında olması, Suruçlu Yoldaşım Avni Gökoğlu'nun aynı sınırı geçerken ölümsüzleşmesi, intifada İsrail'e karşı yiğitçe savaşan Teğmen Ali'nin bıraktığı miras şimdi elimdeki kızıl flamaıyla Kobane halkına ulaşıyordu. EN UZAK YERDE'ydik. Bizi sıcak kucaklamalarıyla karşılayan YPG gerillaları, zafer parmaklı çocukların dillerinden düşmeyen Biji Berxwedane Kobane (YPG), yaşlıların kederli tarihi sığırdıkları avuçlarıyla selamlaması bizi coşkunun en güzeliyle buluşturuyordu. Sunulan ikramları, bolca kana kana içilen sudan öteye gidemiyordu. Uzun sürecek yolculuğumuzun farkındaymışlar gibi her evin önünde kovalarla su, art arda gidip gelen bardaklar. Zafer

atışları düşmanların pek hoşuna gitmemiş belli ki dönüş yolunda görecektik. Sınırı aşmış girdiğimiz özgür topraklar bizi ne kadar mutlu etti ise Kobane halkına ve YPG gerillalarına da bir o kadar moral kattı. Binlerce insan, asker, sınır, tank, top dinlemeden devrimin içinde olmak, bu müthiş direnişe tanıklık etmek, kadın savaşçılarla kucaklaşmak Rojava devriminin en güzel armağanıydı.

Üç yüz gerillanın koruma kalkanyla geldiğimiz sınırda TC ordusunun cehennem yüzüyle karşılaşmak çok şaşırtmadı. Bir buçuk saat süren sınırda ki bekleyişimizin ardından Gezi'den alışkın olduğumuz, halis muhlis biber gazlarının yanısıra, gerçek mermiler, tanklar, yığınak halde vur emri almış azrail ordusunun uzun süren saldırısı bizi YPG nin denetiminde ki Mürşitpınar gümrük kapısına yönlendirdi. Ölümsüzleşen savaşçıların cenazesinde bizim kitlemiz güvenlik sorunu yaratıyordu. Enver Salim'in "Burası artık Stalingrad'dır, enternasyonal mücadeleyi büyütmek için Türkiye devrimci, sosyalistleri burada" açıklaması bu eylemin nitelik olarak ne kadar önemli olduğunu bir kez daha kanıtladı. Artık Şengal'i anımsatan Yumurtalık Köyü'ne yürüyüşümüz, gerillanın asayişiyile birlikte Suriye'den Türkiye'ye gelmeye çalışan mültecilerin içine karıştı. Tellerin önüne geldiğimizde sanki yıllardır bekliyorlarmış gibi tozlanmış arabalar, aileler, beklemekten ölmüş hayvanlar orada günlerce bekleyecekmiş gibi bir his uyandırdı.

Sınırdan bize çevrilmiş namluların, askeri mühimmatların bekleyişteki insanlara psikolojik işkencesi ardından gaz bombardımanına tutması özgür topraklardan çıkmak için o kadarda acele etmediğimizi görmek sınır ötesini caydırdı. Yirmişerli gruplar halinde geçişimiz, kadın polislerin taciz eder gibi mınıcıklayarak araması içlerindeki derin acıyı gösteriyordu. Bu acı öyle bir acıydı ki bir paket sigaraya, hafıza kartlarına, devrimi gösteren her şeye tahammülsüzce el koydular. Ama içimizdeki devrimin coşkusuna, YPG gerillasına verilen Deniz Gezmiş flamasına, yüzümüzdeki alaycı gülümsemeye el koymadılar. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Gidenler üzerlerinde devrimin tozlarıyla geldiler ve bu tozlar bir tarihi anlatacak. Rojava Devrimini...

Biji Berxwedana YPG

SAVAŞIN KADINLARI

Suruç'tayız...

Sınırda...

Dewşan köyünde...

Hemen karşımız Kobani...

Aralıklarla top sesleri, doçka sesleri yükseliyor. YPG vurdukça halk coşkuyla slogan atıyor. Halaylara duruyor. Nöbet alanında üzerimizde Deniz Gezmiş önlükleri ile dolaşıyoruz. Bir amca çağırıyor bizi “nereden geldiniz” diyor. Söylüyoruz, gözlerinin içi gülüyor “Hoş geldiniz iyi ki geldiniz bugünler birlik olma günleri bizi yalnız bırakmadığınız için teşekkür ederiz” diyor. Ve o kocaman gülümsemesi ile uğurluyor bizi.

Deniz önlüklerini gören herkes selam veriyor, sohbet ediyor bizlerle. Deniz Kürdistan’da çok seviyor bakışlarındaki gülümsemeden anlıyoruz. Halkın arasında sınıra doğru yürüyoruz. Herkes meraklı ve bir o kadar endişeli bakışlarla sınırın diğer tarafını izliyor. Bir anne oturmuş düşen bombaları izliyor. Kobani’ye düşen her bomba o annenin yüreğine düşüyor. Gözlerini Kobane’den ayırmadan anlatmaya başlıyor “kızım

orada Kobane’de savaşıyor. Yanına gittim. Kızım, benim için halkı için gittiğini söyledi. Ben bu yüzden çok gururluyum” diyor. Gece oluyor TSK hiçbir uyarı yapmadan nöbet tutan Kürt halkına saldırmaya başlıyor. Her yer gaz bombaları göz gözü görmüyor. İnsanlar kaçıyor. Bu arada sınırdan karşıya araçlar geçiriliyor. Sınırdan uzaklaşmak zorunda kalıyoruz.

Gittiğimiz köyde bir eve misafir oluyoruz. Ev sahibi bize ateş yakıyor üşümeyelim diye. Ateşin etrafında toplanıyoruz ve koyu bir muhabbet başlıyor. Bu arada evdeki abla bize kaçak bir çay demliyor, kendi elleriyle yaptığı çöreklerden ikram ediyor. Hazırlıksız gittiğim için üşüyordum abla içeriden bir mont getiriyor bana giymem için ve ısrarla “sende kalsın getirme geri” diyor. Çaylar içilip sohbetler yapıldıktan sonra Dewşan’a nöbet bölgesine dönmek için toplanıyoruz. Abla sarılıp öpüyor beni tekrar montu geri getirmemem konusunda uyarıyor “sende kalsın” diyor. Arkamızdan el sallayıp “allaha emanet olun” diyor.

Yine nöbet yerindeyiz. Alanda yaklaşık 30 noktada ateş yakılmış ve etrafında toplanmış insanlar bütün gece nöbet tutuyorlar. Şarkılar yükseliyor kimi zaman, işleyen Doçka sesleri sloganlarla karşılık buluyor.

Sabah yine bomba ve slogan sesleriyle başlıyor gün... yine sınıra yakın bir noktadan Kobani’yi izliyor halk. Biz de fotoğraf çekmek için yanaşıyoruz

yanlarına. Bir teyze üzerimizdeki Deniz Gezmiş önlüğüne bakıyor. Sonra bana sarılıp ağlamaya başlıyor. Anlamıyoruz önce ne olduğunu... “Arjinim” diyor. Kızına benzetmiş beni. 2 yıl önce Ankara’da okurken gerilla saflarına katılmış. 4 ay öncede Rojava’ya geçmiş.

Bunları anlatırken gözlerini üzerimden ayırmıyor. Benim de gözlerim doluyor. Sürekli sarılıp öpüyor beni. Sohbetimiz bitince vedalaşıp ayrılıyor. Birbirimizi gören iki ayrı noktada oturuyoruz. Gözleri hep üzerimde, bakamıyorum ben kaçırıyorum gözlerimi. İnsanlarla sohbet etmek için kalktığımızda yerimizden anne beni yanına çağırıp bir kez daha sarılıyor “bırakmak istemiyorum seni” diyor. Kızının fotoğrafını gösteriyor. “o da senin gibi saçlarını hep dağınık bırakırdı. Kızardım, topla derdim, şimdi hep örüyormuş” diyor. Uzun bir süre yine bir arada oturuyoruz. Kendi kızına sarılır gibi sarılıyor bana.

O annenin kollarında “ARJİN” oluyorum...

Annenin her öpüşünde yaralanıyorum.

Karşıya, Kobani’ye bir bomba düşüyor...

Annenin yüreğine binlercesi...

Merhaba Rojava devrimi...

Tiyatro Buluşmaları

Nil erten

Sanat sepete diye çıktık yola. Başladık yazmaya, üretmeye, ürettiklerimizi oynamaya. Her şeyi dert edindik kendimize, sığamadık olduğumuz yere. Taştık sokaklara, işçi eylemlerine, emekçi semtlere. Ah o bizim güzel insanlarımıza... En güzel esermiz olan ayaklanmaya bir kaç dize ekleyerek, giremedik kapalı mekanlara. Nasıl ki yoksulun matbaası duvarlardır, bizim gibilerin sahnesi sokaktır. Alışık sahne tozu yerine biber gazı yemeğe. Bütün ezilenlerin, sömürülenlerin, isyan edip başkaldıranların sanatını icra edenler, kulağımızı kabarttık tiyatrolar buluşmasına.

Devinim Tiyatrosu olarak 8. Tiyatrolar buluşmasına katılmak için SANAT SOKAKTA GÜZEL diye çıkıp yola. Yoğun mücadeleli, bol eşyalı bir yolculuktan sonra çadırlarımızı kurup rahat bir nefes aldık. Tiyatro buluşması diyorsan emekten yana sanatçı dostlarla sohbet etmeden olmaz. Nehir söyleşi tadında sohbetler, hikayeler, hicivler, biz kadınlara yasaklanan KAHKAHALAR.

ilk yolculuğumuz Yenikapı Tiyatrosu'nun Seferihisar'da BAŞKA BİR DÜNYA MÜMKÜN şiarıyla örgütlediği tiyatro buluşmasına dört bir yandan gelen kızlı-erkekli dört yüz kişi, tiyatro ekipleriyle birlikte atölyelerde, söyleşilerde, sokak oyunlarında, kaynayan kazanlarda, kurulan komün sofralarda dostluğu, dayanışmayı yaşadık, büyüttük.

Her gün bir dolu etkinlikle geçiyor, organizasyonda sorunlar olsa da bağına taş basıp katılıyorsun atölye çalışmalarına. Bir nevi akademik eğitim gibi düşünülmüş festivallerin organizasyonu. Kendi alanlarında, iyi olan hocaların sunumları var olan düzeyi artırmaya, pekiştirmeye yönelikti.

Yaratıcı Drama, Sinema Atölyeleri, Yaratıcı Yazarlık, Tiyatroda İç Devinim Atölyesi, Tango, Ritim, Panneller, köylerde oynanan sokak oyunları, sokakta yapılan sanat yürüyüşleri katılımcılara birçok şey kattı. Dört gün boyunca dolu dolu geçti 8. Tiyatrolar Buluşması. Her an tiyatro, her an sanat, olmazsa olmazımız politika...

Ayağımızın tozuyla geldiğimiz İstanbul'da Toprak Sahne Tiyatrosu'nun 4. Urla Toprak Sahne Tiyatro festivali için hazırlık yaparken bulduk kendimizi. Ortadoğu kadınlarını temelde esas alan ama bir o kadar tüm dünya kadınlarının haykırışı olan ÖZGÜRLÜK ÇIĞLIĞI sokak oyunumuzun provalarını hızlandırdık. Seferihisar buluşmasında Işıl Özgentürk'ün sokak oyunları üzerine söyleşişi kafamızı açıp bizi heyecandırmıştı ve yaptığımız şeyin doğruluğu konusunda tereddüt uyandırmamıştı. Urla'ya götüreceğimiz oyun şimdiden belliydi. İlk gösterimimizi Taksim Galatasaray Lisesi önünde 2 toma, bir çevik otobüsü, silme çevik ve sivil polisin yanı sıra duyarlı kalabalığın karşısında ÖZGÜRLÜK ÇIĞLIĞI' nı oynadık. İyi-kötü, tatlı-sert, biraz da izlemeden bir fotoğraftan ya da kalitesiz videodan eleştirel yorumların yanı sıra canlı izleyiciden müthiş olumlu tepkiler aldık. Artık daha da nettik, her ne olursa olsun bu oyun bu festivale gidecekti.

Aracı ayarlayıp, kalabalık kabile GEZİ SANATI ile yola koyulduk. Bizi Urla'da güzel bir kamp alanı, cam gibi suyu olan bir deniz, her zamanki gibi atölye çalışmaları, seminerler, akşamları sahne oyunları, köylerde sokak oyunları, tiyatro buluşmasıyla ortak hocalar, paha biçilemez sohbetler, harika dostluklar bekliyordu. Tabii her şey bu kadar güzel gider de bir çapanoğlu çıkmaz mı bu işin içinden, öyle de oldu. Duyumumuz vardı ancak gözlerimizle görüp müdahil olduktan sonra daha net anladık.

Urla küçük bir yer, bulunduğumuz kadarıyla misafirperver insanları var, ancak görünmeyen yüzünde

Tiyatro ve sanata zincir vuran bir belediyeçilik anlayışı da var. Festival organizasyonunda belediyeyle sürtüşme yaşayan Toprak Sahne kendi imkanlarıyla her şeye rağmen eksikliğiyle gediğiyle bir organizasyona girişmiş. Güzel de bir çaba. Açılış oyunundan önce zabıtalardan Demokrasi Parkı'na gelip belediyeden izinsiz festival yapılamaz diye direktip, 2. gün başka bir sorun, 3. gün trafoya vurulan zincir, 4.gün köy yolunda ihbar var diyip durdurulan araçlarımız... Festival olmasın diye gayret ve çabalar bu şekilde hizmete sunulmuş. Baskılar bizi yıldırılmaz dedik faaliyetlerimize devam ettik.

Aksayan birçok çalışmaya rağmen yolunda giden oyunculuk atölyesi Yaşar Gündem hocayla birlikte üretilen Aziz Nesin'in Camgöz oyunu son gün Uzunkuyu köy halkına gösterildi. Drama Kumpanya KARANLIK oyununu, köy köy dolaşmaktan yorulmayan Tiyatro Simurg'dan TERSANELER ve NEREDE BU ADALET, Duvara Karşı ekibinden DİRENİŞ, Yenikapı Tiyatrosu'ndan Aziz Nesin oyunu, Beritan Erdal Ayna'dan KATLIAMLAR sokak oyunu, Eskişehir Tepebaşı Belediye Gençlik Tiyatrosu'ndan PALTO oyunu Kütahya Sanat Tiyatrosu'ndan BEN RUHİ BEY NASILIM sahne oyunu ve doğaçlama tiyatrolar festivalde izlenmeye değerdi.

Devinim mi? Evet biz de ÖZGÜRLÜK ÇIĞLIĞI oyunumuzu Özbek Köyü'nde oynadık. Öncelikli kadınların ve köy halkının pür dikkat izlediği, ritmik, dansa ve harekete dayanan erbaneli oyunumuz izleyen hocalar, tiyatrocular ve oyuncu arkadaşlar tarafından da çok beğenildi. Tebriklerinin samimiyeti

doğru bir şey yaptığımızı hissettirmişti. Oyunumuzu ayrıca değerlendirip sokak oyunu böyle olur diyen Yaşar Gündem, ve Işıl Özgentürk hocanın sokak oyunları atölyesinde de ÖZGÜRLÜK ÇIĞLIĞI üzerinden yaptığı olumlu değerlendirmeler bizi daha iyi üretimler yapma konusunda yüreklendirdi.

Unutmadan Urla'da festival boyunca çadırlarıyla kamp alanında yer alan, geceleri bize müzikleriyle eşlik eden PRAKSİS grubuna, birikimlerini bizden sakınmayıp paylaşan Mehmet Esatoğlu'na ve tabii ki festivali düzenleyen, organizasyonda oradan oraya koşturarak Toprak sahne Tiyatrosu'na; Seferihisar'da her türlü ihtiyaca cevap vermek zorunda hisseden Kemal Oruç'a, gençleri bir araya toplayıp kahrımızı çeken emektarımız Ercan'a, gecikmeli de olsa imece usulü üretilen yemek komitesine ve Yenikapı Tiyatrosu'na ve her şeyden sorumlu olup kibarlığını koruyan Orçun Masatçı'ya TEŞEKKÜRLER.

Bu yıl katıldığımız festivallerde göze çarpan organizasyonda sıkıntılardan ziyade önemli olan nihai hedefti. Yenikapı Tiyatrosu önüne Tiyatrolar Platformu gibi bir hedef koymuş olmasına rağmen festivalde çok fazla öne çıkmadı. Ya da Toprak Sahne bu festivali yaparken amacı böyle bir buluşma mı yoksa kendini Tiyatro olarak duyurmak mıydı?

Neydi bu nihai hedef; özellikle GEZİ AYAKLANMASI sonrası her alanda bir örgütlülüğe ihtiyaç duyulurken sanat cephesine de böylesi bir yoğun bir saldırı varken, tam da yapmamız gereken platformlar oluşturup bu yoğun baskı ve saldırılara cevap vermektir. Bu hedefte olanların bunu daha geliştirici ve ilerletici planlaması, festival ya da eğlence şeklinde planlayanların da bu yönde düşünmesi gerekir. Yaşadığımız süreç faşizmin baskı araçlarını daha da artırdığı ve insanlarda şovenist ırkçı damarları kanıttığı bir dönem. Toprak Sahne açılış yürüyüşünde KORKUYA KARŞI ÖZGÜR TİYATRO sloganı festival boyunca Urla'nın gerici yönlerine dokunmadan ama festivalde oyunları değerlendirmede sansüre kadar varan tartışmalar da gerçekliğinin olmadığını gösterdi. Sanatın ve sanatçının özgür ve korkusuz olabilmesi demek; bağımsız, sponsorsuz (sponsor olacaksa bile bu emekçi halka dayanarak olmalı) politik olarak burjuvaziye angaje olmadan kendi sanatını icra ederek olabilir. Ayrıca halkın geri yönleri olabilir, ancak bizim bu yönleri sınıfın sanatçıları olarak emek-sermaye çelişkisi içinde değerlendirip sanatla kırabileceğimiz yerlerde sanatımızla gitmemiz gerekir. Müziğin, tiyatronun, bir resmin, bir şiirin ya da mizahın anlatamayacağı şey yoktur. Gezi'den sonra çok şey değişti, çok damar açıldı. Biz sanatçıların bu damarı doğru yakalayıp doğru yerde doğru tavrı geliştirmemiz gerekir. Aksi halde sınıfın değil devletin sanatçısı oluruz...

Devinim Tiyatrosu olarak halkın, devininim olduğu her yerde üretmeye devam edeceğiz.

LİKİT POLİTİKA LİKİT POLİTİKA

Yaşamımızı belirleyen dijital kodlar büyük bir hızla akıyorlar: 1, 0, 1, 1, 0, 1, 0, 0, 0... Köpüksü ama yıkıcı bir akış bu... Sınır da, sorumluluk da taşıyor. Benzer şekilde likit politikanın her koşula uyum sağlayan daimi ters-yüzü bizlerin gerçeklik algısını da sürekli ters-yüz etmek üzerine kurulu. Felaketin tam ortasında kıyametin imajını bile pazarlayabiliyorlar bize. Kaçış yok, çıkış yok diye dikte ediyor çünkü. Peki gerçekten de öyle mi? "Çıkış Yok" mu? Likit politikanın bulaşıcı epileptik hezeyanlarından kurtuluş yok mu? Gerçek bir titreme hala mümkün mü?

Gonca Gümüşayak Kimdir?

2005 ODTÜ Sosyoloji ve 2008 Hollanda Artez Hogeschool voor de Kunsten, Artez Dans Academie, Koreografi Bölümü mezunu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Modern Dans Bölümü'nde Yüksek Lisans çalışmasını "Stand up PerformDans'tan Kamusal Alanda Sanat'a Çağdaş Dansta bir Uygulama: "Likit Politika" üzerine gerçekleştiriyor. 2010 yılından beri İstanbul'da çalışmalarını "Performance Planet" kolektifi altında yürütüyor. Impulstanz Festivali, 2012 Danceweb bursu Network üyesi, IUGTE (International University Global Theatre Experience) Uluslararası Küresel Tiyatro Deneyimi Üniversitesi), 2013 Burslu katılımcısı, Arts Universe 2014 İtalya, Viyana, Fiziksel Tiyatro Programı Asistanı.

Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Oyunculuk Bölümün'de, Öğretim Görevlisi. Hareket, Modern Dans, Fonksiyonel Anatomi dersleri ve Moda'da Yoga dersleri veriyor. Çalışma Uzmanlık alanı: Koreografi, Fiziksel Tiyatro; Nötr Maske, Clown, Grotesk, Lecouq Fiziksel Tiyatro Pedagojisi.

Benim için ilk Likit Politika nerde temellerini attı biliyor musunuz?

Gezi Parkı'nda. Sanırım tarih 2013 3- 4 Haziran'ıydı. Gezi Parkı alınmış, kurtarılmış alan olmuştu. Ütopya yavaş yavaş kurulmuştu, sökülen ağaçlar yerine yeni fidanlar dikilmiş, paranın geçmediği, güvenliğin dostluk olduğu, farklı görüşten pek çok grubun bir arada yaşayabildiği, çadırların kurulup, komün bir hayatın varlığı oluşmuştu. Halen Beşiktaş tarafından atılan gaz fişekleri Parkı etkiliyordu, herkeste gaz maskesi ve Talcidli sütlü solüsyonlar vardı. Ama insanlar gitmiyordu, Occupy Gezi halen devamlılığını sürdürüyordu, korkuya rağmen, oradaydılar, eğleniyorlardı hatta. Ben de bir meraklı, gezgin, yogacı, dansçı, sanatçıydım... ama ordaydım.

Gecenin bir saati Şişli tarafına gitmeye çalışırken, yolda bir genci ve sonra Gezi Parkı direnişinin de sembollerinden biri olan "V for Vendetta" maskesini tersten takmış olarak gördüm.

Bu durum algımda bir kaymaya sebep oldu. Bu şekilden tersten bir yüzle çalışmak nasıl bir algı kaymasına sebep olabilir, hem bedenem hem zihnem bu aklıma takılıyor. Ve ertesi gün bir Maske alıp, çalışmaya başlıyorum. Bedensel olarak, ilk provamı Gezi Parkı'nda çimenlerde yaptığımı hatırlıyorum.

O zaman çevremdeki gençler, "yaa bu arkadaş ne içti, ne yedi de bu kafaya erişti, biz de istiyoruz ondan" diyorlar. Anlayacağınız üzere, garip karşılanıyor. Tersten giyinmiş birinin hareketleri.

8 Haziran günü – Vali Hüseyin Avni Mutlu, "Gençler, Gezi Parkı'nda kuş sesleri, ıhlamur kokusu ve arı vızıltısıyla huzurlu bir sabah varmış, doğru mu? Aranızda olmak isterdim" diye bir tweet atıyor.

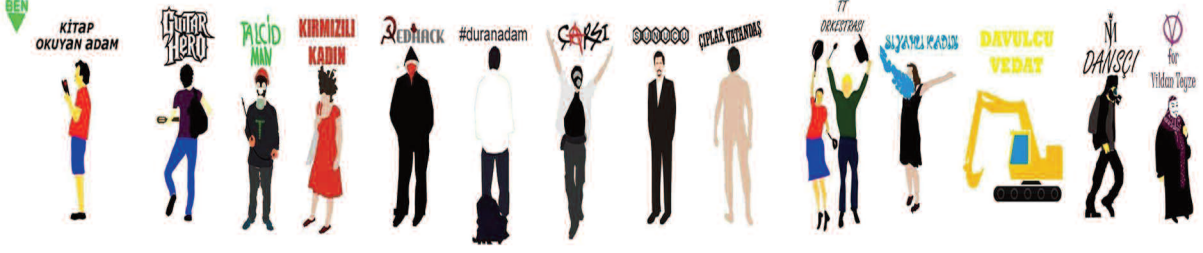
14 Haziran 2013 gece yarısına kadar, bazı gençlerle bir toplantı yapıyor, 15 Haziran 2013 21:30'da, AKM önünde bekleyen çevik kuvvet, tomalarla, Gezi Parkı'na giriyor ve 15 dk içinde parkı boşaltıyor.

Başımızda bulunan diğer devlet büyüklerinin sözlerinin tam aksini yapmaları hatta evire çevire, kıvıra kıvıra, omurgasız bir politika yürütmeleri benim Ters Maske ile çalışmamdaki ana temayı oluşturdu.

Diğer taraftan, gezi olaylarının ilk günü, polislin gazına edilgen bir duruş ile maruz kalan Kırmızılı Kadın, bir sembol olmuştu. Gezi Parkı direnişinin, polislin şiddetine rağmen, şiddet dışı, sade ama kararlı bir duruşu sergiliyordu. Aslında asıl dikkat çekilmesi gereken kişinin kendisi değil, işaret etmiş olageldiği durumdu. Gezi Parkı savunusunun meşruluğu ve bu uğurda emek, can ve gözlerini vermiş pek çok vatandaşı.

Gezi için cesaretli insanlar topluluğu kendi sembollerini üretmeye devam etti. Eylemlerin, söylemlerin, insanca yaşama hakkı dileğinin ardı arkası kesilmedi.

İsyan, Devrim, Özgürlük dendi. İş, Emek, Adalet, Eşitlik ve Özgürlük.

En çok da adalet isteği bu çeşitli grupları bir araya getirdi.

Birkaç ağaçtan başlamıştık yola, duygularımızı ifade etmeye ve kendi zihinlerimizde barındırdığımız sınırlarla karşılaşıyorduk Gezi’de ve tanıştıkça, tanıdıkça benzerliklerimizi görüyorduk, özgürlük ve adalet özlemimiz bizi bir araya getiriyordu, farklılıklarımızla da birlikte yaşamayı öğrenmeye başlamıştık.

İşte tam da bu yüzden aynı ortamı paylaşabilmiş olmak çok kıymetliydi. “Kırmızılı Kadın” imgesi, Gezi utopia ülkesinin bir göstergesidir.

2-15 Haziran tarihleri arasında Gezi Parkı’na gittiğim sıralarda, sırt çantamda kendi sağlığımı korumak için bazı malzemeleri yanımda bulundurmam gerekiyordu. (Sirke, limon, deniz gözlüğü, toz maskesi vb.) Buna bir de şapka, yoga matı, kask, kırmızı palyaço burnum ve Kırmızı Elbise eklenmişti. Duruma göre, yoga yapacak, duruma göre koşmaya hazır olacak, duruma göre kırmızı elbisemi giyip dans eden bir kadına dönüşebilecektim.

Ama bu gerçekleşememişti. Çünkü öncelik can güvenliği gibi bir durum vardı. Atılan gaz bulutu içinde nefes alma mücadelesi vermek, koşarken ayağını burkmamak gibi şeylerle meşgul olmak durumundaydım. Nitekim bir keresinde burkmuştum, ki iki gün alana gitmemi engellemişti. Bedeniyle çalışan üreten bir kişi olduğumdan, bunu düşünmem gerekiyordu.

Velhasıl, daha güvenli ortamlarda üretim yapmaya doğru yöneldik, evde provalar aldık, başka parklara yöneldik. İlk gösteri hedefimizi 24 Haziran 2013 olarak belirlemiştik, Cihangir Parkı’nda yapalım demiştik. Bir palyaço ve bir sırt çantası ile yola çıkmıştım. Ama o gün de gazlandı tüm Taksim Meydanı ve biz de insanların can güvenliği için bıraktık, çil yavrusu gibi dağılmalarımızı izledim. Bir palyaço dramı arkalarından bakıyordu.

15 Haziran’dan sonra her gün her hafta sonu bir eylem

LIQUID POLITIC

devam ediyordu. Taksim Meydanı'nda, orantılı ve orantısız olarak polisin baskısı ve şiddeti artıyordu. Buna rağmen kendime bir hedef belirlemiştım. Dansımla veya Palyaço burnumla kaç polisi güldürebilir ve etkileyebilirdim?

Eğer onlarda bir çeşit “gülme” insana dair bir duygu yakalama şansımız olursa, diğer insana dair duyguları da “acıma, korku, vicdan” gibi hisleri ortaya çıkarma, bizimle empati kurma şansını elde edebileceğimizi düşündüm.

Aynı zamanda onlara yönelik yaptığımız gösteriler bir gösteri seyirci alanı/görünürlük alanı yaratmaya başladı. Gazeteciler, medyadan kişiler, orAda şans eseri bu kareleri yakalayabiliyorlardı. (Bu Tango yapan fotoğrafı bir Alman gazetesinde buldum, şans eseri)

Meydanda bulunduğum son gün 29 Haziran'dı. Ve o gün burun burunaydık polis ile gece yarısına kadar. 30 Haziran'da 1 aylığına İstanbul'dan ayrılmam gerekiyordu. Ve 1 ay boyunca her gece polisi, Gezi'yi rüyamda gördüm, çok kuvvetliydi tüm insanlar, tüm kareler ve yaşam mücadelesi. Rüyamda sanki Devrim provasını yapıyordum. Ve benim rüyamdaki Devrim, Dans edebileceğimiz bir Devrim'di. O yüzden buna Devrim Dansı'nın Provası rüyaları dedim.

Ve Gezi bu gerçekleşmiş Ütopyaların ilkiydi.

Gezi Direnişinden etkilenmiş ve birbirlerini bu sayede

Sanatçı toplumdan ayrı bir birey değildir öncelikle, yani onun bir parçası bir bireydir. Her bireyi gibi özgürce düşünmek ve yorumlama hakkı vardır. İkincisi şöyle bir misyonu vardır, hayal etmek, hayal ettirmek, ileriye görmek ve bazen işaret edip göstermek...

tanımış bir grup sanatçı arkadaş ile tanıştım. Onlara aklımdaki Projeden bahsettim. Ve Türk/imece usulu projeyi gerçekleştirmeye başladık. Birimiz maske üretti, metin yazdı, müzik yaptı, birimiz grafik, poster tasarladı, birimiz kostümleri H&M'den aldı, fişlerini sakladı, gösteriden sonra iade etti. Birimiz ayakkabısını, birimiz, ceketini kravatını ödünç verdi. Birisi Meda marktan hoparlörü aldı, yine gösteriden sonra iade etti. (Neyse ki orda tüketici hakları diye bir şey vardı, iade kabul ediyorlardı)

Evet projeyi bütçesiz, ama yaratıcı çözüm üreten zihinlerle gerçekleştirdik. İlk gösterimi Viyana'da Heldenplats'da gerçekleştirebildik. Seyirci bizi çimen üzerinde izledi. Ardından Burgtheatre önünde Impulstanz festivalini işgal etti, 15 dk için. Türkiye'ye döndüğümde de, arkadaşlar Viyana'dan dönerken maskeyi yanlarında getirdiler. Forumlarda sergilemeye başladık Likit Politika'yı.

Bu gösterileri yaparken hem kendi emeğimi, kaynağımı, hem de çevremin desteğini bir şekilde gönüllü olarak aldım. Henüz bir ekonomik getiri elde etmedim bu gösterilerden. Ama bolca arkadaş kazandım. Beraber çalışacak beyinler, eller ile tanıştım, paylaştık ve ürettik.

Likit Politika, Gezi sonrası doğmuş forumlar ve dayanışma kültürü gibi kendi varlığını yaşamayı ve sürdürmeyi öğrendi.

Ve bunun ekonomisi ne olmalıyı düşünmeye başladı.

Bu bir Sanat mıydı, Protesto mu?

Hem sanatı, hem de protesto. Bulunduğu sistemin kurallarına, bürokrasisine tersti, anında yapıyor, şaşkınlık uyandırıyor, algılarımızla oynuyordu. Sahne olmayan bir yerde gerçekleştiği zaman bu şaşkınlık daha da yüksekti izleyenler açısından. Ve aslında meydanlarda yaptığımda çok daha fazla enerji harcıyordum ve çok daha yüksek bir enerji geri dönüşü alıyordum seyirciden.

Temelinde de zaten "Likit Politika" oyununun, HALKTAN ALDIĞINI GERİ HALKA TESLİM ETMEK VARDI. Yani Halkın, Kamusal Alanın ürettiği toplumsal bilincin sembollerinden besleniyordu ve onu kendi süzgecinden geçirip, yine aldığı yere iade etmekle yükümlüydü. Sokağa... Sınırsızca...

Sanatçı toplumdan ayrı bir birey değildir öncelikle, yani onun bir parçası bir bireyidir. Her bireyi gibi özgürce düşünmek ve yorumlama hakkı vardır. İkincisi şöyle bir misyonu vardır, hayal etmek, hayal ettirmek, ileriye görmek ve bazen işaret edip göstermek... Jules Verne'den Denizler altında 20 bin Fersah, 80 günde Devri Alem, Yada Uzaya Yolculuk gibi klasikler, hayal gücünün etkisiyle geleceği kurgulama gücü değil mi?

Kitaplar Yakılıyor

Berlin, Opernplatz'da
Nazilerin kitap yakma töreni
10 Mayıs 1933

*Buyurunca Hitler Hazretleri
zararlı fikirlerle dolu kitapların yakılmasını
halkın önünde, alanlarda,
öküzler odun yığınlarına araba araba kitap taşıdı.
Gözden düşmüş şairlerden biri,
hem de en iyilerinden biri,
şöyle bir göz gezdirdi yakılacak listesine,
gitti aklı başından:
Unutulmuştu kendi adı.
Hemen seğırtti çalışma odasına,
sanki öfkesinden kanatlanmıştı.
O saat bir mektup karaladı zorbalara:
'Benimkileri de yakın!' dedi. 'Benimkileri de!
Yapamazsınız bana bu kötülüğü,
kenarda bırakamazsınız beni!
Ben de hep gerçeği söylemedim mi kitaplarımda?
Neden davranırsınız bana yalancıymuşum gibi?
Yakın benimkileri de!*

Bertolt BRECHT

Victor Jara, Pablo Neruda, F.G.Lorca, Gorki, M.Sosa, Feyruz, P.Picasso, S.Behrengi, N.Hikmet, A.Arif, C.Karaca, Ruhi Su, Yılmaz Güney...

Adı tarihe geçmiş aydın ve sanatçıların çoğu faşizme ya da iktidara karşı halkının yanında oldukları için tarihe geçtiler. Halkın hafızası ya onları ölümsüzleştirdi ya da mahkum etti. Mücadelesini sonuna kadar taşıyamayan, iktidardan yana tavır alanları hiç affetmedi. Tıpkı zor zamanlarında örneğin hastalığında sormayan, cenazesine gelmeyen komşusunu hiç affetmediği gibi. Onların devrimci, ilerici dönemlerine ait olan sanatlarına sahip çıktysa da artık o sanatçı ölmüştü. Ülkemizde Cem Karaca, Zülfü Livaneli bunun en güzel örneklerinden bazıları.

Halkın zorlu zamanlarda, ayaklanma ya da devrimler döneminde bütün algıları açık... Devrimcileri, ilericilerini, aydın ve sanatçıların her zamankinden daha ince bir eklele eliyor.

Ajda Pekkan'ın "Gezi Parkı'nda yaşananlarla ilgili tavır almayan sanatçılar neredeyse linç edilecek." sözleri Gezi Ayaklanması'nda moral üstünlüğünü kazanmış olan halkın gücünü yansıtıyor.

Devrimci sanatçıların her zaman tüm bedellere rağmen yalnız kalma pahasına devrimcilerin, işçilerin yanında yer alması halkın gözünden kaçmıyor. Onların sanatlarını sahiplenip, sanatsal olarak verdikleri eserlerdeki hataları, eksikleri hatta yaşamlarındaki sallantıları hoş görüp, ona söz söyletmiyor. Ancak ayaklanma zamanlarında algılar daha geniş bir çerçevede izlemeye başlıyor. Sunucuların yüz mikleri, sanatçıların konuşmalarının uzunluğu kısalığı, vurgusu her şey önemli.

Gezi döneminde de böyle oldu. Ayaklanma en geridekileri bile ileriye itti. birçok şey söylendi Gezi sanatçıları için. Kameralar orada diye orda olduklarından tutun da dizi yapımcılarının baskısına kadar pek çok söz dolaştı. Gezi gibi bir mıknaatın dışında kalamayanlar çoğunlukla devletin saldırısının şiddeti karşısında tavır koymak konusunda insani bir zorunluluk hissedilenlerdi. Bu şiddete rağmen orada olmaktan

imtina etmediler. Öncüler, devrimci sanatçıların çabaları ve ilk günlerde gösterdikleri cesaret verici meydan okumaları süreci hızlandırdı.

Gezi parkına gelenlerin tişört, kot ve sıradan maskeler eşarplarla orda oluşları da ayaklanma dönemlerinin nasıl mücadele edenleri eşitlediğini bize bir kez daha gösterdi. En "starının" bile lüks yaşamlarından eser yoktu.

Devletten yana tavır alanlar bile açıkça ayaklanmanın karşısında olamadılar. Tam bir burjuva aydın edasıyla gelir geçer konuşmalar yaptılar. Dünya barışı üzerine konuşmalar, çevre duyarlılıkları üzerine büyük sözler, devletin saldırısını görmezlikten gelerek gezicilerin "şiddet"ine yönelik suçlayan konuşmalar... Gezi'yi desteklemenin ağır bedellerini gördükten sonra aynı temalar üzerine yapılan "özür" niteliğinde konuşmalarla başlayan kırık açıklamalar da aynı nitelikteydi.

Gezi'nin büyük dalgası geri çekilir çekilmez devletin saldırısı da gecikmedi. Gezi'yi destekleyen diziler yayından kaldırıldı. Kara listeler hazırlandı. Gezi'den yana tavır almış her sanatçı öyle ya da böyle sanat tekelleri ya da devlet tarafından bir saldırıya, sosyal izolasyona, mobinge maruz kaldı. Medyanın ve sosyal medyanın ağır hakaretlere varan saldırıları geç kalmadı... Bu öfke onların etkisinin tepkisiydi. Bu süre de tıpkı ayaklanmada olduğu gibi mercek altındaydı. Bu süreyi başı dik geçirenler geniş kitlelerin ilgi ve saygısını kazandılar. Kitleler, başlarını öne eğenlere hayal kırık-

lıklarını yansıtmak için türlü yollar buldular. Eskiden olduğu gibi "Yazıklar olsun" gibi sözler söyleyip sırtın dönülmesi yetmedi. Boykotlar, karşı yazılar, sosyal medyada listelemeler, teşhirler tıramandı.

Gezi süreci her iki cephede de devam ediyor. Süreç, sanatçı ve aydınları da tıpkı diğer tüm sınıf ve katmanlarda olduğu gibi taraf olmaya zorluyor. Burjuvaziden yana olanlar her fırsatta devlet erkânının dizinin dibinde, özel davetlerde boy gösteriyorlar. Emekçilerden yana olan aydın ve sanatçılar bugüne kadar ciddi bir birlik ve örgütlenme ortaya çıkaramadılar. Bu durum da saldırılar karşısında yalnız ve zayıf kalanlarıyla daha fazla güç kaybetmelerine neden oluyor.

Kitleler izlemeye devam ediyor.

DESTEKLEYENLER

Ahmet Mümtaz Taylan
Ahmet Ümit
Ahu Sungur
Ali Atay
Ali Rıza Binboğa
Alpay Şalt
Alper Saldıran
Arzum Onan
Aslıhan Gürbüz
Aylin Aslım
Ayşe Boyner
Ayşe Özyilmazer
Ayten Uncuoğlu
Azra Akın
Barbaros Şansal
Barış Atay
Barış Falay
Barış Üregül
Begüm Birgölen
Bennu Gerede
Beren Saat
Bergüzar Korel
Berna Laçın
Berrak Tüzünağaç
Buğra Gülsoy
Burcu Esmersoy
Can Bonomo
Can Dünder
Can Gürzap
Canan Ergüder
Cansu Dere
Cengiz Bozkurt
Cem Yılmaz
Cemal Hünel
Cemil İpekçi
Ceyhun Yılmaz
Cezmi Ersöz
Cüneyt Akın
Çağan Irmak
Demet Akalın
Demet Akbağ
Deniz Çakır
Derin Mermerci
Doğa Rutkay

Ece Temelkuran
Edip Akbayram
Ekin Türkmen
Elif Şafak
Emel Müftüoğlu
Emre Altuğ
Emre Karayel
Engin Altan Düzyatan
Erdal Beşikçioğlu
Erdem Yener
Esra Akkaya
Esra Dermancıoğlu
Ezel Akay
Fazıl Say
Fatma Girik
Ferman Akgül
Filiz Akın
Fırat Çelik
Fırat Tanış
Genco Erkal
Gonca Vuslateri
Gökçe Özyol
Gökkan Şeşen
Gürkan Uygun
Halit Ergenç
Hakan Meriçliler
Hakan Yılmaz
Haldun Dormen
Halil Sezai
Haluk Bilginer
Haluk Levent
Hande Yener
Harun Tekin
Hasibe Eren
Hazal Kaya
Hazar Ergüçlü
Hümeysra
Hüseyin Turan
Hüsnü Şenlendirici
İbrahim Çelikkol
İbrahim Karaca
Kenan Doğulu
Kenan İmirazlıoğlu
Kerem Cem

Kıvanç Tatlıtuğ
Koray Candemir
Levent Kazak
Levent Özdelek
Levent Üzümcü
Mehmet Ali Alabora
Mehmet Aslantuğ
Mehmet Erdem
Mehmet Günsür
Melek Baykal
Meltem Cumbul
Menderes Samancılar
Murat Eken
Mustafa Alabora
Mustafa Avkıran
Mustafa Erdoğan
Nehir Erdoğan
Nejat İşler
Nergis Kumbasar
Nez
Niran Uysal
Nur Fettahoğlu
Okan Bayülgen
Oktay Kaynarca
Olgun Şimşek
Onur Ünlü
Orhan Aydın
Ozan Güven
Öykü Karayel
Özgü Namal
Özgür Çevik
Pelin Batu

Pınar Altuğ
Reyhan Karaca
Rıza Kocaoğlu
Sarp Akkaya
Sarp Leventoğlu
Selçuk Yöntem
Selen Uçel
Selma Ergeç
Sermiyan Midyat
Sertap Erener
Sezen Aksu
Sıla
Sırrı Süreyya Önder
Şafak Pakdemir
Şahin Irmak
Şebnem Çapa
Şebnem Sönmez
Şevval Sam
Tamer Karadağlı
Tarık Ünlüoğlu
Tarkan
Timur Acar
Tuba Büyüküstün
Türkan Şoray
Volkan Konak
Yavuz Bingöl
Yıldız Çağrı Atiksoy
Yunus Günce
Zafer Alagöz
Zerrin Tekindor
Zeyno Güvenç
Zülfü Livaneli

DEVLETTEN YANA TARAF OLANLAR

Mehmet Ali Erbil
Ajda Pekkan
Alişan
Hande Yener
İsmail Türüt
Murat Boz
Hülya Koçyiğit
Mahsun Kırmızıgül
Hülya Avşar
Polat Alemdar
Şafak Sezer

6 yaşındaki Cemal Efe Tükenmez Soma'daki maden kazasını nasıl algıladığını yansıttı.

“Madende patlama oluyor, taşlar düşüyor, yarasalar çıkıyor. Zaten yeraltında hep yarasalar var. Duman olan, karbon monoksit gazı. Gazdan madenciler zehirleniyor. Siyah olan madenciler yaşamıyor. Turuncu olanlar bayılmış. 112 onları alıp iyileştirecek o yüzden kaşları, gözleri, ağzı yok. Kaşları, gözleri, ağzı ayıldıktan sonra olacak. Turuncu olanlar turuncu kurdelelerin yanına götürülüyor, siyah olanlar siyah kurdelelerin yanına götürülüyor. 112'nin yanındakiler madencilerin arkadaşları...”

Kasketli Bir Güneş Halinde Düşenler'e...

Güneş Toprak

*Maden ocaklarında çalışanlar
ata biner gibi kazmalarına binip
tünellerde koşuyorlardı dötrnala...*

Nazım Hikmet

Memleket derdi kimileri adına, dövüşmek de ölmek de onun uğruna. Nasıl bir memleket ki, yeryüzü yüz'ünü, gökyüzü maviliğini yitirdi. Kara diyoruz adına her şeyin. Şimdi her şey kömür karası. Yüzündeki karalığı, gözyaşının çeneye indirmesi... Karalık dağıldı biraz sanıldı. Kömürlü elleri gözyaşını silmek için tekrar yüzüne gidene dek...

Katliamın sesi, rengi, dili, dini olmaz. Öfkesi olur, ateşi olur, sokaktaki yüzü olur. Karadır her şey şimdi gözümüz gibi! Yasta değiliz. Çünkü devrimcileriz biz. Katliamlarla dolu koca tarihin bazen öznesi bazen nesnesiyiz. Ama bu tarihin hep içindeyiz. Yas tutmak devletin işidir. Faşizmin işidir. “3 gün susun” demektir.

Oysa bağırmanın tam zamanı. Sağır etmeli duymayanları. İsyanimız değiştirecek dünyayı, isyan edin çocuklar!

Haziran'dan bugüne sokaklar yankılandı sesimizle. “İsyan, Devrim, Özgürlük!”

Sokakları tanıdık, yerimiz bildik. Barikatta bazen ateşler, bazen şiirler yakıldı. Tutuştu özledığımız günler, tutuştu yitirdiklerimizin gülüşleri...

Öfke, en belirgin tepkiydi devlete. Bir öfkemizi yitirmedik.

Büyüdü çiğ gibi. Alev topuna dönüştü. Sardı tüm dünyayı. İnemedi yerin altına o öfke! Hep yeryüzünde kaldı. Havai fişeklerle gökyüzüne bile ulaştırdık öfkemizi, bir tek yeraltını saramadık.

Ethem, Ali İsmail, Ahmet, Medeni, Hasan Ferit, Abdullah, Mehmet, Berkin dedik. Yumruğumuz sıktık, yüreğimizi barikata koyduk.

Yine bir Mayıs günü, katliamla uyandık. Yanlış medyanın “300 ya da 400 kişi olabilir” deyişi sizi öfkelen-dirmiyor mu? İnsan ölüyor insan!

Şimdi harekete geçmenin tam zamanı. Sanata sarılmanın, barikatta nöbet tutmanın, işgallerin, grevlerin, direnişlerin... Tam zamanı!

Kömürlerden barikat kurmak, bir madenci türkü-sü patlatmak barikatta. Duvarlara yazmak isyan kokan şiirleri... Şimdi dünyayı değiştirmenin tam zamanı!

Yürüyoruz durmadan. Havayı içimize çekerek ilerliyoruz. Ölüyoruz, diriliyoruz. Ama ne olursa olsun insanlığımızı unutmuyoruz. Ne yücedir emek dolu insan. Ne güzeldir üreten, dövüşen insan.

Madencilerin tüm üretimini tüketip, gökdelenlere sahip burjuvalardan, onları vareden bu sistemden hesap sorma zamanıdır. Ulrike Meinhof'tan öğrendik “Üzgün Değil Öfkeli” olmayı.

Yeryüzü ile gökyüzü arasında kalan tüm insanlarla birlikte, yerin derinlerini selamlıyor, kömürün ateşiyle düzeni yakacağımıza söz veriyoruz.

Kasketli Bir Güneş Halinde Düşenler'e...

Gezi'yle Doğan Sanat

Ekinsu

Gezi Sanatı olarak, yaklaşık 7 ay önce emekten yana olan sanatçılara çağrımızı yaparak çıktık yola. Amacımız, bir yandan emekçi kitleleri her geçen gün çürüten, yozlaştıran; bir taraftan da sadece belli bir kesime hitap eden ve halktan kopuk olan burjuva sanat anlayışı karşısında toplumsal sanat anlayışı ile hareket eden, ve Gezi Ayaklaması ile saflarını netleştiren halkın sanatçıları ve aydınları ile bir araya gelerek üretimlerde bulunmak.

Hep belirttiğimiz gibi her ayaklanma yeni bir sanat anlayışını da doğurur. Bu noktada Gezi Ayaklanması, birçoğumuzun da içinde yer aldığı, ayaklanmanın sanatını yarattı. Sanatın halk ile sıkı bir bağ kurmasını ve hatta en güzeli halkın bizzat sanat ile iç içe olup üretimlerde bulunmasını sağladı. Bu anlamda ayaklanmada yer alan herkes bu sanat anlayışının ortaya çıkmasında birincil konuma sahiptir. Yaratılan tüm değerler hepimize aittir ve onu geliştirecek, değiştirecek, ileriye taşıyacak olan da bizleriz.

Bu amaçla düzenlediğimiz forumlarda aramızda yer alan sanatçı dostlarımızla belli programlar oluşturarak ilerledik. İlk etkinliğimizi 27 Mart Dünya Tiyatro Günü'nde yaptık. Tiyatrocuları ve sanatçıları Galatasaray Lisesi önüne çağırdık. "Sanat geleceği içinde barındıran bir silahtır." pankartıyla karşıladık gelenleri. Evrensel tiyatro bildirisi okunduktan sonra, biz de dahil olmak üzere ekipler bildirimlerini okudular. Kısa oyunlar ve müzik etkinliği ile tiyatro gününü sonlandırmış olduk.

Amacımız sokakta, parklarda, işgal evlerinde ve işçilerin eylem alanlarındaki var olmak, sanatı orada bulunurlara taşımak idi. Fabrikayı işgal ederek uzun bir süre eylemlerine devam eden Greif işçilerini gündeme aldık bir sonraki forumumuzda. Greif işgal fabrikasında "Tiyatro Günü" yapma kararı aldık. 5 Nisan'da ise bunu uygulamaya geçirmek için harekete geçtik. Fabrikaya vardığımızda işçiler ile önce sıcak çay eşliğinde uzun uzadıya sohbet etme fırsatı bulduk. Daha sonra tiyatro etkinliğine geçtik. Tiyatro Simgesi, Drama Kumpanya, Devinim Tiyatrosu ve Beritan Erdal Ayna'nın kısa oyunlarını oynadı. Aynı zamanda Kemal Oruç ve Cihan Özdeniz'in işçilerle yaptığı drama çalışmaları ve işçilerin bu çalışma sonunda hazırladığı oyunları izlemek ise hem işçiler hem de bizler için oldukça eğlenceliydi.

Ayakanmanın yeri sokaklar ise, ayakanma sanatının yeri de sokaklar olmalıydı. Gezi Sanatı olarak 1 Mayıs öncesi, Taksim'in çeşitli noktalarında "Sanat Sokakta" eylemleriyle bir video hazırladık. Amacımız bu kez 1 Mayıs Meydanı olan Taksim'e kitleleri çağırmaktı. Taksim Tünel'den başladık önce. Drama Kumpanya "Karanlık" adlı oyununu zabitanın engellemelerine karşılık büyük bir izleyici kitlesi karşısında oynadı. Aynı zamanda da video çekimleri belgeselci arkadaşlarımız tarafından yapılmaktaydı. Daha sonra meydana çıkıldı ve Erkan..... arkadaşı ile birlikte tango yaptı. Çevredeki çocukların meraklı gözlerle izleyip dansa eşlik etmeleri ise görülmeye değerdi. "Kırmızılı Kadın" performansı ile Gonca Gümüşayak Gezi Parkı'nda dans gösterisini gerçekleştirdi. O anlarda sivil polislerin müdahale etsek mi etmesek mi ikilemi ise bizi epey güldürmüştü. Günün son performansını Taksim metrosunda gerçekleştirdik. Devinim Tiyatrosu "Hırsız Var" adlı oyunu ile güvenliğin tüm engeline rağmen, kitlenin alkış ve sloganları eşliğinde 1 Mayıs'a çağrı yaparak gösterisini tamamladı. Tüm engellere rağmen Sanat Sokakta eylemini gerçekleştirmenin tatlı yorgunluğu ile günü sonlandırmıştık. Hazırladığımız videoyu daha sonra sizlerle paylaşmış ve aldığımız olumlu tepkiler karşısında ise verimli bir çalışma yaptığımız sonucuna varmıştık.

Her ayakanma aynı zamanda yeni bir sanat anlayışının adıdır. 31 Mayıs'la başlayan süreç, her birimizin yaratıcılığında büyük sıçramalar oluşturdu. Kimimiz ayakanmanın resmini çizdik duvarlara; kimimiz şiirini, hikayesini yazdık; kimimiz melodilere döktük; kimimiz oyununu oynadık, filmi yaptık; kimimiz ise o unutulmaz anların karesini an be an fotoğrafladık. Ve daha yapacağımız birçok üretim bizi bekliyor.

Gezi Ayaklanması'nın yıldönümü yaklaşırken, bu bir yıl içinde Gezi'ye dair binlerce eser paylaşılmayı bekliyor. Eğer benim de çizdiğim bir resim, yazdığım bir hikayem, şiirim, bestelediğim bir şarkım, çaldığım bir melodim, sahnelemeyi bekleyen bir oyunum, yaptığım bir film, belgesel; çektiğim bir fotoğrafım var diyorsan Gezi Sanatı Forumu seni bekliyor olacak.

Sadece eser verenler değil, etkinliklerimizin daha verimli geçmesi adına, benim de söyleyecek çok sözüm, yapacak çok şeyim var diyen herkesi forumumuza davet ediyoruz.

Daha güzel bir dünya adına...

Her hafta yaptığımız forumlarda önemli kararlar aldık. Bunlardan biri de "İstiklal'de 500 İnsan 500 Fotoğraf" sergisiydi. Çağrımızı internet üzerinden fotoğrafçı olan olmayan herkese yaptık. Fotoğrafını al, gel dedik. Ve o gün onlarca insan fotoğrafıyla yanımızdaydı. Yanımızda olamayanlar ise mail üzerinden fotoğraflarıyla destek oldular. Galatasaray'dan Fransız konsolosluğu önüne insan zinciri oluşturup ağır adımlarla ilerledik. Sloganlar, zılgıtlar, şiirler fotoğraflara eşlik etti. İstiklal'de eylem yaşağımı kırdığımız o günü kısa bir oyunla sonlandırdık. Ve bir kez daha haykırdık "Sanat sokakta güzel!"

Geçtiğimiz günlerde yaşanan Soma katliamı için de İstiklal'de sanat zinciri oluşturduk. Bu kez "301

“İnsan 301 Fotoğraf?” diyerek çağrımızı yaptık. Katliamı fotoğraflarla anlatmak istedik. Aynı zamanda 31 Mayıs’a Gezi Ayaklanması yıldönümü için çağrı da yaptık. Fransız Konsolosluğu’na varmak isterken santtandan korkan koca bir güruh dikilmişti karşımıza. Elinde fotoğraf karelerinden başka hiçbir şeyi olmayan 50 kişi karşısına 100’e yakın bir polis ordusunu çıkardıklarında ise gülmeden edemedik. Açıklamamızı ve 31 Mayıs’a çağrımızı yapıp sergimizi sona erdirdik.

Daha sonraki süreçlerde işçi eylemlerini ziyarete devam ettik. Okmeydanı’nda grevde olan Dev-Sağlık İş işçilerinin yanına gittik ve onlarla oyunlarımızı, müziğimizi paylaştık.

Gezi’de ölümsüzleşenler için RedHack’in hazırladığı Biz Ölmedik Rüzgar Olduk belgesellerini de aldık gündemimize. Mahallelerde bizleri bekleyen insanlar ile buluşmak için gösterim günleri düzenledik. Bunlardan ilkinin Mehmet Ayvalıtaş’ın yaşadığı ve aynı zamanda katledildiği 1 Mayıs Mahallesi’nde yaptık. İnternette çağrı yaptığımız gibi mahallede afiş ve el ilanı dağıtarak da çalışma yaptık. Ayvalıtaş ailesi ile

öncesinde görüşüp gösterime onları da davet ettik. Gösterim günü ise önce parktaki çocuklarla drama çalışmaları gerçekleştirdik. Mahalle halkı ve Ayvalıtaş ailesinin katılımıyla etkinliğimizi Deniz Gezmiş Parkı’nda düzenledik. Belgesel bitiminde Mehmet’in babası Ali Ayvalıtaş’ın konuşması ile günü sonlandırdık.

Bir sonraki belgesel gösterimimiz ise Avcılar forum alanındaki RedHack Ali İsmail Korkmaz belgesel gösterimiydi. Avcılar Gezi Dayanışması ile irtibata geçerek yaptığımız gösterim öncesinde ise kısa oyunlar, şiirler ve müzik dinletisi sunduk. Belgesel gösterimine Avcılar halkının ilgisi ise oldukça yoğundu.

Ve Soma ziyaretimiz. Uzun süredir forumdaki gündem konumuzdu. Hazırlıklarımız tam olunca Soma için harekete geçtik. Kınık ilçesine uğradık önce orada işçilerle genel durum üzerine konuştuk. Katliamın göz göre göre geldiği tüm işçilerden dinlediğimiz en acı şeydi. Daha sonra Elmadere köyüne geçip orada bulunan çocuklarla drama, müzik ve boyama etkinlikleri düzenledik. Gruplar oluşturup katliamda ölen madencilerin ailelerini ziyarete gittik. Hüzün, acı, öfke hepsi bir aradaydı. Ziyaretlerin onlar için önemini daha yakından görme fırsatımız oldu bu şekilde. Elmadere'den sonra Soma'daki madenci mezarını ziyaret edip programımızı sonlandırdık...

Gezi Sanatı olarak yaptıklarımız son bulmadı. Yaşamın devinimi devam ettikçe biz de üretmeye devam ettik. 20-23 Ağustos tarihleri arasında İzmir-Urla'da gerçekleşen 4. Toprak Sahne Tiyatro Festivali'ne de katılma fırsatımız oldu. Tiyatro sokaklara, köylere taşıyan festivalde Devinin Tiyatrosu, Drama Kumpanya ve Tiyatro Simurg oyunlarını sergiledi. 4 gün boyunca çeşitli söyleşilerin ve etkinliklerin olduğu festivale Urla halkı da büyük ilgi gösterdi. Özellikle köylerde yapılan oyunlar köy halkının yoğun katılımıyla izlendi.

Festival dönüşü Gezi Sanatı olarak İstanbul'da da üretmeye ve paylaşmaya devam ettik. Avcılar Gezi Dayanışması ile Ahmet Atakan'ın ölüm yıldönümü dolayısıyla Avcılar meydanında belgesel filmi gösterimi ve ardında forum gerçekleştirdik.

HDK'nın Şengal'e yardım kampanyası için yaptığı etkinliğe ve Sarıgazi halk festivaline fotoğraf sergimizle, oyunlarımızla katıldık.

Aksi bir durum olmadıkça her hafta gerçekleştirdiğimiz Gezi Sanatı forumlarında bir araya gelip kararlar almaya devam ediyoruz. Bunlardan biri de yakın bir zamanda gerçekleştirdiğimiz Fotoğraf ve Gezi konulu söyleşimizdi. Fotoğrafçı dostlarımız Fatih Pınar ve Özcan Yaman'ın katıldığı söyleşi, fotoğraf sanatı ve fotoğrafçılık konularıyla birlikte Gezi sürecini, Gezi Ayaklanması'nın sanatçılara yüklediği görevler, sanatçıların örgütlülüğü konularının konuşulduğu verimli bir etkinlik oldu. Katılımcıların fotoğraf ve video gösterimleri ise bizlere tekrar Gezi sürecini yaşattı.

Gezi Sanatı halkın, sokağın, emeğin sanatını yapıyor ve de yapmaya devam edecek. Bizlerin gör-

evi daha zor daha çetin, çünkü bizler hiçbir çıkar gözetmeden bir araya gelen, tüm baskılara ve zorbalıklara karşı sanatı halk ile buluşturmaya çalışan, toplumcu gerçekçi anlayıştan ödün vermeyen, dünyayı değiştirme çabası içinde sanat yapan bir ekibiz.

Sanatın kitleleri etkileme gücünün çok iyi farkındayız. Noviembre filminde der ki "Sanat Geleceği içinde barındıran bir silahtır." Biz bu silahı dünyayı değiştirmek adına en iyi şekilde kullanma çabası içindeyiz. Çünkü biliyoruz ki sanat onlarca yıldır bu topraklarda bir avuç burjuva kesimin elinde yer aldı. Bienaller, film gösterimleri, sergiler, oyunlar hep onlara hitap etti, hep onları anlattı. Halk ise görmezden gelindi. Ama hep bir yerlerde yeşermeye, hayata tutunmaya çalışan gerçekçi sanat hep var oldu. Üretimleri hiç durmadı. Birikti, birikti ve Gezi Ayaklanması ile patladı. Ayaklanmanın ilk gününden itibaren duvarları, merdivenleri, yolları, sokakları nefes alıp verilen her mekanı sanatla dolduran şey bu patlamanın sonucuydu.

Resimler, sloganlar, oyunlar, danslar, müzikler sokağa taşıtı ve artık buna engel olmaya çalışan her güç, karşısında kocaman bir kitle ile karşı karşıya gelmek zorunda kaldı. Sanat gerçek işlevine kavuşmuştu, kitleler ile bağını kurmuş ve sahiplenilmişti. Tam da bu esnada Gezi Sanatı'nı oluşturma gereği hissettik. Bu bağın kuvvetlenmesi, yeni üretimlerle daha fazla insana ulaşma isteği ile çıktık yola. Ve bu yolda bizlerle birlikte üretime ve paylaşımına ortak olmak isteyen tüm dostlara kapımız ardına kadar açıktır. Gezi Sanatı halkındır ve halkın olmaya da devam edecektir...

Pontos
Magra
Sagılım

Atila Oğuz

Ela epulobom epsilomu
Yakamoson tamatobas
Narfafese çe magriyезis
Nabas samagra abemen

Manespalis tonçiriz çe timanas
Eparemas singlarviyas
Megvalismas asagılıs
Ulo anomason yelagmena emes

Metu Pontos tamavra tanera
Ela plison tingarviyas
Tamates asfotazune
Sin Sümela epan

Tagümanem insesena
Erse kamnizis tocagi
Çe glavevis taventre
Speris sohoraf xupave
Esi ego inete imera
Entama tragovum Sonuranoçan
Teris kloskuntan tapuliya sohoriyo

SIRTÇI

Mehmet Ercan

Rüzgâr, dağın yükseklerinde, uzun otlara, dikenlere ve bodur çalılara çarparak, yıllardır bildik türküsünü söylemeye devam ediyordu. Ne rüzgâr bu türküyü söylemekten usanıyor, ne de dağ onu dinlemekten bıkiyordu. Karaya sevdalı dalgalar; kendilerini nasıl sahillere vururlarsa, rüzgâr da yüreğini dağlara öyle vuruyordu. Kimi zaman, yârini yitirmiş âşıklar gibi ağlamaklı oluyor, kimi zaman yüreği kabarmış ırmak gibi coşuyordu.

Bu türkülere zaman zaman Kendal'ın uzun havaları ve dağın üstünde daireler çizerek uçan, şahin sesleri de karışiyordu. Sürünün melemeleri, çingirak sesleri de bu koroya eşlik ediyordu. Sonunda bütün sesler kesilse de rüzgârın türküsü bir türlü kesilmiyordu.

Dağın kuzey yönüne, koyun ağılını yapmışlardı. Buna ağıl demek oldukça zordu. Bir metre yüksekliğinde, taşlarla çevrilmiş, dikdörtgen biçiminde bir avluydu. Genişliği beş, uzunluğu on beş metre kadardı. Ön tarafında bir kapı vardı. Kapının önüne bodur çalılardan kesilerek yapılmış, korumalık bulunuyordu. Yaz olduğu için üstü açıktı. Kışınsa köye iniyorlardı.

Kendal ve babası yaz boyunca koyun sürüsünü bu dağda otlatırlardı. Dört yüze yakın koyunları vardı. Mezranın varsılları arasında sayılıyorlardı.

Kendal on yedi yaşındaydı. Okuması-yazması yoktu. Hayatı mezrayla, bu dağ arasında geçmişti. İlçeye bir defa inmek zorunda kalmıştı. Köpekleri başka sürünün köpekleriyle boğuşmuş, o sürünün köpeklerinden birini öldürmüştü. Köpeği ölen, sürü sahibinin şikâyeti üzerine, jandarma gelmiş, kendisini götürmüştü. Karakolda ifadesi alındıktan sonra bırakmışlardı. Türkçe bilmediği için, bilen birisi ona tercümanlık yapmıştı.

Kendal'ın mezrası iki dağ arasında bir vadiye kurulmuştu. Yolu-izi belli olmayan bir yerd. Mezra beş-altı haneden ibaretti. Belki haritada dahi yeri yoktu. Yol-su-elektriğin, esamisi burada okunmazdı. Okulun ne olduğunu bilseler bile, nasıl bir şeye benzediğini bilmezlerdi. Askerliğini yapmış olanlar, "çat-pat" cümleleri heceleyerek okuyabiliyorlardı. Bunlarsa askerde "Ali Okulunu" bitirmiş olan erkeklerdi.

Kısacası bu mezranın yolunu, bir jandarmalar, bir de kurtlar biliyorlardı. Her ikisi de bu insanların davetsiz konuklarıydılar.

Son zamanlarda herkesin "talebe" dediği, bazı gençler mezralarına gelmeye başlamıştı. Çok tatlı, cana yakın insanlardı. Konuşunca ağızlarından bal damlıyordu. Onlar konuşmaya başlayınca, ağızımız bir karış açık, onları hayranlıkla dinliyorduk. Konuşmalarının bitmesini istemezdik.

Sık sık özgürlük üstüne konuşuyorlardı. Bizim de özgür olmamız gerektiğini, bütün özgür halklar gibi, mutlu yaşamaya hakkımız olduğundan söz ediyorlardı.

Hepsi silahlı ve askeri elbiseler giyiyorlardı. Aralarında kız olmasını yadırgasak da sonunda onlara da alışmıştık.

Mezramızda herkes yakın akrabaydı. Hepimiz bütün samimiyetimizle talebelere inanıyorduk. Talebeler zaman zaman Kendal'ın sürüsünün bulunduğu yere uğruyor, Kandal onlara kuzu kesiyor, pişirip beraberce yiyorlardı. Sonra, geldikleri gibi, sessizce dağlara dönüyorlardı. Onlar, dağların ve özgürlüğün çocuklarıydı.

* * *

Rızgar yirmi üç yaşındaydı. Onun da okuması yazması yoktu. Babası amelelik yapıyordu. On kardeştiler. Büyük ağabeyi Adana'da amelelik yapıyordu. Üç kız kardeşi evlenmiş, evinin kadınları olmuşlardı. Babası evin geçimini zor-belâ yapıyordu. Rızgar olmasa halleri perişandı. Rızgar kır bekçisi Şivan'ın kızı Delal'a vurgundu. Her ikisi birbirlerini deli gibi seviyorlardı. Şivan'da bu durumu biliyor, gerekli başlık parasını verirlerse, ev-

lenmelerine karşı çıkmayacağını, Rızgar'ın babası Sidar'a söylemekten çekinmiyordu. Rızgar, dürüst, namuslu bir delikanlıydı. "Mademki gençler birbirlerini seviyorlar, buna karşı çıkmamanın gereği yok. Soyu soyumuza, boyu boyumuza uygundur. Bako⁽¹⁾ olmanın gereği yoktur" diyordu.

Rızgar görünürde işsizdi. Bu durum görüntüden ibaretti. Aslında sırtçıydı. Sırtında kaçak mal taşıyordu. Bu şekilde, evinin geçimine katkıda bulunduğu gibi, başlık parasını da gizli gizli biriktiriyordu. Getirdiği malları, il ve ilçe pazarında, bazen de esnaflara satıyordu.

Sırtçılık çok tehlikeliydi. Her an ölümle burun burunaydı. Mayınlı sınırdan geçmek zorundaydı. Her kaçağa çıktığında ailesiyle vedalaşarak gidiyor, geldiğinde ise yeniden dünyaya gelmiş gibi, sevinç gözyaşlarıyla karşılanıyordu.

Bu sefer Japon yapımı dört tane video kamera cihazı getirmişti. Sınırı henüz geçmişti ki devriye gezen askerler onu fark ettiler. Acele bir şekilde oradan uzaklaşmaya başladı. Rızgar, sınır boyunca, en küçük çukuru, çalı dibini iyi biliyordu. Çünkü yaşaması bu becerisine bağlıydı. Mayınlı sınırı geçmekle her şey bitmiyordu.

Bazen yakalandığı da oluyordu. O zaman getirdiği bütün malları karakola rüşvet olarak veriyor, kendisini bu şekilde kurtarıyordu.

Böyle şeyler burada normal karşılanıyordu. Beş parasız gelen birçok görevlinin, giderken, apartman sahibi olduğu çok iyi biliniyordu. Burada neler oluyordu neler... "Vatan-Millet" nutukları için politikasıydı. İşin özü çok farklıydı. Nedense bu işin üstünü kimse açmıyordu. Niye açsınlar ki herkes memnundu. Kim kime ne yapabiliyordu ki... Alan memnun, veren memnundu...

* * *

Garnizon komutanı emir subayını çağırdı: "Muhabere Bölümünün, Haber Merkezi komutanını çağırın, yanıma gelsin!" Emri alan, emir subayı, komutanı selamladıktan sonra, hızlı adımlarla Haber Merkezine doğru yürümeye başladı. Haber Merkezi komutanı, gelen kriptolu bilgileri ve emirleri çözmekle meşguldü. Emir subayı: "Komutanım sizinle hemen görüşmek istiyorum! Morali oldukça bozuk! Acele gelmelisiniz!" dedi. Haber Merkezi komutanı, kriptoların başından, kalktı, emir subayının peşine takıldı. Emir subayı: "Haber Merkezi komutanı: "Selim astsubayım geldi komutanım!" dedi. Selim Astsubay garnizon komutanını selamladı. "Beni emretmişsiniz komutanım! Garnizon komutanı: "Al şu yazıyı 'Çok Acil' olarak Ankara'ya gönder!" Oradan hemen yanıt istiyorum!" diyerek, kripto astsubayına emir verdi. Astsubay: "Emredersiniz komutanım!" dedikten sonra, onu selamlayarak oradan ayrıldı.

İki saat sonra, "Çok Acil" koduyla gönderilen yazı, Ankara'ya ulaşmıştı.

* * *

Rızgar sınırı bekleyen askerlerden kaçarken, Kendal'ın sürüsünü gördü. Hem yorulmuş, hem de acıkmıştı. Sürünün çobanından yiyecek bulacağı umuduyla; "Hey çoban!" diye bağırmağa başladı. Kendal önce sesi duymadı. Sonra işitti. O da sesin geldiği tarafa seslenerek, yanıt verdi. "Hey sen kimsin!? Neredesin? Ortaya çık da seni göreyim!" diye o tarafa doğru bağırdı. Karşı ses: "Benim ben! Ben Rızgar'ım! Ben sırtçıyım kurban! Korkmaya-sın! Ben dostum, düşman değilim!" diyordu telaşla. Rızgar, Kendal'dan köpeklerini bağlamasını istiyordu.

Kendal köpeklere seslendi. Hayvanlar koşarak onun yanına geldiler. Kendal'ın üç köpeği vardı. Saldırgan olanı iple bir çalıya bağladı. Sonra Rızgar'a seslendi: "Lo Rızgar artık gelebilirsin!" dedi. Rızgar bunun üzerine, koşa koşa Kendal'ın yanına geldi. Kendal tecrübelerinden onun sırtçı olduğunu anladı.

İkisi birbirleriyle merhabalaştılar "Ben sırtçıyım kurban" dedi. "Sırtçı olduğunu anladım" dedi Kendal. Rızgar acıkmıştı. Kendal'a aç olduğunu söyledi. Kendal heybeden iki köy ekmeği, biraz peynir çıkarıp verdi. Karnını doyuran Rızgar, Kendal'la konuşmaya başladı. "Rışvan köyünden olduğunu, bu sefer Suriye'den Japon yapımı video kamera getirdiğini belirtti. Bu aletleri iyi bir fiyata satabilirim, uzun süre kaçağa çıkmayacağım" diyordu. Konuştukça, her ikisi daha samimi oldular. Rızgar, Kendal'a; Delal'dan söz etti. "Eğer başlık parası biriktirebilirim, onunla evleneceğim" dedi Kendal'a. "Delal'ın babası 'olur' diyordu. Haklı olarak başlık parası istiyordu. Delal gibi bir kızı, başlık parasız veremez ya!" diyerek, Şıvan'a hak veriyordu.

"Hangi baba, kızını başlık parasız veriyor ki o versin" diye üzgün bir şekilde konuşmasına devam ediyordu.

* * *

Nihayet, Ankara'dan beklenen emir geldi. Her şey önceden hazırды. Sadece Ankara'dan gelecek emir bekleniyordu. Kripto astsubayı, emri garnizon komutanına ilette. Komutanı selamladıktan sonra, işine tekrar döndü. Gerisi garnizon komutanının bileceği şeydi. O kendisine düşeni yapmıştı.

Garnizon komutanı, birlik komutanlarını yanına çağırdı. Operasyon için, beklenen izin geldiğini belirtti. "Her şey tamam mı!?" diye sordu. Komutanlar: "Her şey tamamdır, komutanım!" dediler. "Emrinizi bekliyoruz!" diye ilave ettiler. Garnizon komutanı: "Öyleyse, yarın her şey bitmiş olmalı! Anladınız mı!?" diye kükredi. "Her şey planlandığı gibi yürümeli anlıyor musunuz?! Aksilik istemiyorum! Her şey yağdan kıl çeker gibi olmalı! Özellikle yanınıza kamera almayı unutmayın! Anlıyorsunuz değil mi!? Bu operasyon benim için çok önemli! Terfi zamanım yaklaşıyor, görevim sizi! Beni mahcup etmeyin!" diyerek, birlik komutanlarını tekrar tekrar uyardı. Komutanlar:

"Emredersiniz komutanım!" dedikten sonra, garnizon komutanının selamlayarak birliklerine döndüler.

* * *

Sürünün öğlen yatma zamanı gelmişti. Kendal'la, Rızgar sürüyle beraber ağılın bulunduğu yere doğru, sürünün arkasından, ağır ağır yürüyorlardı. Bir saat sonra ağılın olduğu yere vardılar. Kendal'ın babası ağılın oradaydı. Sürünün gelmesini bekliyordu. Kendisi merkeple erkenden yola çıkmış, öğlen yemeğini hazırlamıştı.

Baba, oğluyla birlikte, bir yabancının geldiğini görmekte gecikmedi. Yılların deneylerinden, onun bir sırtçı olduğunu hemen anlamıştı. O bir talebe olamazdı. Talebeler haki renkli giysiler giyiyorlardı. Üstelik onlar silahla dolaşırlardı. Oysa bu adamda böyle bir şey görmüyordu.

Kendal, babasına Rızgar'ı tanıştırdı. Rızgar eğilerek yaşlı adamın elini öptü. Baba: "Hangi köyden sen hortu"⁽²⁾ dedi. Rızgar: "Ben, Rışvan köyündenim" diye yanıtladı babayı. "Senin o köyü tanırım, Hüso Ağanın köyü değil mi?" diye, Rızgar'a sordu. Rızgar: "Evet" diyerek, yanıtladı ihtiyar adamı. "Bizim köy Hüso Ağanın köyüdür."

Öğlen yemeğini yedikten sonra, Kendal babasından Rızgar'la birlikte mezraya gitmek için izin istedi. Akşam olmadan mutlaka tekrar sürünün yanına geleceğini söyledi. Babası Kendal'ın bu isteğine karşı çıkmadı. "Olur" dedi. "Ne de olsa, bunlar gençtir. Biraz gezsinler" diye içinden geçirdi.

Kendal'ın mezrası sekiz kilometre uzaktaydı. Rızgar'la beraber yola çıktılar. Yolun yarısına vardıklarında, üzerlerinden hızla Kendal'ın mezrasına doğru uçan üç helikopter gördüler. Yüksekten uçtukları için, hiç önemsemediler. Her ikisi de böyle durumlara alışıktilar. Yollarına devam ettiler. Kısa bir zaman sonra, nelerin olacağından habersiz, gülümseyen güneşin, tadını çıkara çıkara yürüyorlardı. Mezraya varmalarına az bir yol kalmıştı.

Birden makineli tüfek ve patlayan roket sesleriyle irkildiler. Sesler çok yakından geliyordu. Kendal'la, Rızgar hızla köye doğru koşmaya başladılar. Rızgar sırtında video kameralar olduğu için, koşamıyordu. Her ne oluyorsa, dağın öbür tarafında oluyordu. Oradaysa Kendal'ın mezrası vardı. Kendal, dağın eteğindeyken, mezranın üstünde uçan helikopter seslerini duymuştu. Mezranın bombalandığını anlamakta gecikmedi.

Sürünerek dağın tepesine vardı. O an gördüklerine inanamadı. Helikopterlerden evlere ateş ediliyordu. Mezra mahşer yerine dönmüştü. Her yer toz, duman içindeydi. Göz gözü görmüyordu. İnsan çılgınlıkları Kendal'ın bulunduğu yere kadar ulaşıyordu. Toz, dumanın aralandığı anlarda, insanların evlerinden kaçmaya çalıştığını görüyordu. Ne ki ölüm kuşlarından çıkan mermiler ve roketler, onları hemen yakalıyor, orada canlarını alıyordu.

Kendal ağlamaya başladı. "İki gözü, iki çeşme" ağlıyordu. Bir ara mezraya inmeyi düşündü. Sonra bu fikirden hemen vazgeçti. Çünkü onu da öldürebilirlerdi. Şu an ağlamaktan başka yapabileceği bir şeyi yoktu.

Bu arada Rızgar'da, Kendal'ın bulunduğu yere vardı. Yaşanan vahşeti o da gördü. Rızgar, gördükleri karşısında dehşet içinde kalmıştı.

Birden aklına video kameraları geldi. Hepsini çalışır durumdaydı. Kullanmasını biliyordu. Birisinin ambalajını aceleyle yırttı. Naylonundan çıkardı. Kendisine, net çekim yapacağı bir yer buldu. Bütün yaşananları kaydetmeye başladı.

Kendal da sürünerek Rızgar'ın yanına gitti. Kayanın dibinde çıkmış, bodur bir çalının altına sığınmışlardı. Buradan mezrayı net görebiliyorlardı. Rumilerin⁽³⁾ onlardan haberleri yoktu. Makineli ve roketli saldırı, yarım saat sürdü. Sonra mezranın üstünden hızla uzaklaştılar.

On dakika kadar sessizlik oldu. Kendal'la, Rızgar buldukları yerden tam ayrılacaklarken, bir başka helikopterin köye doğru geldiğini gördüler. Tekrar eski yerine döndüler. Rızgar yeniden olan-biteni kameraya kaydetmeye başladı. Kendal ağlamaya devam ediyordu. Rızgar onu susturmaya çalışıyor, "bizi yakalatmak mı istiyorsun? Bırak şimdi ağlamayı! Böyle ağlamaya devam edersen, bizi duyabilirler" diye onu uyardı.

Helikopter mezranın bulunduğu düzlüğe indi. İçinden yirmiye yakın asker çıktı. Askerler mezranın içine dağıldılar. Öldürülmüş olan köylüleri bir bir toplamaya başladılar. Bazen, öldürülmüş olan insanların ayaklarından tutarak, bir hayvan leşiymiş gibi sürükleyerek götürüyorlardı. Askerler, öldürülmüş olan köylüleri bir yere topladılar. Rızgar öldürülmüş on sekiz kişi saydı.

Mezrada o an bulunanların hepsi o kadardı. Erkekler dağlarda sürülerini güdüyorlardı. Çoğu sürü

sahipleri, köylerinden kilometrelerce uzakta kalıyorlardı. O an, köyde bulunanlar, çocuklar, kadınlar ve ihtiyarları.

Kendal ağlamaya devam ediyordu. Rızgar: "Bırak artık ağlamayı! Ağlamanın hiç kimseye faydası yok! Bu çektiklerimizi talebelere ulaştırmamız lazım. Senin tanıdığı talebe yok mu? Sizin ağılın oraya hiç gelmiyorlar mı?" diyerek, Kendal'ı soru yağmuruna tuttu. Kendal "Bazen yanımıza geliyorlardı. Bu ara bize hiç uğramadılar." diye yanıtladı soruları. Ardından öfkeyle ilave etti: "Ben ne yapar-eder, onları bulurum! Bu benim ölümüne mal olsa da bunu yaparım!" diyordu, kin, nefret içinde. "Bu kıyımı, bütün dünya görsün; görsünler ki bizim uğradığımız zulmü anlasınlar" diyordu, gözyaşları içinde.

* * *

Komutan askerlere bağırıp-çağırıyordu: "Çabuk olun sersem herifler! Bir an önce yapın şu çekimi de bu lanet yerden hemen ayrılalım! Birazdan diğer ekip gelecek. Bu olayın resmî tutanaklarını tutacaklar. Yakalanmamızı mı istiyorsunuz?" diyerek, ağzından köpükler savuruyordu.

Çünkü ekipler birbirinden habersizdi. Askerler beraberinde getirdikleri kamerayla yarım saate yakın çekim yaptılar. Rızgar'ın başka bir kamerayla, onların her anını kaydettiğini bilmiyorlardı.

Askerler çekimlerini yapıp gittiler.

On dakika sonra, beklenen diğer ekip geldi. Her şey önceden planlandığı için, zaman kayıp edilmiyordu.

Rızgar da onları çekmeye devam ediyordu.

Gelen ekip dört ambulans getirmişti. Hepsisi askeri ambulanslardı. Ölülerini, ambulanslara hayvan leşi gibi attıktan sonra, yola çıktılar.

Ambulanslar mezradan daha çıkmamışlardı ki üç cemse dolusu asker, etrafında mevzilendiler. Böylece mezra ablukaya alındı. Kimsenin mezraya girip çıkmasını istemiyorlardı. Sivil insanlar, roket parçalarını ve mermi kovanlarının yerli yapım olduğunu anlayabilirlerdi. Onun için, mezra sıkı bir kontrol altında tutuluyordu.

Kendal'la, Rızgar ablukaya alınmış, mezra görüntülerini de aldıktan sonra, yılan sessizliğiyle oradan ayrıldılar.

Kendal: "Rızgar, biz buradan birbirimizden ayrılmalıyız kurban! Sen bir yol bul, köyüne dön!

Bu gördüklerini herkese anlat! Bandı kameradan çıkar, bana ver!

Ben onu talebelere ulaştırırım! Onların dağını biliyorum! Ne yapar-eder bu bandı onlara ulaştırırım! Bunu canım pahasına olsa da yapacağım! Artık, bu bant benim canımdan daha kıymetlidir! Bunu böyle bilesin!" dedi kararlı bir şekilde.

Kendal'la, Rızgar bu konuşmadan sonra, birbirlerine sarılarak ayrıldılar. Kendal, Rızgar'dan ayrıldıktan sonra, kimsenin bilmediği bir mağaraya yöneldi. Mağara on dakika kadar bir mesafedeydi. Atletini çıkarıp bandı ona sardı. Mağaranın gizli bir yerine sakladı. Bant ele geçmemeliydi.

Kendal bunları yaptıktan sonra hızla babasının bulunduğu yere doğru koşmaya başladı. Kendisi koşmuyor, peşine köpeklerin düştüğü yaralı bir ceylan gibi, kayaların ve çalıkların üzerinden âdeta uçuyordu. Bir yandan da ağlamaya devam ediyordu. Gözyaşları, yanağından aşağıya doğru damlıyordu.

Kendal'ın annesi, iki kız kardeşi, bir küçük erkek kardeşi, öldürülenler arasındaydı. Yüreği volkan gibi yanıyordu. Tanımsız, bir acı ve öfke içindeydi. Şu an her şey yapabiliyordu. Çünkü gözleri önünde ailesi, bütün yakınları öldürülmüştü. Bir yandan da kendi kendine sorular soruyordu. "Bizim köyde muhbir yoktur. Hepimiz birbirimizin akrabasıyız. Peki, nasıl oldu bizim mezraya talebelerin geldiğini öğrendiler?" diyordu, öfkeyle köpürerek.

Kendal haklıydı. Mezralarında muhbir yoktu. Bir operasyonda ele geçen bir talebe, sorguda çözülmüş, olan-biteni anlatmıştı. Bu yapılanlar, onun ifadesine dayanıyordu.

Kendal'ın babası, talebelerle çatışma olduğunu sanıyordu. Çünkü böyle şeyler burada olağanlaşmıştı.

Kendal babasını uzaktan gördü. Baba da oğlunun kendisine doğru hızla koştuğunu fark etti. Baba kötü bir şeylerin olduğunu hissetti. O da Kendal'a doğru koşmaya başladı. İki, üç dakika sonra, baba oğul nefes nefese buluştular. Kendal bir yandan ağlıyor, bir yandan da. "Bombaladılar bavo, bombaladılar!" diyordu. Baba: "Lo ne bombası!? Kimi bombaladılar! Sen ne diyorsun! Hele bi nefeslen, kim kimi bombalamıştır!? Sen aklını mı yedin! Şunu bir düzgünce anlat! Anlat ki ne olduğunu anlayayım lavo!"⁽⁴⁾ dedi korku ve telaş içinde. Ken-

dal: "Bavo askerler mezramızı yerle bir ettiler! Her şeyi gözlerimle gördüm! Mezramızda ki bütün insanları öldürdüler! Mezrada sağ kurtulan yoktur! Mezramız helikopterlerle bombalanmıştır! Annam, kız kardeşim, küçük erkek kardeşim hepsi öldürüldü!" diyordu ağlayarak. Baba, o zaman makineli ve bomba seslerinin nedenini anladı. "Way mala min! (Vay yuvam) Ez mirim! (Ben öldüm) Mala min şevitandin (Evimi yaktılar) Jina min, gîzikên min kuştine! (Kadınımı, kızlarımı öldürmüşler) Ah Romî mala te xirab be! (Ah Rumi evin yıkılsın) Agir bi mala te keve!(Evine ateş düşsün) Xwedê zilma xwe bi te de! (Allahın zulmü üstünde olsun)" diyerek, saçını-başını yoluyor, Kürtçe ağıtlar yakıyordu.

Baba köye dönmek istedi. "Her şeyi bir de ben göreyim lavo!" diyordu ağlayarak. Kendal babasının kolundan tutarak, ona engel oldu. "Ne yapıyorsunuz bavo! Mezranın etrafı askerlerle doludur! Seni hemen oracıkta vururlar! Sen sürüyü al, Mele Ahmet köyüne git! Burada kalma! Yoksa Rumiler seni de öldürürler!" dedi telaşla. "Bana gelince, ben talebeleri bulmaya gideceğim! Onlara verilecek bir emanetim var!" dedi.

Bunları söylemesiyle, yola düşmesi bir oldu. Babasının kendisine seslendiğini dahi duymadı. Kendal, geldiği süratle tekrar mağaraya doğru koşmaya başladı. Emaneti bir an önce talebelere ulaştırması gerekiyordu. Bu onun için artık kutsal bir görevdi. Bu görevi mutlaka yerine getirmeliydi.

Mağaraya vardığında hava kararmak üzereydi. Şimdi talebelerin bulunduğu dağa gitse, kendisini yanlışlıkla vurabilirlerdi. Oysa emaneti sağlıklı bir şekilde yerine ulaştırması gerekiyordu. Rumi askerlerine de rastlayabilirdi. "Kendimi tehlikeye atmamalıyım" dedi. "Emanet benim hayatımdan daha önemlidir. Onun için sabahı beklemeliyim" diyordu, karışık duygular içinde. Öyle de yaptı.

Kendal sabaha kadar durmamacasına ağladı. Gözleri kan çanağına dönmüştü. Annesi, kız kardeşi, küçük oğlan kardeşi gözlerinin önüne geliyorlardı. Onlarla yaşadığı anılar usunda canlanıyordu. Yüreği volkan gibi yanıyor, yanıyordu. Bazen, bu gördüklerinin gerçek olmadığını düşünüyordu. "Bu nasıl olabilir? Bir mezrayı insanlarıyla birlikte, nasıl yok edebilirler?" diyordu karışık duygular içinde. Oysa gördüklerinin hepsi

gerçektir. Hiçbiri yalan değildi. "Ah felek, nedir bizim senden bu çektiğimiz? Nedir senin bize gördüğün bu reva? Bir kuşun bile vatanı vardır. Neden bizim yok? Bizim, kuş kadar da mı değerimiz yok?" diyordu, kendisiyle konuşarak.

Kalktı, karanlıkta mağaranın içinde ileri-geri biraz dolaştı. Tekrar gelip yerine oturdu. Koynunda sakladığı bandı okşadı. "İntikamımı bu bantla alacağım sizden!" diyordu öfkeyle. Sevgilisinin saçlarını okşar gibi, tekrar okşadı göğsündeki emaneti.

Kendal, gecelediği mağarada bu yoğun duyguları yaşarken, aynı akşam, Ankara'da olay planlandığı gibi, televizyon kanallarında "teröristlerin, alçakça gerçekleştirdiği, bir katliam olarak" lanse ediliyordu.

Sarışın kadın Başbakan: "Kimseye çakıl taşı vermeyeceklerini, bu alçakça katliamın hesabını mutlaka soracaklarını!" söylüyordu, bağıra bağıra.

Bu arada televizyon kanalları, katledilmiş insan yüzlerini ekranlarda gösteriyordu.

* * *

Kendal, olanlardan habersiz, mağarada bir ara uykuya dalar gibi oldu. Yaşadıkları onu inanılmaz derecede yormuştu. Yine de kendisini toparladı. Eliyle göğsünü kontrol etti. Emanet yerindeydi. Sevindi. İçinden kasetle konuşmaya başladı: "Seni yarın talebelere vereceğim. Onlar, seni ne yapacaklarını iyi bilirler. Onlar çok akıllılar. Benim gibi cahil değiller. Senin okuman-yazman bile yok. Oysa onlar koca koca okulları bitirmişler. Tabii ki bu bandı da çok iyi değerlendirecekler" diyordu, üzgün bir tavırla. Tekrar göğsündeki emaneti okşadı.

Gün yavaş yavaş ağarmaya başlamıştı. "İyice ortalık açılsın" dedi içinden. Bir saat kadar bekledi. Gün artık iyice ışıkmış, güneş iki adam boyu yükselmişti. Artık durmanın zamanı değildi. "Bir tilki kadar kurnaz, bir yılan kadar sessiz olmalıyım!" dedi kendi kendine. Koynundaki emaneti yeniden okşadı, yola çıktı.

- (1) Mem ü Zin'deki fesat karakter
- (2) Delikanlı
- (3) Yabancılar
- (4) Oğul

**YÜZ KARASI DEĞİL
KÖMÜR KARASI
BÖYLE KAZANILIR
EKMEK PARASI**

**SOMA
13.05.2014**

Kasketli bir güneş halinde düşenlere...

**Şimdi harekete geçmenin tam zamanı.
Sanata sarılmanın, barikatta nöbet tutmanın,
işgallerin, grevlerin, direnişlerin... Tam zamanı!
Kömürlerden barikat kurmak,
bir madenci türküsü patlatmak barikatta.
Duvarlara yazmak isyan kokan şiirleri...
Şimdi dünyayı değiştirmenin tam zamanı!**

ATÖLYELER BAŞLIYOR

Gitar, Bağlama, Ritm
Sinema Atölyesi
Dramatik Yazarlık Atölyesi
Sinema Oyunculuğu Atölyesi
Çocuklar İçin Yaratıcı Drama
İspanyolca Dil Atölyesi

Estetik değerleri birlikte üretip,
birlikte paylaşmak isteyenler!
Yeni dönem atölye çalışmalarımız başlıyor.
Atölyelerimize kayıt yaptırmak isteyen herkesi
Ayışığı'na bekliyoruz. Birlikte çoğalalım diye...

Şehit Muhtar Mah
Süslü Saksı Sok No: 22/2

0212 249 44 43
ekinsanat.org

AYIŞIĞI

**EKİN
SANAT
DERNEĞİ** TAKSİM

